

Platná znění příslušných ustanovení zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

§ 5

Česká správa sociálního zabezpečení

Česká správa sociálního zabezpečení

a) rozhoduje

1. o dávkách důchodového pojištění, pokud není v tomto zákoně stanoveno, že o nich rozhoduje jiný orgán sociálního zabezpečení, a zařizuje výplaty těchto dávek,
2. o povinnosti občana vrátit dávku důchodového pojištění poskytnutou neprávem nebo v nesprávné výši, pokud je o této dávce oprávněna rozhodovat,
3. o povinnosti zaměstnavatele nahradit neprávem vyplacené částky na dávce důchodového pojištění, pokud je o této dávce oprávněna rozhodovat,
4. o odvoláních proti rozhodnutí okresní správy sociálního zabezpečení,
5. o odstranění tvrdostí, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení, pokud jí bylo v jednotlivých případech svěřeno,
6. o převezech důchodových práv podle § 105a zákona o důchodovém pojištění a zařizuje tyto převody,

b) jedná před soudem v řízení o přezkoumání rozhodnutí ve věcech sociálního zabezpečení,

c) plní úkoly při výplatě dávek sociálního zabezpečení do ciziny,

d) řídí a kontroluje činnost okresních správ sociálního zabezpečení,

e) zajišťuje plnění úkolů vyplývajících z práva Evropské unie a plnění úkolů vyplývajících z mezinárodních smluv v oblasti důchodového pojištění a v oblasti pojistného na sociální zabezpečení,

f) zajišťuje vydávání tiskopisů předepsaných podle tohoto zákona,

g) vede registr pojištěnců důchodového pojištění (dále jen "registr pojištěnců"),

h) vyzumívá okresní správu sociálního zabezpečení [§ 6 odst. 4 písm. s)] o tom, že občan, který je dočasně práce neschopným, byl uznán invalidním na základě soudního řízení o žalobě,

ch) zajišťuje podklady k posuzování zdravotního stavu v rozsahu vyplývajícím z přímo použitelných předpisů Evropské unie a z mezinárodních smluv,

i) posuzuje zdravotní stav v rozsahu stanoveném tímto zákonem (§ 8 ~~odst. 9~~ **odst. 10**).

* * * * *

Okresní správy sociálního zabezpečení

§ 6

(1) Okresní správy sociálního zabezpečení se zřizují pro obvody, které jsou shodné s územními obvody okresů.

(2) Na území hlavního města Prahy vykonává působnost okresní správy sociálního zabezpečení Pražská správa sociálního zabezpečení. Na území města Brna vykonává působnost okresní správy sociálního zabezpečení Městská správa sociálního zabezpečení Brno.

(3) Okresní správy sociálního zabezpečení plní v rámci své působnosti úkoly stanovené tímto zákonem, pokud není jinými obecně závaznými předpisy stanoveno, že tyto úkoly plní jiný orgán.

(4) Okresní správy sociálního zabezpečení

a) rozhodují

1. ve sporných případech o vzniku a zániku důchodového pojištění,
2. zrušen,
3. ve sporu mezi občanem a jeho zaměstnavatelem o správnost zápisu v evidenčním listu důchodového pojištění (dále jen "evidenční list"),
4. zrušen,
5. zrušen,
6. zrušen,
7. o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti včetně záloh, o penále a o přirážce k pojistnému na sociální zabezpečení a o zřízení zástavního práva v případě dluhu na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, penále nebo pokutě,
8. zrušen,
9. o odstranění tvrdostí, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení, pokud jim bylo v jednotlivých případech svěřeno,
10. zrušen,
11. o době a rozsahu péče muže o dítě ve věku do 4 let, jde-li o dobu péče o toto dítě po 31. prosinci 1995 do 30. června 2007, a o době a rozsahu péče o dítě ve věku do 18 let, je-li dlouhodobě těžce zdravotně postižené vyžadující mimořádnou péči, a péče osoby pečující osobně o převážně nebo úplně bezmocnou osobu nebo částečně bezmocnou osobu starší 80 let, jde-li o doby péče o tyto děti a bezmocné osoby po 31. prosinci 1995 do 31. prosince 2006,
12. o době a rozsahu péče osoby pečující osobně o osobu, která je podle zvláštního právního předpisu^{52b)} závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost), jde-li o dobu péče o tuto osobu po 31. prosinci 2006, a o době a rozsahu péče osoby pečující osobně o osobu mladší 10 let, která je podle zvláštního právního předpisu^{52b)} závislá na pomoci jiné osoby v stupni I (lehká závislost),
13. o tom, zda osoba samostatně výdělečně činná pečuje **o dítě do 4 let věku nebo** o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost), v největším

rozsahu^{52c)}, a o tom, u koho se v případě současné péče o více dětí do 4 let věku uplatní péče o dítě do 4 let věku jako důvod pro to, aby se samostatná výdělečná činnost považovala za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost,

14. ve sporu o to, která osoba pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu z důvodu výchovy dítěte⁸⁶⁾ osobně pečovala o dítě v největším rozsahu; tento spor vzniká, má-li být na základě žádosti pojištěnce zvýšena procentní výměra starobního důchodu za vychované dítě, k jehož výchově již bylo nebo má být přihlédnuto při zvýšení procentní výměry starobního důchodu u jiného pojištěnce, který trvá na tom, že o dítě pečoval v největším rozsahu,
 15. zrušen,
 16. zrušen,
 17. o započtení celého kalendářního roku do doby zaměstnání před 1. lednem 1976, jestliže člen jednotného zemědělského družstva nepracoval stanovený počet pracovních dnů, popřípadě jinak určený pracovní úvazek,
 18. ve věcech osob zdravotně znevýhodněných,
- b) zrušeno
- c) vrací zaměstnanci přelatek na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,
- d) doporučují v rámci kontrolní lékařské prohlídky (§ 8 odst. 3) zařazení na pracovní rehabilitaci podle zákona o zaměstnanosti fyzické osoby, které přestaly být invalidními,
- e) zrušeno
- f) zrušeno
- g) zrušeno
- h) vedou potřebnou statistiku a účetní evidenci předepsanou v sociálním zabezpečení,
- ch) vedou evidenci pro účely důchodového pojištění osob samostatně výdělečně činných a občanů dobrovolně účastných důchodového pojištění,⁵³⁾ kteří si platí pojistné na důchodové pojištění,
- i) sepisují žádosti o dávky důchodového pojištění v případech stanovených tímto zákonem,
- j) opatřují a předkládají České správě sociálního zabezpečení na její žádost podklady pro rozhodnutí o dávkách důchodového pojištění a pro vymáhání neprávem vyplacených částek dávek důchodového pojištění,
- k) navrhuje České správě sociálního zabezpečení zápočet dob pojištění a náhradních dob pojištění ve sporných případech a zápočet doby vojenské služby v jiných než spojeneckých armádách, kterou konali povinně občané v době nesvobody, včetně doby zajetí,
- l) poskytují občanům a zaměstnavatelům odbornou pomoc ve věcech sociálního zabezpečení,
- m) zrušeno
- n) zrušeno

- o) kontrolují plnění povinností občanů a zaměstnavatelů v sociálním zabezpečení, plnění povinností plátců pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a plnění povinností stanovených při provádění sociálního zabezpečení poskytovatelům zdravotních služeb,
- p) zrušeno
- q) posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost občanů v rozsahu stanoveném tímto zákonem (§ 8),
- r) vybírají pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti včetně záloh podle zvláštního zákona³²⁾ a vymáhají pohledávky ve věcech pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti včetně pohledávek v těchto věcech na základě mezinárodních smluv; přitom jsou oprávněny provádět správní výkon rozhodnutí,
- s) vyrozumívají písemně ošetřujícího lékaře o tom, že občan, který je dočasně práce neschopný, byl uznán invalidní na základě soudního řízení o žalobě,
- t) vymáhají pohledávky na dávkách důchodového pojištění; přitom jsou oprávněny provádět správní výkon rozhodnutí ve věcech důchodového pojištění,
- u) mohou převzít plnění některých úkolů spojených s prováděním důchodového pojištění zaměstnanců zaměstnavatelů, kteří neplní povinnosti při provádění důchodového pojištění,
- v) vydávají na žádost osob samostatně výdělečně činných potvrzení o výši měsíčního vyměřovacího základu pro stanovení záloh na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti pro účely posouzení nároku na dávky státní sociální podpory,
- y) navrhují živnostenskému úřadu zrušení živnostenského oprávnění podnikateli z důvodu neplnění závazků podnikatele vůči státu.

§ 7

Místní příslušnost

(1) Místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení, nestanoví-li se v tomto zákoně jinak, se řídí

- a) sídlem zaniklého zaměstnavatele v případech uvedených v § 6 odst. 4 písm. u),
- b) místem trvalého pobytu občana nebo místem hlášeného pobytu^{9a)} v České republice, jde-li o cizince, v případech uvedených v § 6 odst. 4 písm. a) bod 18, písm. c), ch), ~~ih~~ k), o), r), a v) a v § 82 odst. 1,
- c) sídlem zaměstnavatele v případech uvedených v § 6 odst. 4 písm. o), r) a u), nelze-li určit místní příslušnost podle písmene d); je-li zaměstnavatelem fyzická osoba, řídí se místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení místem trvalého pobytu fyzické osoby, popřípadě, jde-li o cizince, místem hlášeného pobytu^{9a)} v České republice, a nemá-li fyzická osoba hlášený ani trvalý pobyt v České republice a její místo trvalého pobytu je v cizině, místem jejího podnikání na území České republiky, popřípadě je-li zaměstnavatelem fyzická

osoba, která nemá trvalý ani hlášený pobyt na území České republiky a ani na území České republiky nepodniká, avšak zaměstnává pro svou potřebu na území České republiky zaměstnance, řídí se místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení místem výkonu práce těchto zaměstnanců v případech uvedených v § 6 odst. 4 písm. o), r) a u),

- d) místem útvaru zaměstnavatele, ve kterém je vedena evidence mezd, v případech uvedených v § 6 odst. 4 písm. a) bodě 3, písm. o), r) a u),
- e) místem výkonu samostatné výdělečné činnosti v případech uvedených v § 6 odst. 4 písm. ch), o), r) a v), nemá-li osoba samostatně výdělečně činná místo trvalého pobytu na území České republiky, popřípadě, jde-li o cizince, místo hlášeného pobytu v České republice^{9a)}; je-li několik míst výkonu samostatné výdělečné činnosti, je místně příslušná okresní správa sociálního zabezpečení, v jejímž obvodu podle prohlášení fyzické osoby převažuje výkon samostatné výdělečné činnosti,
- f) místem sídla organizačního útvaru, ve kterém je vedena evidence platů státních zaměstnanců, pokud jde o kontrolu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,
- g) místem trvalého pobytu, popřípadě, jde-li o cizince, místem hlášeného pobytu^{9a)} v České republice, osoby, která byla bezmocná před 1. lednem 2007 nebo která je závislá na péči nebo pomoci jiné osoby, v případech uvedených v § 6 odst. 4 písm. a) bodech 11 až 13; přitom je rozhodné místo trvalého, popřípadě hlášeného pobytu ke dni skončení péče, a v případě trvání péče místo trvalého, popřípadě hlášeného pobytu ke dni podání návrhu na zahájení řízení (§ 85 odst. 2),
- h) místem, kde se nachází provozovna, ve které se vykonává činnost na základě státního povolení k provozování živnosti vedení spisovny⁷⁸⁾, anebo spisovna nebo správní archiv podle zákona upravujícího archivnictví a spisovou službu, v případech uvedených v § 35a odst. 7,
- i) místem trvalého pobytu, popřípadě jde-li o cizince, místem hlášeného pobytu^{9a)} v České republice, osoby, na základě jejíž žádosti vznikl spor uvedený v § 6 odst. 4 písm. a) bodě 14.

(2) Místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení ve věcech důchodového pojištění a pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle odstavce 1 písm. c), d) a f) a podle § 39 odst. 1 se řídí místní příslušností okresní správy sociálního zabezpečení pro provádění nemocenského pojištění určené rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení podle § 83 odst. 6 zákona o nemocenském pojištění.

§ 8

Posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti

(1) Okresní správy sociálního zabezpečení posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob pro účely sociálního zabezpečení a pro účely poskytnutí dávek a průkazu osoby se zdravotním postižením podle jiných právních předpisů^{9b)} při zjišťovacích a kontrolních lékařských prohlídkách. Za tím účelem posuzují

- a) invaliditu a změnu stupně invalidity,

- b) dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte a jeho neschopnost vykonávat z důvodu tohoto zdravotního stavu výdělečnou činnost,
- c) zda jde o osobu zdravotně znevýhodněnou,
- d) zrušeno
- e) schopnost pohyblivosti a orientace pro účely řízení o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením a zda jde pro účely příspěvku na zvláštní pomůcku o osobu s postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu podle zvláštního právního předpisu⁸⁵⁾ a zdravotní stav nevylučuje poskytnutí příspěvku na zvláštní pomůcku,
- f) zrušeno
- g) stupeň závislosti fyzické osoby pro účely příspěvku na péči.

(2) Okresní správa sociálního zabezpečení provede zjišťovací lékařskou prohlídku na základě žádosti správního orgánu, který vede řízení, pro jehož účely je posudek žádán.

(3) Okresní správa sociálního zabezpečení provede kontrolní lékařskou prohlídku

- a) v termínu určeném při předchozím posouzení okresní správou sociálního zabezpečení na základě žádosti správního orgánu, který vede řízení, pro jehož účely je posudek žádán,
- b) zjistí-li posudkově významné skutečnosti, které odůvodňují provedení kontrolní lékařské prohlídky,
- c) z podnětu orgánu sociálního zabezpečení nebo správního orgánu, na základě jehož žádosti provedla okresní správa sociálního zabezpečení zjišťovací lékařskou prohlídku; v těchto případech je okresní správa sociálního zabezpečení povinna informovat příslušný orgán o výsledku posouzení,
- d) z podnětu orgánu pomoci v hmotné nouzi, jde-li o prokázání trvání invalidity třetího stupně pro účely řízení o dávce pomoci v hmotné nouzi a již uplynula platnost posudku; v těchto případech je okresní správa sociálního zabezpečení povinna informovat orgán pomoci v hmotné nouzi o výsledku posouzení,
- e) z podnětu Úřadu práce České republiky, jde-li o ověření skutečnosti, zda fyzická osoba je osobou se zdravotním postižením; v těchto případech je okresní správa sociálního zabezpečení povinna informovat Úřad práce České republiky o výsledku posouzení, nebo
- f) z podnětu fyzické osoby, která byla uznána invalidní, avšak její žádost o přiznání invalidního důchodu byla zamítnuta a již uplynula platnost posudku, jde-li o prokázání, že je osobou se zdravotním postižením podle zákona o zaměstnanosti,
- g) z podnětu ministerstva; v tomto případě je okresní správa sociálního zabezpečení povinna informovat ministerstvo o výsledku posouzení.

(4) Úkoly okresní správy sociálního zabezpečení uvedené v odstavci 1 může plnit pouze lékař nebo odborný nelékařský zdravotnický pracovník; odborným nelékařským

zdravotnickým pracovníkem se pro účely plnění těchto úkolů rozumí nelékařský zdravotnický pracovník, který je způsobilý k výkonu povolání všeobecná sestra, dětská sestra, porodní asistentka, ergoterapeut, zdravotně-sociální pracovník, zdravotnický záchranář nebo fyzioterapeut a získá zvláštní odbornou způsobilost pro úzce vymezené zdravotnické činnosti v posudkové službě absolvováním certifikovaného kurzu podle zákona o nelékařských zdravotnických povoláních⁸⁷⁾. Posudek okresní správy sociálního zabezpečení vydaný podle odstavce 1 musí být schválen a podepsán lékařem okresní správy sociálního zabezpečení. Je-li lékař okresní správy sociálního zabezpečení vedoucím zaměstnancem, je oprávněn dávat státnímu zaměstnanci příkazy k výkonu státní služby podle zákona o státní službě.

(5) K posuzování zdravotního stavu podle odstavce 1 písm. a) je místně příslušná okresní správa sociálního zabezpečení, u níž byla podána žádost o přiznání invalidního důchodu nebo o změnu stupně invalidity nebo která sepsala tuto žádost. Je-li fyzická osoba ve výkonu trestu odnětí svobody nebo vazby nebo výkonu zabezpečovací detence, řídí se místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení umístěním věznice, popřípadě vazební věznice (dále jen „věznice“) nebo ústavu pro výkon zabezpečovací detence.

(6) (5) Místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení k posuzování zdravotního stavu podle odstavce 1 písm. b) až g) se řídí

a) místem trvalého pobytu fyzické osoby na území České republiky, popřípadě místem pobytu na území České republiky podle druhu pobytu cizince; nemá-li fyzická osoba takový pobyt na území České republiky, řídí se místní příslušnost místem, kde se na území České republiky obvykle zdržuje, nebo

~~b) sídlem věznice, popřípadě vazební věznice (dále jen „věznice“), je-li fyzická osoba ve výkonu trestu odnětí svobody nebo vazby.~~

b) umístěním věznice nebo ústavu pro výkon zabezpečovací detence, je-li fyzická osoba ve výkonu trestu odnětí svobody nebo vazby nebo výkonu zabezpečovací detence.

(7) (6) Na žádost fyzické osoby, jejíž zdravotní stav má být posouzen, nebo s jejím souhlasem může okresní správa sociálního zabezpečení příslušná podle odstavce 5 nebo 6 požádat o posouzení této osoby okresní správu sociálního zabezpečení, v jejímž územním obvodu je tato osoba zaměstnána nebo se v něm dlouhodobě zdržuje, popřípadě je hospitalizována ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče nebo jsou jí poskytovány pobytové sociální služby v zařízení sociálních služeb nebo je jí poskytováno vzdělávání pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením^{9c)}, anebo okresní správu sociálního zabezpečení, v jejímž územním obvodu se nachází zdravotnické zařízení poskytovatele, který posuzované osobě poskytuje zdravotní služby, pokud zdravotní stav posuzované osoby vyžaduje vzhledem k charakteru nemoci posouzení tímto poskytovatelem zdravotních služeb.

(8) (7) Okresní správy sociálního zabezpečení podávají posudky o tom, zda zdravotní stav osob, jejichž důchodové pojištění provádějí orgány uvedené v § 9, odůvodňuje poskytnutí dávky důchodového pojištění anebo dávky nebo služby sociální péče. Místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení se určuje podle odstavce 6.

(9) (8) Při posuzování podle odstavce 1 vychází okresní správa sociálního zabezpečení zejména z nálezu ošetřujícího lékaře, popřípadě také z vyšetření dětského klinického

psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, výsledků funkčních vyšetření a výsledků vlastního vyšetření lékaře, který plní úkoly okresní správy sociálního zabezpečení podle odstavce 1, a z podkladů stanovených jinými právními předpisy^{9d)}. Při posuzování podle odstavce 1 lze vycházet také z podkladů vypracovaných lékařem určeným Českou správou sociálního zabezpečení.

(10) ~~(9)~~ Česká správa sociálního zabezpečení posuzuje invaliditu a dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte a jeho neschopnost vykonávat z důvodu tohoto zdravotního stavu výdělečnou činnost pro účely řízení o námitkách (§ 88). Česká správa sociálního zabezpečení posuzuje, zda jde o osobu zdravotně znevýhodněnou pro účely odvolacího řízení. Rozhoduje-li o důchodu orgán sociálního zabezpečení uvedený v § 9 odst. 1, vydává Česká správa sociálního zabezpečení posudky podle věty první na základě žádosti tohoto orgánu. Úkoly České správy sociálního zabezpečení podle věty první a druhé může plnit pouze lékař. Z posuzování podle věty první je vyloučen lékař, který tutéž věc posuzoval nebo pro takové posouzení vypracoval podklad pro účely rozhodnutí správního orgánu v prvním stupni řízení.

(11) ~~(10)~~ Okresní správa sociálního zabezpečení a Česká správa sociálního zabezpečení předá nebo zašle občanu do 7 dnů stejnopis posudku vydaného podle odstavce 1 písm. a) nebo podle odstavce ~~9~~ **10** věty první; náležitosti tohoto posudku stanoví prováděcí právní předpis.

9a) § 93 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

9b) Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

9c) § 16 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

9d) Například § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách.

32) § 13 a 16 zákona ČNR č. 589/1992 Sb.

52b) § 8 zákona č. 108/2006 Sb.

52c) § 9 odst. 8 věta třetí zákona č. 155/1995 Sb., ve znění zákona č. 152/2007 Sb.

53) § 6 zákona č. 155/1995 Sb.

78) § 26 a 27 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

§ 49 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

85) Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

86) § 34a zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Čl. II body 1 a 3 zákona č. 323/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

87) § 5 až 7, 10, 18, 24 a 73 zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů.

* * * * *

§ 11

(1) Orgány sociálního zabezpečení jsou oprávněny v mezích své působnosti vyžadovat od státních orgánů a fyzických a právnických osob pomoc a bezplatná sdělení potřebná pro provádění sociálního zabezpečení, pro kontrolu odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pro plnění úkolů vyplývajících pro orgány sociálního zabezpečení z práva Evropské unie^{73d)} a z mezinárodních smluv; státní orgány a fyzické a právnické osoby jsou povinny v mezích své působnosti těmto žádostem vyhovět, a to do 30 dnů ode dne vyžádání; státní orgány a zdravotní pojišťovny mohou sdělení poskytovat v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(2) Příslušné úřady pověřené vedením matrik jsou povinny písemně sdělovat České správě sociálního zabezpečení v Praze údaje o úmrtí občanů starších 15 let a to do dvou týdnů ode dne zápisu do příslušné matriky. Povinnost podle věty první plní tyto úřady zasláním opisu úmrtního listu.

(3) Ministerstvo poskytuje České správě sociálního zabezpečení pro plnění úkolů vyplývajících pro ni v sociálním zabezpečení z práva Evropské unie^{73d)} a z mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení potřebné údaje o době vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání a datu přiznání a výši podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci a o pracovních úrazech a nemocech z povolání. Údaje uvedené ve větě první lze poskytovat v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup. Ministerstvo je oprávněno vyžadovat od České pojišťovny, a. s.^{33a)} a Kooperativy, pojišťovny, a. s.^{33a)} a od Státního zdravotního ústavu^{33b)} údaje o pracovních úrazech a nemocech z povolání potřebné pro plnění úkolu uvedeného ve větě první; tyto pojišťovny a Státní zdravotní ústav jsou povinny této žádosti ministerstva vyhovět a údaje bezplatně zaslat ministerstvu do 30 dnů ode dne vyžádání.

(4) Orgány sociálního zabezpečení jsou oprávněny v mezích své působnosti vzájemně si sdělovat údaje potřebné k plnění úkolů vyplývajících pro ně v sociálním zabezpečení z práva Evropské unie^{73d)} a mezinárodních smluv a k provádění sociálního zabezpečení **a k plnění úkolů vyplývajících pro ně ze zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.** Dožádaný orgán sociálního zabezpečení je povinen žádosti jiného orgánu sociálního zabezpečení vyhovět ve lhůtě do 8 dnů ode dne vyžádání, nestanovil-li orgán sociálního zabezpečení, který údaje vyžaduje, lhůtu delší. Údaje uvedené ve větě první lze poskytovat v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(5) Orgány sociálního zabezpečení a živnostenské úřady si v mezích své působnosti vzájemně předávají údaje potřebné k provádění sociálního zabezpečení u osob uvedených v § 10a odst. 1. Tyto údaje mohou být vyžádány a předávány i v elektronické podobě, a to též způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(6) Soud je povinen neprodleně a bez žádosti sdělit plátcí důchodu údaje o trestných činech, které podle § 118a odst. 3 nebo podle § 34a odst. 4, § 41 odst. 4, § 50 odst. 6 a 7 a § 52 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění mají vliv na trvání nároku na dávku důchodového pojištění, snížení dávky nebo zánik nároku na dávku a na nárok orgánu sociálního zabezpečení na vrácení, popřípadě náhradu částek dávky vyplacených neprávem nebo ve vyšší výši, než náležely. Soud plní povinnost podle věty první zasláním stejnopisu pravomocného rozhodnutí o těchto trestných činech. Nelze-li zjistit, který orgán sociálního zabezpečení je plátcem důchodu, nebo není-li odsouzený poživitelem

důchodu, sdělí soud údaj orgánu sociálního zabezpečení podle § 3 odst. 3 písm. b) a d) až f).

33a) § 205d odst. 1 zákoníku práce.

§ 1 vyhlášky č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, ve znění pozdějších předpisů.

33b) § 86 odst. 2 a 3 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

73d) Například Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009 a Nařízení Komise (EU) č. 1244/2010, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění Nařízení Komise (EU) č. 1244/2010, a Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1231/2010 ze dne 24. listopadu 2010, kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. 987/2009 na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti.

* * * * *

§ 16a

(1) Na postup při vydání posudku podle § 4 odst. 2 a § 8 odst. 1 až ~~9~~ **10** se použije část čtvrtá správního řádu, s výjimkou ustanovení § 15 odst. 2 až 4, § 134, § 156 odst. 2 a § 158 odst. 2 správního řádu; obdobně přitom platí ustanovení § 17 a 38 správního řádu.

(2) Lhůta pro vydání posudku podle § 4 odst. 2 činí 60 dnů a pro vydání posudku podle § 8 odst. 1 činí 45 dnů, nestanoví-li orgán, který o posouzení požádal, lhůtu delší; lhůta pro vydání posudku podle ~~§ 8 odst. 9~~ **§ 8 odst. 10** činí 60 dnů. Brání-li vydání posudku ve lhůtě podle věty první závažné důvody, sdělí orgán sociálního zabezpečení příslušný k posouzení zdravotního stavu neprodleně tyto důvody orgánu, který o posouzení požádal; v těchto případech se lhůta podle věty první prodlužuje o 30 dnů, nestanoví-li orgán, který o posouzení požádal, lhůtu delší.

(3) Orgán sociálního zabezpečení příslušný k posouzení zdravotního stavu zašle orgánu, který o posouzení požádal, stejnopis posudku vydaného podle § 4 odst. 2 a § 8 odst. 1 a ~~9~~ **10**.

(4) Orgán sociálního zabezpečení příslušný k posouzení zdravotního stavu podle § 4 odst. 2 nebo § 8 je oprávněn vyzvat posuzovanou fyzickou osobu, aby

- a) se podrobila vyšetření svého zdravotního stavu lékařem plnicím úkoly příslušného orgánu sociálního zabezpečení, popřípadě, jde-li o posuzování podle § 8 odst. 1, lékařem určeným Českou správou sociálního zabezpečení,
- b) se podrobila vyšetření svého zdravotního stavu u určeného poskytovatele zdravotních služeb nebo jinému odbornému vyšetření,
- c) předložila poskytovateli zdravotních služeb uvedenému ve výzvě lékařské nálezy ošetřujících lékařů, které jí byly vydány, nebo

d) sdělila a doložila další údaje, které jsou významné pro vypracování posudku, nebo poskytla jinou součinnost, která je potřebná k vypracování posudku;

posuzovaná fyzická osoba je povinna výzvě vyhovět.

(5) Orgán sociálního zabezpečení příslušný k posouzení zdravotního stavu podle § 4 odst. 2 a § 8 může určit, v kterých případech je přítomnost posuzované fyzické osoby při tomto posouzení potřebná.

(6) Orgán sociálního zabezpečení příslušný k posouzení zdravotního stavu podle § 4 odst. 2 a § 8 stanoví lhůtu, ve které posuzovaná fyzická osoba může předložit podklady k posouzení svého zdravotního stavu podle § 4 odst. 2 a § 8; tato lhůta nesmí být kratší než 15 dnů ode dne doručení výzvy k předložení těchto podkladů. Orgán sociálního zabezpečení může zmeškání stanovené lhůty v odůvodněných případech prominout; proti rozhodnutí o prominutí zmeškání lhůty není odvolání přípustné a toto rozhodnutí je vyloučeno ze soudního přezkumu. K podkladům předloženým po uplynutí stanovené lhůty se nepřihlíží.

(7) Nepodrobí-li se posuzovaná fyzická osoba vyšetření zdravotního stavu nebo jinému odbornému vyšetření podle odstavce 4 písm. a) a b) anebo odmítne poskytnout součinnost podle odstavce 4 písm. c) a d) nebo podle odstavce 5, sdělí orgán sociálního zabezpečení příslušný k posouzení zdravotního stavu tuto skutečnost neprodleně orgánu, který vede řízení, pro jehož účely je posudek vyžádán.

(8) Ustanovení § 8 ~~odst. 10~~ **odst. 11** platí obdobně pro posudkovou komisi.

* * * * *

§ 16c

Registr pojištěnců

(1) Registr pojištěnců slouží k plnění úkolů České správy sociálního zabezpečení vyplývajících pro ni v sociálním zabezpečení z práva Evropské unie^{73d)} a z mezinárodních smluv a k provádění sociálního zabezpečení.

(2) Registr pojištěnců obsahuje tyto údaje o osobách účastných důchodového pojištění z důvodu výdělečné činnosti a dobrovolné účasti na důchodovém pojištění:

- a) jméno a současné příjmení,
- b) rodné a všechna další příjmení předcházející současnému příjmení,
- c) datum a místo narození a datum, místo a okres úmrtí pojištěnce,
- d) pohlaví,
- e) rodné číslo,
- f) rodinný stav a datum jeho změny,
- g) státní občanství a údaje o datu nabytí a pozbytí státního občanství,

- h) adresu místa trvalého pobytu, a jde-li o cizí státní příslušníky, též adresu pobytu na území České republiky, popřípadě též kontaktní adresu pojištěnce, pokud se liší od adresy místa trvalého pobytu a pojištěnec ji oznámil,
- i) vznik a zánik účasti na důchodovém pojištění a údaj o tom, jde-li o povinnou nebo dobrovolnou účast,
- j) druh výdělečné činnosti zakládající účast na důchodovém pojištění,
- k) název a sídlo zaměstnavatele,
- l) identifikační číslo osoby zaměstnavatele, popřípadě individuální číslo zaměstnavatele,
- m) variabilní symbol plátce pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,
- n) název a adresu cizozemského nositele pojištění,
- o) cizozemské číslo pojištění,
- p) další údaje, vyplývá-li jejich evidování z požadavků práva Evropské unie^{73d)} a z mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení,
- q) datum vstupu do zaměstnání a skončení zaměstnání,
- r) dobu důchodového pojištění,
- s) vyměřovací základy pojištěnce pro pojistné na důchodové pojištění za jednotlivé kalendářní roky,
- t) doby, které se při stanovení osobního vyměřovacího základu vylučují,
- u) doby důchodového pojištění (včetně náhradních dob) sdělené cizozemským nositelem pojištění,
- v) jméno, příjmení, rodné číslo, datum a místo narození a adresu místa trvalého pobytu zákonného zástupce nebo opatrovníka nebo zvláštního příjemce,
- w) jméno, příjmení, rodné číslo a datum narození dítěte, které se považuje za vychované, s údaji o osobě, u níž se toto dítě považuje za vychované, v rozsahu uvedeném v písmenech a) až c), e), f) a h),
- x) dobu důchodového spoření a výši zaplaceného doplatku na pojistném na důchodové pojištění s uvedením dne, kdy byl tento doplatek zaplacen–,
- y) čísla a druhy identifikačních dokladů a datum skončení jejich platnosti,**
- z) telefonní číslo a adresu elektronické pošty, pokud občan sdělil tyto údaje orgánu sociálního zabezpečení.**

(3) Údaje, které získaly o pojištěncích a jejich zaměstnavatelích orgány sociálního zabezpečení, slouží též orgánům provádějícím nemocenské pojištění.

73d) Například Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009 a Nařízení Komise (EU) č. 1244/2010, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění Nařízení Komise (EU) č. 1244/2010, a Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1231/2010 ze dne 24. listopadu 2010, kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. 987/2009 na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti.

* * * * *

§ 48d

(1) Osoba uvedená v § 10a odst. 1 může hlášení podle § 48 odst. 1 písm. a) a přihlášku podle § 48b odst. 2 na předepsaných tiskopisech vydaných Ministerstvem průmyslu a obchodu učinit u živnostenského úřadu; povinnost učinit tato hlášení u příslušné okresní správy sociálního zabezpečení se v tomto případě považuje za splněnou. Osoba samostatně výdělečně činná může hlášení podle § 48 odst. 1 písm. a) nebo b) učinit České správě sociálního zabezpečení prostřednictvím orgánu Finanční správy České republiky společně s oznámením o vstupu do paušálního režimu nebo s oznámením o ukončení paušálního režimu; povinnost učinit tato hlášení u příslušné okresní správy sociálního zabezpečení se v tomto případě považuje za splněnou.

(2) Osoba samostatně výdělečně činná není povinna dokládat důvody, pro které je samostatná výdělečná činnost považována za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, pokud Česká správa sociálního zabezpečení údaj o těchto důvodech vede ve své evidenci nebo má možnost si tento údaj obstarat v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup; Česká správa sociálního zabezpečení je povinna tyto důvody zveřejnit.

(3) Osobní péči o dítě do 4 let věku jako důvod pro to, aby se samostatná výdělečná činnost považovala za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, dokládá osoba samostatně výdělečně činná čestným prohlášením na předepsaném tiskopisu a rodným listem dítěte nebo jiným dokladem o vztahu k dítěti; rodný list se nepředkládá, lze-li údaj o vztahu k dítěti zjistit z informačního systému veřejné správy. Čestné prohlášení obsahuje identifikační údaje o dítěti do 4 let věku a o rodičích dítěte nebo o osobách, které dítě převzaly do péče nahrazující péči rodičů, údaj o zahájení osobní péče o dítě a skončení této péče a prohlášení, že osoba pečovala o dítě v největším rozsahu.

* * * * *

§ 81

Zahájení řízení

~~(1) Řízení o přiznání dávky důchodového pojištění se zahajuje na základě písemné žádosti. Za den uplatnění nároku na tuto dávku se považuje den, kdy se oprávněný poprvé obrátil na příslušný orgán se žádostí o její přiznání.~~

(1) Řízení o přiznání dávky důchodového pojištění se zahajuje na základě písemné žádosti sepsané v listinné podobě nebo podané v elektronické podobě. Za den uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění se považuje den, kdy se oprávněný poprvé obrátil na příslušný orgán se žádostí o sepsání písemné žádosti v listinné podobě o přiznání dávky, nebo den, v němž oprávněný v elektronické aplikaci podle § 82a odst. 1 učinil první úkon směřující k podání žádosti o přiznání dávky v elektronické podobě, pokud ode dne, v němž se oprávněný poprvé obrátil na příslušný orgán s žádostí o sepsání této žádosti nebo v němž oprávněný učinil tento první úkon, do dne sepsání žádosti nebo odeslání žádosti neuplynulo více než 90 dnů a pokud způsob uplatnění nároku na dávku je shodný se způsobem uplatnění žádosti o přiznání dávky.

(2) Řízení o změně poskytování nebo výše již přiznané dávky důchodového pojištění se zahajuje na základě písemné žádosti nebo z moci úřední orgánem, který je příslušný k rozhodnutí o této změně, není-li stanoveno jinak.

(3) Zahájení řízení o dávku důchodového pojištění brání tomu, aby v téže věci probíhalo jiné řízení.

(4) Řízení o přeměně invalidního důchodu na starobní důchod^{60d)} se zahajuje z moci úřední.

60d) § 61a zákona č. 155/1995 Sb., ve znění zákona č. 306/2008 Sb.

§ 82

Podávání žádosti o dávky důchodového pojištění Žádost o dávku důchodového pojištění v listinné podobě

~~(1) Žádosti o přiznání dávky důchodového pojištění sepisuje s občany okresní správa sociálního zabezpečení příslušná podle § 7 odst. 1 písm. b) na předepsaných tiskopisech.~~

(1) Žádost o přiznání dávky důchodového pojištění v listinné podobě sepisuje s občanem okresní správa sociálního zabezpečení, na kterou se obrátil, a to na předepsaném tiskopise; žádost musí být občanem podepsána, přičemž občan může žádost podepsat též digitalizovaným podpisem. Okresní správa sociálního zabezpečení, s výjimkou okresní správy sociálního zabezpečení, v jejímž obvodu má občan místo trvalého pobytu nebo cizinec místo hlášeného pobytu v České republice, může odmítnout sepsání žádosti o dávku důchodového pojištění, jen brání-li tomu vážné provozní důvody a okresní správa sociálního zabezpečení tuto informaci zveřejnila na své úřední desce; to, že vážné provozní důvody brání sepisovat žádosti o dávku důchodového pojištění, je okresní správa sociálního zabezpečení povinna neprodleně oznámit České správě sociálního zabezpečení. K žádosti o přiznání dávky důchodového pojištění podané podle věty první se nepřihlíží, pokud byla již žádost o přiznání dávky důchodového pojištění podána podle § 82a odst. 1 věty první a druhé; zjistí-li okresní správa sociálního zabezpečení tuto skutečnost, nelze žádost podle věty první sepsat.

(2) Za občany, kteří vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nemohou sami podávat žádost o dávku důchodového pojištění, mohou s jejich souhlasem a na základě potvrzení lékaře o zdravotním stavu těchto občanů podat tuto žádost jejich rodinní příslušníci. Pokud podepsání žádosti o dávku důchodového pojištění sepisované s občanem podle odstavce 1 věty první

brání těžko překonatelná překážka, podpis občana se nevyžaduje; tato skutečnost se uvede v žádosti a potvrdí ji svým podpisem další osoba, která je při sepsání žádosti přítomna, s výjimkou úřední osoby, která žádost s občanem sepisuje, s uvedením identifikačních údajů této další osoby.

(3) Žádost o dávku důchodového pojištění, na niž vznikl nárok během výkonu trestu odnětí svobody nebo vazby nebo výkonu zabezpečovací detence, sepisuje s občany na předepsaných tiskopisech věznice nebo ústav pro výkon zabezpečovací detence; věznice nebo ústav pro výkon zabezpečovací detence předkládají žádost do 8 dnů ode dne sepsání okresní správě sociálního zabezpečení ~~podle § 7 odst. 1 písm. b)~~, **v jejímž obvodu má občan místo trvalého pobytu nebo cizinec místo hlášeného pobytu.**

(4) Žádost lze podat nejdříve 4 měsíce přede dnem, od kterého občan žádá dávku důchodového pojištění přiznat.

(5) Ustanovení odstavců 1 až 3 platí obdobně, žádá-li občan o změnu výše invalidního důchodu v důsledku změny stupně invalidity. **Tuto žádost lze podat též způsobem podle § 123e odst. 1.**

*** * * * ***

§ 82a

Žádost o dávku důchodového pojištění v elektronické podobě

(1) Žádost o přiznání dávky důchodového pojištění v elektronické podobě ve formátu, struktuře a tvaru určeném Českou správou sociálního zabezpečení lze podat kterékoliv okresní správě sociálního zabezpečení. Žádost se podává prostřednictvím elektronické aplikace portálu České správy sociálního zabezpečení s využitím elektronické identifikace určené Českou správou sociálního zabezpečení. Okresní správa sociálního zabezpečení je povinna tomu, kdo podal žádost o dávku důchodového pojištění, neprodleně elektronicky potvrdit přijetí této žádosti.

(2) Doklady, které tvoří přílohu žádosti o dávku důchodového pojištění podle odstavce 1, se předkládají ve formě elektronického originálu, popřípadě elektronického dokumentu převedeného autorizovanou konverzí nebo listinného originálu anebo jeho úředně ověřené kopie. Žadatel může doklady předložit také ve formě prostého převedení listiny do elektronické podoby; okresní správa sociálního zabezpečení může v případě pochybností o pravosti takto předložených dokladů nebo k ověření údajů v nich obsažených vyzvat žadatele k předložení elektronického originálu, popřípadě elektronického dokumentu převedeného autorizovanou konverzí nebo listinného originálu anebo jeho úředně ověřené kopie.

(3) K žádosti, která nesplňuje podmínky podle odstavce 1, a k žádosti podané podle odstavce 1 vět první a druhé, byla-li již žádost o přiznání dávky důchodového pojištění sepsána podle § 82 odst. 1, se nepřihlíží. Okresní správa sociálního zabezpečení je povinna toho, kdo tuto žádost podal, neprodleně elektronicky upozornit na to, že žádost nesplňuje tyto podmínky, a na to, že se k této žádosti nepřihlíží.

(4) Okresní správa sociálního zabezpečení používá ke komunikaci v řízení elektronickou aplikaci portálu České správy sociálního zabezpečení. Okresní správa sociálního zabezpečení však může, s výjimkou potvrzení podle odstavce 1 věty třetí, komunikovat v listinné podobě nebo prostřednictvím datové schránky, pokud je to účelné nebo pokud žadatel o dávku další komunikaci v elektronické podobě podle věty první v žádosti vyloučil. Elektronickou formu komunikace podle věty první může v řízení až do vydání rozhodnutí o dávce důchodového pojištění používat též Česká správa sociálního zabezpečení, pokud s tím žadatel o dávku důchodového pojištění v žádosti souhlasil.

(5) Okresní správy sociálního zabezpečení a Česká správa sociálního zabezpečení jsou povinny zveřejnit na své úřední desce informace k podávání žádostí o dávku důchodového pojištění v elektronické podobě podle odstavce 1.

(6) Pro podávání žádostí o dávky důchodového pojištění v elektronické podobě se použije § 82 odst. 4 obdobně.

* * * * *

§ 83

~~(1) Okresní správa sociálního zabezpečení je povinna sepsat žádost o dávku důchodového pojištění; nesmí odmítnout sepsání žádosti, a to i když má za to, že občan nesplňuje podmínky stanovené pro nárok na dávku důchodového pojištění nebo není-li žádost občana doložena potřebnými doklady. Okresní správa sociálního zabezpečení je povinna občana při sepisování žádosti o dávku důchodového pojištění informovat o výši nákladů na výplatu dávky v hotovosti prostřednictvím držitele poštovní licence; tato povinnost neplatí v případě uvedeném v § 64 odst. 5 větě druhé zákona o důchodovém pojištění. Věta první a druhá platí obdobně pro věznicí a ústavy pro výkon zabezpečovací detence, pokud jsou podle § 82 odst. 3 příslušné k sepsání žádosti o dávku důchodového pojištění.~~

(1) Okresní správa sociálního zabezpečení, která je podle § 82 odst. 1 příslušná k sepsání žádosti o dávku důchodového pojištění v listinné podobě, nesmí, s výjimkou případů uvedených v § 82 odst. 1 větách druhé a třetí, odmítnout sepsání žádosti, a to i když má za to, že občan nesplňuje podmínky stanovené pro vznik nároku na dávku důchodového pojištění, nebo není-li žádost občana doložena potřebnými doklady. Okresní správa sociálního zabezpečení je povinna občana při podání žádosti o dávku důchodového pojištění informovat o výši nákladů na výplatu dávky v hotovosti prostřednictvím držitele poštovní licence; tato povinnost neplatí v případě uvedeném v § 64 odst. 5 větě druhé zákona o důchodovém pojištění. Věty první a druhá platí obdobně pro věznicí a ústavy pro výkon zabezpečovací detence, pokud jsou podle § 82 odst. 3 příslušné k sepsání žádosti o dávku důchodového pojištění.

(2) Zaměstnavatel je povinen do 8 dnů ode dne, kdy obdržel výzvu okresní správy sociálního zabezpečení sepisující **nebo přijímající** žádost o dávku důchodového pojištění, sdělit písemně této správě, zda

a) provádí z příjmu žadatele o dávku důchodového pojištění srážky na základě nařízeného soudního nebo správního výkonu rozhodnutí, konkursu nebo dohody o srážkách z příjmu uzavřené podle občanského zákoníku, označení toho, kdo toto rozhodnutí vydal, a číslo jednací tohoto rozhodnutí, a jde-li o srážky na výživné, zda se jedná o běžné nebo dlužné výživné a jaká je jeho výše,

- b) trvá pracovněprávní vztah žadatele o starobní důchod ke dni, od něhož občan žádá o přiznání tohoto důchodu, ~~a na jakou dobu byl tento vztah sjednán, je-li podmínkou výplaty starobního důchodu sjednání pracovněprávního vztahu na dobu určitou,~~
- c) vyplácí náhradu mzdy, platu nebo odměny nebo snížený plat (sníženou odměnu) v době prvních 14 kalendářních dnů ~~a v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 prvních 21 kalendářních dnů~~ dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény a datum vzniku této neschopnosti nebo datum, od něhož byla nařízena karanténa.

(3) V žádosti o dávku důchodového pojištění může občan požádat, aby se doby uvedené v § 16 odst. 4 ~~věť druhé písm. a) až k)~~ **větech první až třetí** zákona o důchodovém pojištění považovaly podle § 16 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění za vyloučené doby. V žádosti podle věty první se uvádí, kterých dob a kterých kalendářních roků se má postup podle § 16 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění týkat.

(4) V žádosti o přiznání starobního důchodu je občan povinen uvést, zda žádá o zvýšení procentní výměry starobního důchodu z důvodu výchovy dítěte podle § 34a zákona o důchodovém pojištění.

(5) V žádosti o přiznání starobního důchodu je občan povinen uvést, zda byl nebo nebyl v období let 2013 až 2015 účasten důchodového spoření.

* * * * *

§ 84a

Prokazování výchovy dítěte

Výchova dítěte se pro účely zvýšení procentní výměry starobního důchodu⁸⁶⁾ prokazuje čestným prohlášením a rodným listem dítěte nebo jiným dokladem o vztahu k dítěti, a to při sepsání **nebo podání** žádosti o důchod; **rodný list se nepředkládá, lze-li údaj o vztahu k dítěti zjistit z informačního systému veřejné správy.** Čestné prohlášení se podává na předepsaném tiskopise; v čestném prohlášení se uvádějí údaje podle § 85 odst. 4, prohlášení, že osoba pečovala o dítě v největším rozsahu, a prohlášení, že nenastala překážka pro zvýšení procentní výměry starobního důchodu podle § 34a odst. 4 zákona o důchodovém pojištění. Tento tiskopis obsahuje též poučení o důsledcích uvedení nepravdivých údajů.

86) § 34a zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Čl. II body 1 a 3 zákona č. 323/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

* * * * *

§ 85a

(1) V řízení ve věcech důchodového pojištění se nepoužije ustanovení správního řádu o vyjádření účastníků k podkladům rozhodnutí^{22a)}; zahájení řízení z moci úřední^{22b)} se účastníkům zpravidla neoznamuje.

(2) **Žadatel o přiznání dávky důchodového pojištění může do vydání rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení prvního stupně dodatečně změnit datum přiznání dávky nebo její výplaty; dodatečnou změnu data přiznání dávky nebo její výplaty žadatel učiní**

formou sdělení orgánu sociálního zabezpečení, který je při rozhodování o přiznání dávky důchodového pojištění nebo její výplatě tímto datem vázán.

(3) (2) Rozhodnutí o přiznání nebo změně poskytování nebo výše dávky důchodového pojištění je orgán sociálního zabezpečení povinen vydat nejpozději do 90 dnů ode dne zahájení řízení; ustanovení § 71 odst. 3 písm. b) správního řádu tím není dotčeno.

(4) (3)–V řízení ve věcech důchodového pojištění lze vést jediný spis pro každou jednotlivou fyzickou osobu, i když se jedná o více věcí týkajících se této osoby.

22a) § 36 odst. 3 správního řádu.

22b) § 46 a 47 správního řádu.

* * * * *

§ 86

Rozhodnutí

(1) Rozhodnutí ve věcech důchodového pojištění se vydává písemně, pokud se dále nestanoví jinak. Při vyhotovení rozhodnutí s použitím automatizované výpočetní techniky může být rozhodnutí vydáno v mezinárodní abecedě s předtištěným razítkem orgánu sociálního zabezpečení a jménem, příjmením a funkcí zaměstnance odpovědného za vydání rozhodnutí.

(2) Písemné rozhodnutí se nevydává, jde-li o hromadné zvyšování vyplácených dávek důchodového pojištění; v těchto případech obdrží občan písemné oznámení o zvýšení těchto dávek. V případě nesouhlasu s postupem uvedeným ve větě první lze podat do 60 dnů po splátce dávky důchodového pojištění, od které byla provedena změna její výše, orgánu sociálního zabezpečení, který oznámení zaslal, písemnou žádost o vydání rozhodnutí o zvýšení dávky; orgán sociálního zabezpečení vydá do 30 dnů ode dne, kdy mu byla tato žádost doručena, rozhodnutí o úpravě dávky důchodového pojištění provedené podle věty první.

(3) Orgán rozhodující o invalidním důchodu uvádí v rozhodnutí vždy, o jaký stupeň invalidity se jedná, den vzniku invalidity nebo den, od něhož došlo ke změně stupně invalidity, procentní míru poklesu pracovní schopnosti pojištěnce, a činí-li pokles pracovní schopnosti aspoň 70 %, též údaj o tom, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek, označení orgánu, který posoudil zdravotní stav a pracovní schopnost pojištěnce, a datum tohoto posouzení, a jde-li o pracovní úraz nebo nemoc z povolání, též skutečnost, že invalidita vznikla jako následek pracovního úrazu nebo nemoci z povolání.

(4) Oprávněný může do 30 dnů ode dne oznámení rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení písemně požádat o změnu data

a) přiznání důchodu nebo jeho výplaty; takovou žádost může podat nejvýše dvakrát v případě přiznání téhož důchodu,

b) uvolnění výplaty starobního důchodu nebo zařízení výplaty starobního důchodu, která nebyla zařízena ode dne přiznání tohoto důchodu; takovou žádost může podat pouze jednou po tomtéž uvolnění nebo zařízení výplaty;

na základě této žádosti vydá orgán sociálního zabezpečení nové rozhodnutí a současně zruší předchozí rozhodnutí.

(5) Oprávněný může do 30 dnů ode dne oznámení rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení písemně požádat, aby se doby uvedené v § 16 odst. 4 ~~větě druhé písm. a) až k)~~ **větech první až třetí** zákona o důchodovém pojištění považovaly podle § 16 odst. 7 zákona o důchodovém pojištění za vyloučené doby; na základě této žádosti vydá Česká správa sociálního zabezpečení nové rozhodnutí a současně zruší předchozí rozhodnutí. Ustanovení § 83 odst. 3 věty druhé platí zde přitom obdobně. Žádost podle věty první lze podat i tehdy, nebyla-li podána žádost podle § 83 odst. 3 věty první. Žádost podle věty první může oprávněný podat nejvýše dvakrát v případě přiznání téhož důchodu; přitom může požádat též o to, aby se doby uvedené v § 16 odst. 4 ~~větě druhé písm. a) až k)~~ zákona o důchodovém pojištění za vyloučené doby nepovažovaly.

(6) Rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení ve věcech důchodového pojištění musí obsahovat poučení o možnosti podat námitky, lhůtu, ve které je možné námitky podat, od kterého dne se lhůta počítá, kdo o námitkách rozhoduje a u kterého orgánu se námitky podávají; v poučení se dále uvádí, kdy námitky nemají odkladný účinek.

* * * * *

§ 88

Námitky

(1) Proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení uvedených v § 3 odst. 3 písm. b) a d) až f) ve věcech důchodového pojištění lze jako řádný opravný prostředek podat písemné námitky do 30 dnů ode dne jeho oznámení účastníku řízení.

(2) Požádá-li účastník řízení před uplynutím lhůty k podání námitek o předložení podkladů pro výpočet důchodu nebo pro vyčíslení přeplatku, který je povinen uhradit, počíná běžet nová lhůta k podání námitek ode dne, kdy mu byly tyto podklady doručeny.

(3) Námitky se podávají orgánu sociálního zabezpečení, který rozhodnutí vydal. Námitky musí obsahovat stejné náležitosti jako odvolání podané podle § 82 správního řádu.

(4) Orgán sociálního zabezpečení rozhodne o námitkách ve lhůtách stanovených podle § 71 správního řádu; tyto lhůty počínají běžet dnem doručení námitek orgánu sociálního zabezpečení, který je příslušný k rozhodnutí o námitkách. Závisí-li rozhodnutí o námitkách na posouzení zdravotního stavu (§ 8 ~~odst. 9~~ **odst. 10**), prodlužují se lhůty podle věty první o 60 dnů. Orgán sociálního zabezpečení přezkoumává rozhodnutí, proti němuž byly podány námitky, v plném rozsahu; není přitom vázán podanými námitkami.

(5) Námitky nemají odkladný účinek, s výjimkou námitek podaných proti rozhodnutím vydaným podle § 116 ~~odst. 2~~ **odst. 4** věty druhé, § 118a odst. 1 až 3, § 118b a 118c a § 64 odst. 6 a 7 zákona o důchodovém pojištění.

(6) Námitky nelze podat proti rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení o námitkách nebo o odvolání.

(7) Řízení o námitkách musí být vedeno odděleně od rozhodování orgánu sociálního zabezpečení v prvním stupni; nemohou se na něm podílet ani v něm rozhodovat osoby, které se účastnily řízení o vydání napadeného rozhodnutí.

(8) Není-li v odstavcích 1 až 6 a 9 stanoveno jinak, vztahuje se na řízení o námitkách, na rozhodnutí o námitkách a na přezkumné řízení a obnovu řízení, která se týkají rozhodnutí o námitkách, správní řád s tím, že § 90 odst. 1 písm. b), § 90 odst. 3 a § 90 odst. 6 věta druhá správního řádu se nepoužijí, a po dobu, po kterou probíhá přezkumné řízení soudní, lhůty uvedené v § 97 odst. 2 a § 100 odst. 2 správního řádu neplynou, a přezkumné řízení ani obnovu řízení, která se týkají rozhodnutí o námitkách, nelze zahájit, popřípadě v nich pokračovat.

(9) Námitky lze podat též u kterékoliv okresní správy sociálního zabezpečení, pokud rozhodnutí vydala Česká správa sociálního zabezpečení; účinky podání námitek jsou zachovány, byly-li podány okresní správě sociálního zabezpečení ve lhůtě podle odstavce 1. Okresní správa sociálního zabezpečení je povinna námitky neprodleně postoupit České správě sociálního zabezpečení.

* * * * *

§ 90

Doručování písemností

(1) Do vlastních rukou se doručují

- a) rozhodnutí ve věcech důchodového pojištění,
- b) posudky zasílané podle § 8 ~~odst. 10~~ **odst. 11** a § 16a odst. 8,
- c) výzvy podle § 53.

(2) Povinnost orgánu sociálního zabezpečení doručit písemnost je splněna, jakmile oprávněný nebo jiný příjemce dávky důchodového pojištění písemnost převezme nebo jakmile byla držitelem poštovní licence vrácena odesílateli jako nedoručitelná a oprávněný nebo jiný příjemce dávky důchodového pojištění svým jednáním nebo opomenutím doručení písemnosti zmařil. Účinky doručení nastanou i tehdy, jestliže oprávněný nebo jiný příjemce dávky důchodového pojištění přijetí písemnosti odmítne.

(3) Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ve věcech důchodového pojištění doručované prostřednictvím datové schránky lze doručovat též prostřednictvím datové schránky kterékoliv okresní správy sociálního zabezpečení, pokud ji Česká správa sociálního zabezpečení určila k tomuto účelu. Informace o těchto datových schránkách je Česká správa sociálního zabezpečení povinna zveřejnit na své úřední desce.

* * * * *

§ 110

Žádost o dávku

(1) Příslušník Policie České republiky nebo Hasičského záchranného sboru České republiky podává žádost o dávku důchodového pojištění u útvaru, v němž koná službu; pozůstalý po příslušníku Policie České republiky nebo Hasičského záchranného sboru České republiky podává žádost o tuto dávku u útvaru, v němž zemřelý konal naposledy službu. Příslušník Generální inspekce bezpečnostních sborů a pozůstalý po tomto příslušníku podávají žádost o dávku důchodového pojištění u Generální inspekce bezpečnostních sborů. Příslušník Bezpečnostní informační služby a pozůstalý po tomto příslušníku podávají žádost o dávku důchodového pojištění u Bezpečnostní informační služby. Příslušník Úřadu pro zahraniční

styky a informace a pozůstalý po tomto příslušníku podávají žádost o dávku důchodového pojištění u Úřadu pro zahraniční styky a informace. Ostatní oprávnění podávají žádost o dávku důchodového pojištění u orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra nebo u útvaru Policie České republiky anebo u Hasičského záchranného sboru České republiky příslušného podle místa trvalého pobytu oprávněného, který přijímá žádosti o dávky podle věty první.

(2) Příslušník Vězeňské služby podává žádost o dávku důchodového pojištění u útvaru, v němž koná službu; to platí též, jestliže žádost o tuto dávku podává pozůstalý po příslušníku Vězeňské služby. Ostatní oprávnění podávají žádost o dávku důchodového pojištění u orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva spravedlnosti.

(3) Voják z povolání podává žádost o dávku důchodového pojištění u orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva obrany; to platí také tehdy, jestliže žádost o dávku důchodového pojištění podává občan, který byl vojákem z povolání, nebo jiný oprávněný, jestliže k rozhodnutí o dávce je příslušný orgán sociálního zabezpečení Ministerstva obrany.

(4) Útvary a orgány, které jsou příslušné podle odstavců 1 až 3, jsou povinny sepsat žádost o dávku důchodového pojištění; nesmí odmítnout sepsání žádosti, a to i když mají za to, že občan nesplňuje podmínky stanovené pro nárok na dávku důchodového pojištění, nebo není-li žádost občana doložena potřebnými doklady. Žádost se sepisuje na tiskopisech vydaných orgány uvedenými v § 9 odst. 1; ustanovení § 83 odst. 4 platí obdobně. Ustanovení § 83 odst. 1 věty třetí platí pro útvary a orgány uvedené ve větě první obdobně. Útvary a orgány uvedené v odstavcích 1 a 2, které sepsaly žádost o dávku důchodového pojištění, předávají neprodleně tuto žádost příslušnému orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra nebo Ministerstva spravedlnosti.

(5) Občané, kteří podávají žádost o důchod starobní nebo invalidní u orgánů uvedených v odstavcích 1 až 3 a v době podání této žádosti nejsou ve služebním poměru, přikládají k žádosti o tento důchod potvrzení zaměstnavatele, k němuž jsou ve vztahu, který zakládá účast na důchodovém pojištění, o trvání tohoto vztahu, dni jeho skončení a o tom, zda jsou v dočasné pracovní neschopnosti nebo jim byla nařízena karanténa; zaměstnavatel je povinen na žádost občana toto potvrzení vydat. Ustanovení předchozí věty platí obdobně pro okresní správu sociálního zabezpečení, vykonává-li občan samostatnou výdělečnou činnost.

(6) Žádost o dávku důchodového pojištění mohou občané uvedení v odstavcích 1 až 3 podat u útvarů a orgánů uvedených v odstavcích 1 až 3 též prostřednictvím elektronické aplikace těchto orgánů.

* * * * *

§ 112

(1) Pro řízení ve věcech důchodového pojištění příslušníků ozbrojených sil platí obdobně ustanovení hlavy druhé a páté, s výjimkou s výjimkou § 82, § 82a, § 83 odst. 1 věty první a druhé, § 83 odst. 2, § 88 odst. 9 a § 109; **§ 82a se použije přiměřeně, pokud se jedná o podávání žádostí o dávku důchodového pojištění v elektronické podobě.**

(2) Ustanovení § 6 odst. 4 písm. s) platí obdobně pro orgány sociálního zabezpečení uvedené v § 9.

* * * * *

§ 115a

(1) Doplatek důchodu nebo jeho část lze použít na úhradu

- a) přeplatku na důchodu, pokud za něj odpovídá stejný příjemce důchodu nebo se jedná o stejný druh důchodu,
- b) přeplatku, který vznikl na důchodu zemřelého oprávněného, kterému by doplatek důchodu náležel, nebo
- c) dluhu na pojistném nebo penále, jde-li o dluh osoby samostatně výdělečně činné, které by doplatek důchodu náležel.

(2) Vznikne-li v důsledku postupu podle § 86 odst. 4 a 5 přeplatek, zúčtuje se spolu s doplatkem nově stanovené výše důchodu nebo se uhradí srážkami z vypláceného důchodu. Podle věty první se postupuje i v případě, kdy se snižuje výše důchodu z českého důchodového pojištění v důsledku postupu podle přímo použitelného předpisu Evropské unie nebo mezinárodní smlouvy. Ustanovení § 118a odst. 4 není postupem podle věty první a druhé dotčeno.

(3) Byl-li přiznán starobní důchod nebo invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně zpětně za dobu, za kterou bylo vypláceno nemocenské, zúčtuje se nemocenské vyplácené za dobu, za kterou podle zákona o nemocenském pojištění nenáleželo poživateli tohoto důchodu, s doplatkem tohoto důchodu. Pokud doplatek starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně nestačí na úhradu přeplatku na nemocenském nebo přeplatek z doplatku nebyl sražen, sráží se přeplatek, popřípadě zbytek přeplatku z pravidelných měsíčních splátek důchodu; při stanovení výše měsíční srážky se postupuje obdobně jako při výkonu rozhodnutí srážkami z důchodu. Podle věty první a druhé se postupuje i v případě, pokud přeplatek na nemocenském vznikl v důsledku zpětného zvýšení invalidního důchodu z důvodu zvýšení stupně invalidity.

(4) Nedojde-li zúčtováním podle § 56 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění k plné úhradě částek důchodu v případě zániku nároku na důchod nebo na jeho výplatu, mohou být tyto částky uhrazeny srážkami z vypláceného důchodu.

(5) Vznikl-li přeplatek na důchodu zemřelého, na jehož úhradu má orgán sociálního zabezpečení nárok bez ohledu na zavinění příjemce důchodu, lze přeplatek na důchodu zúčtovat podle odstavce 1 písm. b) s doplatkem stejného nebo jiného důchodu, který by zemřelému náležel a který mu nebyl vyplacen, i když o přeplatku zemřelého nebylo pravomocně rozhodnuto.

§ 116

Lhůty pro výplatu dávek

(1) Dávky důchodového pojištění se vyplácejí ~~dopředu v pravidelných měsíčních lhůtách určených na kalendářní měsíc ve výplatním termínu stanoveném plátcem dávky,~~ nestanoví-li se dále jinak.

(2) Výplatní termín dávky důchodového pojištění se stanoví tak, aby spadal do období od prvního do čtrnáctého dne kalendářního měsíce, na který se dávka vyplácí.

Změnit stanovený výplatní termín může plátce důchodu jen se souhlasem příjemce dávky důchodového pojištění; bez souhlasu příjemce dávky může plátce důchodu změnit výplatní termín jen na dřívější den. Plátce důchodu je povinen písemně sdělit příjemci dávky nový výplatní termín nejpozději do konce kalendářního měsíce předcházejícího kalendářnímu měsíci, v němž dochází ke změně výplatního termínu.

(3) Jsou-li splněny podmínky nároku na výplatu dávky důchodového pojištění v první den kalendářního měsíce, náleží splátka dávky na celý kalendářní měsíc. To neplatí v

- a) případě, že nárok na výplatu dávky netrval po celý kalendářní měsíc na základě žádosti poživatel starobního důchodu,**
- b) případě nároku plátce důchodu na vrácení částky důchodu vyplacené za kalendářní měsíc nebo jeho část podle § 118a odst. 2,**
- c) případě nesplnění podmínek pro výplatu starobního důchodu a**
- d) případě, že dávka důchodového pojištění nebo její část nenáleží za kalendářní měsíc nebo jeho část z důvodu souběhu s nárokem na výplatu jiné dávky důchodového pojištění.**

(4) (2) Orgán sociálního zabezpečení rozhodující o přiznání dávky důchodového pojištění může žadateli o přiznání této dávky poskytovat zálohy na dávku, pokud má za to, že podmínky pro nárok na dávku jsou splněny; pokud tyto podmínky splněny nebyly, je žadatel povinen zálohy neprodleně vrátit. Po přiznání dávky důchodového pojištění zúčtuje orgán sociálního zabezpečení poskytnuté zálohy s přiznanou dávkou. Dávky důchodového pojištění, jejichž výše nedosahuje 300 Kč měsíčně, mohou být vypláceny v delších než měsíčních lhůtách, nejdéle však za období nepřesahující 6 měsíců.

(5) (3) Dávky důchodového pojištění se oprávněnému, který se na území České republiky obvykle nezdržuje (§ 66 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění), vyplácejí na základě potvrzení o žití

- a) na účet vedený u zahraniční banky nebo u banky v České republice nebo pobočky zahraniční banky nebo spořitelního a úvěrního družstva v České republice, a to zpětně za období ode dne vzniku nároku na výplatu dávky nebo ode dne následujícího po posledním dni, za který náležela poslední vyplacená splátka dávky, do konce kalendářního měsíce, v němž bylo potvrzení o žití vystaveno; potvrzení o žití zasílá oprávněný plátcí dávky nejvýše jednou za kalendářní měsíc, nebo**
- b) bankovním šekem nebo mezinárodní poštovní poukázkou na adresu oprávněného v cizině, a to zpětně za období nepřesahující 3 kalendářní měsíce; potvrzení o žití zasílá oprávněný plátcí dávky jednou ročně.**

(6) (4) Byl-li mezi orgánem sociálního zabezpečení České republiky a příslušným orgánem sociálního zabezpečení jiného státu, v němž se oprávněný uvedený v odstavci 3 5 obvykle zdržuje, sjednán způsob ověřování žití oprávněného pravidelnou výměnou potřebných údajů v elektronické podobě, vyplácí se dávka důchodového pojištění zpětně v měsíčních lhůtách určených plátcem dávky; potvrzení o žití zasílá oprávněný plátcí dávky jednou ročně.

(7) ~~(5)~~ ~~Není-li potvrzení o žití v případech uvedených v odstavci 3 5 písm. b)~~ a odstavci 4 6 zasláno, výplata dávky se zastaví do doby, než bude potvrzení o žití zasláno plátcí dávky. Ustanovení odstavce 2 4 věty třetí platí pro výplatu dávek oprávněnému uvedenému v odstavci 3 5 obdobně.

* * * * *

§ 116c

Poživatelům důchodů, umístěným v zařízeních sociálních služeb poskytujících pobytové služby v domovech pro osoby se zdravotním postižením, domovech pro seniory, domovech se zvláštním režimem a týdenních stacionářích, provádějí výplatu dávek důchodového pojištění v hotovosti tato zařízení, pokud s tímto způsobem výplaty tito poživatelé souhlasí, toto zařízení podalo žádost o tento způsob výplaty orgánu sociálního zabezpečení a ten s tímto způsobem výplaty souhlasí nebo do 30 dnů ode dne doručení žádosti zařízení nesdělil, že s tímto způsobem výplaty nesouhlasí. ~~Dávky důchodového pojištění vyplácené podle věty první jsou splatné k 15. dni kalendářního měsíce.~~ Způsob výplaty podle věty první nelze použít, pokud příjemcem dávky důchodového pojištění není oprávněný nebo jeho opatrovník. Zařízení je povinno vrátit orgánu sociálního zabezpečení do 8 dnů splátky dávky, které byly poukázány tomuto zařízení podle věty první, pokud tyto splátky dávky oprávněnému již nenáležely z důvodu jeho úmrtí nebo pokud oprávněný ukončil pobyt v zařízení před počátkem období, za které splátky dávky náleží; zařízení přitom těchto splátek dávky nesmí použít jiným způsobem.

* * * * *

§ 117

~~Dávky důchodového pojištění příslušníků ozbrojených sil se vyplácejí ve stanoveném výplatním termínu na běžný kalendářní měsíc.~~ Termín výplaty dávek **důchodového pojištění příslušníků ozbrojených sil** stanoví v oborech své působnosti ministři obrany, vnitra a spravedlnosti.

* * * * *

§ 118

Výplata dávky důchodového pojištění zvláštnímu příjemci

(1) Zvláštním příjemcem dávky důchodového pojištění je

- a) občan určený rozhodnutím obecního úřadu podle § 10; v odůvodněných případech může být zvláštním příjemcem ustanovena právnická osoba,
- b) občan, kterému byl sirotčí důchod vyplácen do dne nabytí svéprávnosti dítěte, a to od tohoto dne.

(2) Občan uvedený v odstavci 1 písm. b) nebo oprávněný může kdykoliv po nabytí svéprávnosti požádat plátce dávky důchodového pojištění, aby dávka byla již vyplácena do rukou oprávněného; neučiní-li tak, vyplácí se dávka i nadále dosavadnímu příjemci. Byl-li

dítěti, které má nárok na sirotčí důchod, přiznán invalidní důchod, přestává být občan uvedený v odstavci 1 písm. b) zvláštním příjemcem dnem, který předchází dni, od něhož náleží dítěti první pravidelná měsíční splátka invalidního důchodu.

(3) Obecní úřad ustanoví zvláštního příjemce s jeho souhlasem v případech, kdy by se výplatou dávky dosavadnímu příjemci zřejmě nedosáhlo účelu, kterému má dávka sloužit, nebo kdyby tím byly poškozovány zájmy osob, které je důchodce povinen vyživovat, anebo nemůže-li oprávněný, popřípadě jeho zákonný zástupce nebo opatrovník, výplatu přijímat. Souhlas oprávněného, popřípadě jeho zákonného zástupce nebo opatrovníka, s ustanovením zvláštního příjemce se vyžaduje jen v případě, že oprávněný, popřípadě jeho zákonný zástupce nebo opatrovník, nemůže výplatu přijímat; to neplatí, pokud oprávněný, popřípadě jeho zákonný zástupce nebo opatrovník, vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nemůže podat vyjádření k ustanovení zvláštního příjemce.

(4) Zákonný zástupce, opatrovník, **osoba, která oprávněného zastupuje podle § 49 a 50 občanského zákoníku**, a zvláštní příjemce jsou povinni dávku použít pouze ve prospěch oprávněného a osob, které je oprávněný povinen vyživovat. Zvláštní příjemce ustanovený oprávněnému, který nemůže výplatu přijímat, používá dávku podle pokynů oprávněného. Zvláštní příjemce je povinen na žádost oprávněného nebo obecního úřadu, který jej ustanovil, podat písemné vyúčtování dávky, která mu byla vyplácena, a to do 1 měsíce.

(5) Obecní úřad rozhodnutí o ustanovení zvláštního příjemce zruší, pokud

- a) odpadly důvody, pro které byl zvláštní příjemce ustanoven,
- b) zjistí, že zvláštní příjemce neplní povinnosti uvedené v odstavci 4 větě první a druhé, nebo
- c) zjistí, že zvláštní příjemce nesplnil povinnost uvedenou v odstavci 4 větě třetí.

§ 118a

(1) Jestliže důchod byl vyplacen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel, protože příjemce důchodu nesplnil některou jemu uloženou povinnost, přijal důchod nebo jeho část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byl vyplacen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel, nebo vědomě jinak způsobil, že důchod nebo jeho část byl vyplácen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel, má plátce důchodu vůči příjemci důchodu nárok na vrácení, popřípadě náhradu nesprávně vyplacené částky.

(2) Jestliže byl občanu vyplácen starobní důchod a nebyly přitom splněny podmínky stanovené zákonem o důchodovém pojištění pro výplatu tohoto důchodu,⁵⁷⁾ má plátce důchodu vůči tomuto občanu nárok na vrácení těch vyplacených částek starobního důchodu, které nenáležely. To platí obdobně, zanikl-li nárok na vdovský nebo vdovecký důchod z důvodu uzavření nového manželství nebo nárok na sirotčí, **vdovský nebo vdovecký** důchod z důvodu dosažení 26. roku věku **nezaopatřeného dítěte**. Plátce důchodu má dále nárok na vrácení těch vyplacených částek vdovského nebo vdoveckého důchodu, které nenáležely z důvodu zpětného přiznání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně dítěti, o které vdova nebo vdovec pečovali a které se z důvodu tohoto zpětného přiznání tohoto důchodu nepovažuje za nezaopatřené dítě. Plátce důchodu má dále nárok na vrácení těch částek vdovského nebo vdoveckého důchodu nebo sirotčího důchodu, které byly vyplaceny po zániku nároku na tyto

důchody podle § 50 odst. 6 a 7 nebo § 52 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění. **Plátce důchodu má dále nárok na vrácení těch částek důchodu, které nenáležely, došlo-li ke snížení výše důchodu z českého důchodového pojištění v důsledku postupu podle přímo použitelného předpisu Evropské unie nebo mezinárodní smlouvy, pokud přeplatek nebyl zúčtován nebo uhrazen postupem podle § 115a odst. 2 věty první. Zemře-li občan, považují se neuspokojené nároky plátce důchodu na vrácení vyplacených částek v případech uvedených ve větě první až páté za dluh občana, který se vypořádá v rámci dědictví; to platí i v případě, že o těchto nárocích nebylo pravomocně rozhodnuto.**

(3) Nárok na vrácení, popřípadě náhradu částek vyplacených neprávem nebo ve vyšší výši, než náležely, zaniká, pokud rozhodnutí o vrácení, popřípadě náhradě částek vyplacených neprávem nebo ve vyšší výši, než náležely, nebylo vydáno do 5 let ode dne výplaty dávky. **Účinky rozhodnutí, které bylo vydáno ve lhůtě uvedené ve větě první, jsou zachovány, pokud došlo po uplynutí této lhůty z důvodu nesprávného vyčíslení přeplatku ke změně rozhodnutí nebo k jeho zrušení a nahrazení novým rozhodnutím. Nárok na vrácení, popřípadě náhradu částek vyplacených neprávem nebo ve vyšší výši, než náležely, vzniká znovu, zjistí-li se, že přeplatek na dávce důchodového pojištění vznikl v příčinné souvislosti s trestným činem, jehož pachatelem, spolupachatelem nebo účastníkem je příjemce dávky nebo poživatel důchodu; v těchto případech běží znovu lhůta uvedená ve větě první ode dne, kdy se plátce důchodu dozví o rozhodnutí soudu o tomto trestném činu.**

(4) Občanu, který je povinen na základě pravomocného rozhodnutí příslušného orgánu sociálního zabezpečení vrátit dávku, může být přeplatek srážen z důchodu nebo ze mzdy, platu nebo jiného pracovního příjmu; přitom platí obdobně předpisy o výkonu soudních rozhodnutí srážkou ze mzdy.

57) § 37 odst. 1 písm. a) č. 1 a odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb.

§ 4 a § 6 písm. b) nařízení vlády ČSFR č. 557/1990 Sb., o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům, ve znění zákona č. 578/1991 Sb.

* * * * *

§ 121

Fyzické osoby přizvané k jednání posudkových komisí ministerstva, jde-li o posuzování podle § 4 odst. 2, nebo k jednání České správy sociálního zabezpečení, jde-li o posuzování podle § 8 ~~odst. 9~~ **odst. 10** věty první a druhé, anebo k jednání okresních správ sociálního zabezpečení, jde-li o posuzování podle § 8 odst. 1, jsou povinny zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které se v souvislosti s tímto jednáním dozvěděly.

* * * * *

§ 123

(1) Jestliže přeplatek na dávce důchodového pojištění nebo dávkách důchodového pojištění u téhož oprávněného ve svém úhrnu nepřesáhne částku 300 Kč a nelze jej zúčtovat s doplatkem jiné dávky důchodového pojištění nebo srážet z dávky důchodového pojištění, odepíše se tento přeplatek k tíži příslušného orgánu sociálního zabezpečení.

(2) Příslušný orgán sociálního zabezpečení odepíše přeplatek na dávce důchodového pojištění, je-li zcela nedobytný. Za zcela nedobytný se považuje přeplatek,

jestliže příjemce dávky zemřel, pokud odpovědnost za uhrazení přeplatku nepřešla na jinou osobu, popřípadě zanikl, byla-li příjemcem dávky ustanovena právnická osoba, přeplatek, který byl bezvysledně vymáhán na příjemci dávky nebo jiných osobách, na nichž mohl být vymáhán, nebo jehož vymáhání by zřejmě nevedlo k výsledku nebo u něhož je pravděpodobné, že by náklady vymáhání přesáhly jeho výtěžek, a přeplatek, jehož vymáhání je spojeno se zvláštními nebo nepoměrnými obtížemi.

(3) Tomu, kdo odpovídá za přeplatek na dávce důchodového pojištění, může příslušný orgán sociálního zabezpečení povolit placení přeplatku ve splátkách, pokud ten, kdo odpovídá za přeplatek, prokáže schopnost platit splátky řádně a včas a není-li z jiných okolností zřejmé, že tímto povolením by byla úhrada přeplatku ohrožena. Orgán sociálního zabezpečení může zrušit povolení placení přeplatku ve splátkách, jestliže ten, jemuž bylo placení přeplatku ve splátkách povoleno, nezaplatí některou splátku včas nebo ve správné výši, nebo jestliže vznikne nárok na doplatek dávky důchodového pojištění, s nímž je možné nesplacený přeplatek nebo jeho podstatnou část zúčtovat, anebo jestliže se zlepši majetkové poměry toho, jemuž bylo placení přeplatku ve splátkách povoleno, tak, že další placení přeplatku ve splátkách není nutné.

* * * * *

§ 123b

(1) Dlužné pojistné a penále ~~může~~ **odepíše** příslušná správa sociálního zabezpečení ~~odepsat~~, je-li tento dluh zcela nedobytný. Za nedobytný se považuje takový dluh na pojistném a penále, který byl bezvysledně vymáhán na plátcí pojistného i na jiných osobách, na nichž tento dluh mohl být vymáhán, nebo nevedlo-li by vymáhání tohoto dluhu zřejmě k výsledku nebo je-li pravděpodobné, že by náklady vymáhání tohoto dluhu přesáhly jeho ~~výsledek~~ **výtěžek**. Za nedobytný se považuje též dluh na pojistném a penále u zaměstnavatelů, u nichž došlo k výmazu z obchodního rejstříku, popřípadě z jiného zákonem určeného rejstříku nebo stanovené evidence u příslušného orgánu v České republice, pokud dluh nepřešel na jejich právního nástupce, a dále dluh na pojistném a penále u fyzické osoby, která zemřela, pokud dluh nepřešel na dědice této osoby.

(2) O odpisu pro nedobytnost se plátce pojistného, popřípadě i jiná osoba, která je povinna dluh na pojistném a penále zaplatit, nevyrozumívá; dluh na pojistném a penále trvá dále, dokud nedojde k promlčení práva vymáhat tento dluh.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 platí obdobně též pro dluh na pokutě.

* * * * *

§ 123e

(1) Nestanoví-li tento zákon jinak, lze podání nebo jiný úkon podle tohoto zákona nebo ve věcech pojistného podle zvláštního zákona³²⁾ učinit písemně, ústně do protokolu nebo datovou zprávou

- a) podepsanou způsobem, se kterým jiný právní předpis spojuje účinky vlastnoručního podpisu⁸³⁾, nebo
- b) odeslanou prostřednictvím elektronické aplikace orgánu sociálního zabezpečení s využitím přístupu se zaručenou identitou ověřenou občanským průkazem nebo jiným prostředkem pro

elektronickou identifikaci určeným orgánem sociálního zabezpečení, pokud orgán sociálního zabezpečení tuto možnost zajistil.

(2) Je-li podle tohoto zákona nebo ve věcech pojistného podle zvláštního zákona³²⁾ pro podání nebo jiný úkon předepsán tiskopis, lze podání nebo jiný úkon učinit pouze

- a) v elektronické podobě zasláním na elektronickou adresu určenou orgánem sociálního zabezpečení nebo do datové schránky určené orgánem sociálního zabezpečení; podání nebo jiný úkon lze v elektronické podobě učinit pouze ve formě datové zprávy, a to ve formátu, struktuře a tvaru určeném příslušným orgánem sociálního zabezpečení. Nesplňuje-li podání nebo jiný úkon tyto podmínky, nepřihlíží se k němu; orgán sociálního zabezpečení je povinen upozornit toho, kdo učinil podání nebo jiný úkon v elektronické podobě, které nesplňuje tyto podmínky, na tuto skutečnost a na to, že se k tomuto podání nebo jinému úkonu nepřihlíží. Orgán sociálního zabezpečení může určit pro zasílání podání nebo jiného úkonu elektronickou adresu nebo datovou schránku jiného než příslušného orgánu sociálního zabezpečení jen se souhlasem orgánu sociálního zabezpečení, na jehož elektronickou adresu nebo do jehož datové schránky mají být tato podání nebo jiné úkony zasílány, nebo
- b) písemně na předepsaném tiskopisu nebo na produktu výpočetní techniky, který je co do údajů, formy a formátu shodný s předepsaným tiskopisem. Orgán sociálního zabezpečení může určit pro zasílání písemných podání na předepsaném tiskopise adresu jiného než příslušného orgánu sociálního zabezpečení jen se souhlasem orgánu sociálního zabezpečení, na jehož adresu mají být podání zasílána.

(3) Orgány sociálního zabezpečení jsou povinny zveřejnit na své úřední desce a způsobem umožňujícím dálkový přístup

- a) úřední hodiny, ve kterých je otevřena podatelna orgánu sociálního zabezpečení, kde je možno odevzdat podání, a úřední hodiny pro veřejnost, ve kterých je možno u něj učinit podání ústně do protokolu nebo nahlížet do spisu,
- b) elektronickou adresu své podatelny, identifikátor své datové schránky, elektronickou adresu určenou příslušným orgánem sociálního zabezpečení k předkládání tiskopisů v elektronické podobě ve formě datové zprávy a identifikátor datové schránky určené k předkládání tiskopisů v elektronické podobě ve formě datové zprávy a adresu určenou pro zasílání písemných podání podle odstavce 2 písm. b); **Česká správa sociálního zabezpečení přitom zveřejní též identifikátory datových schránek okresních správ sociálního zabezpečení a uvede, které z nich jsou určeny též k doručování rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ve věcech důchodového pojištění,**
- c) formu technického nosiče pro doručování podání v elektronické podobě,
- d) tiskopisy, které se podle odstavce 2 písm. a) předkládají v elektronické podobě, a podmínky, za nichž se tiskopisy v této podobě předkládají,
- e) podání a jiné úkony, které lze učinit způsobem podle odstavce 1 písm. b).

32) Zákon č. 589/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

83) § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

§ 6 odst. 1 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce.

* * * * *

§ 127

Prováděcí předpisy

(1) Ministerstvo stanoví vyhláškou bližší úpravu postupu při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti občanů ve věcech sociálního zabezpečení, státní sociální podpory a sociální péče.

(2) Ministerstvo vydá vyhlášku k provedení § 8 ~~odst. 10~~ **odst. 11** a § 35a odst. 9.

(3) Ministerstvo stanoví vyhláškou náležitosti průkazu pověřených zaměstnanců orgánu sociálního zabezpečení podle § 15 odst. 2.

(4) Ministerstvo může stanovit vyhláškou případy nebo druhy řízení, v nichž může orgán sociálního zabezpečení žádat od účastníka řízení předložení dokladů k prokázání skutečností uváděných účastníkem.

* * * * *

Platná znění příslušných ustanovení zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

§ 5b

* * * * *

(3) Vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů je rovna paušální dani, činí součin měsíčního vyměřovacího základu pro pásmo paušálního režimu, podle kterého je určena paušální daň, stanoveného podle § 14 odst. 3 platného pro kalendářní rok, za který se stanoví vyměřovací základ, a počtu kalendářních měsíců tohoto kalendářního roku, v nichž byla osoba samostatně výdělečně činná poplatníkem v paušálním režimu.

* * * * *

**~~Sleva na pojistném~~
Sleva na pojistném zaměstnavatele za zaměstnance**

§ 7a

(1) Zaměstnavatel má nárok na slevu na pojistném za kalendářní měsíc za zaměstnance v pracovním nebo služebním poměru, který

~~a) je starší 55 let,~~

a) dosáhl alespoň 55 let,

b) pečuje o dítě mladší 10 let, jehož je rodičem, nebo které má v péči nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu; za rozhodnutí příslušného orgánu se považuje rozhodnutí uvedené v § 7 odst. 10 zákona o státní sociální podpoře,

c) pečuje o osobu blízkou mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu blízkou, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost); osoba blízká se posuzuje podle § 24 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění,

d) se zároveň připravuje na budoucí povolání studiem **a je mladší 26 let**; studium se posuzuje podle § 21 odst. 1 písm. a), § 22 a 23 zákona o důchodovém pojištění,

e) v období 12 kalendářních měsíců před kalendářním měsícem, za který se sleva na pojistném uplatňuje, nastoupil jako uchazeč o zaměstnání na rekvalifikaci podle § 109 nebo 109a zákona o zaměstnanosti,

f) je osobou se zdravotním postižením podle § 67 odst. 2 zákona o zaměstnanosti, nebo

g) je mladší 21 let.

(2) Podmínkou nároku na slevu na pojistném je, že se zaměstnancem uvedeným v odstavci 1 písm. a) až f) je sjednána kratší pracovní nebo služební doba, než činí stanovená týdenní pracovní nebo služební doba, přičemž rozsah takto ~~stanovené~~ **sjednané** kratší pracovní nebo služební doby činí nejméně 8 hodin a nejvíce 30 hodin týdně. Vykonává-li zaměstnanec u téhož zaměstnavatele více zaměstnání v pracovním nebo služebním poměru, náleží sleva na pojistném jen z jednoho zaměstnání; limit počtu hodin podle věty první platí přitom pro všechna tato zaměstnání dohromady.

(3) Sleva na pojistném za zaměstnance nenáleží, pokud

- a) úhrn vyměřovacích základů zaměstnance ze všech zaměstnání vykonávaných v pracovním nebo služebním poměru u téhož zaměstnavatele za kalendářní měsíc je vyšší než 1,5násobek průměrné mzdy; **tato částka průměrné mzdy se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru,**
- b) úhrn vyměřovacích základů zaměstnance ze všech zaměstnání vykonávaných v pracovním nebo služebním poměru u téhož zaměstnavatele připadající na 1 hodinu z úhrnu odpracovaných hodin ze všech těchto zaměstnání v kalendářním měsíci je vyšší než 1,15 % průměrné mzdy; **úhrn vyměřovacích základů připadající na 1 hodinu a tato částka průměrné mzdy se zaokrouhlují na celé koruny směrem nahoru. Za odpracovanou hodinu se považuje též hodina, za kterou podle zvláštních právních předpisů náleží náhrada mzdy nebo platu, a hodina, za kterou náleží započitatelný příjem poskytnutý za dobu pracovního nebo služebního volna, který nahrazuje ztrátu příjmu ve výši průměrného výdělku nebo ve výši mzdy nebo platu, které by náležely za dobu tohoto volna,**
- c) odpracovaná doba v pracovním nebo služebním poměru zaměstnance **uvedeného v odstavci 1 písm. a) až f)** ze všech zaměstnání k témuž zaměstnavateli, včetně dob, které se považují za výkon práce nebo služby **podle zákoníku práce nebo právních předpisů upravujících služební poměr,** překročí u téhož zaměstnavatele v kalendářním měsíci 138 hodin; ~~pokud zaměstnanec nastoupil do zaměstnání v průběhu kalendářního měsíce netrvalo-li zaměstnání celý kalendářní měsíc,~~ upraví se tento limit v poměru počtu kalendářních dnů trvání zaměstnání v kalendářním měsíci a počtu kalendářních dnů v kalendářním měsíci s tím, že výsledek se zaokrouhluje na celé hodiny směrem nahoru,
- d) zaměstnanec uvedený v odstavci 1 písm. f) je v pracovním poměru k zaměstnavateli, který je zaměstnavatelem uznaným za zaměstnavatele na chráněném trhu práce podle § 78 zákona o zaměstnanosti, pokud by slevu na pojistném uplatňoval tento zaměstnavatel, nebo
- e) je zaměstnanec uveden v měsíčním přehledu nákladů na náhrady mezd zaměstnanců pro uplatnění nároku na výplatu příspěvku v době částečné práce podle § 120e odst. 5 zákona o zaměstnanosti.

(4) Slevu na pojistném lze za kalendářní měsíc poskytnout za téhož zaměstnance pouze jednomu zaměstnavateli.

(5) Sleva na pojistném za zaměstnance náleží zaměstnavateli, jen pokud ~~před~~ **nejpozději s** uplatněním této slevy oznámil České správě sociálního zabezpečení záměr uplatňovat tuto slevu za tohoto zaměstnance; oznámením tohoto záměru se rozumí okamžik jeho doručení České správě sociálního zabezpečení. Záměr uplatňovat slevu na pojistném za

jednotlivého zaměstnance může zaměstnavatel oznámit nejdříve 1 měsíc přede dnem, od kterého bude slevu na pojistném za tohoto zaměstnance uplatňovat, ne však dříve než dnem podání oznámení o nástupu tohoto zaměstnance do zaměstnání podle zákona o nemocenském pojištění. ~~Záměr uplatňovat slevu na pojistném za jednotlivého zaměstnance zaměstnavatel oznamuje nejpozději ve lhůtě pro podání přehledu podle § 9 odst. 2 za kalendářní měsíc, za který slevu na pojistném za tohoto zaměstnance uplatňuje.~~ Jestliže má záměr za téhož zaměstnance uplatňovat slevu na pojistném více zaměstnavatelů, sleva na pojistném za tohoto zaměstnance náleží tomu zaměstnavateli, který oznámil České správě sociálního zabezpečení tento záměr jako první.

§ 7b

(1) Výše slevy na pojistném **za zaměstnance** za kalendářní měsíc činí 5 % z úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců, na které je sleva uplatňována podle § 7a. Sleva na pojistném se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

(2) Vykonává-li zaměstnanec u téhož zaměstnavatele více zaměstnání, zahrnuje se za tohoto zaměstnance do úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců podle odstavce 1 jen vyměřovací základ z toho zaměstnání, z něhož zaměstnavatel uplatňuje slevu.

(3) Je-li u zaměstnance splněno více důvodů pro uplatnění slevy na pojistném podle § 7a odst. 1, může zaměstnavatel uplatnit slevu na pojistném za jednotlivého zaměstnance v kalendářním měsíci jen jednou.

(4) Podmínky pro uplatnění slevy na pojistném musí být u zaměstnance, za kterého lze slevu na pojistném uplatnit, splněny po celou dobu trvání pracovního nebo služebního poměru v kalendářním měsíci.

§ 7c

(1) Slevu na pojistném **za zaměstnance** za kalendářní měsíc uplatňuje zaměstnavatel na tiskopisu podle § 9 odst. 2. Slevu na pojistném odečte zaměstnavatel z částky pojistného stanoveného podle § 5a a § 7 odst. 1 písm. a) **a b)** za tento kalendářní měsíc.

(2) Slevu na pojistném lze uplatnit jen do dne splatnosti pojistného za kalendářní měsíc, za který sleva na pojistném náleží.

(3) Byla-li z částky pojistného odečtena sleva na pojistném ve vyšší částce, než mohla být odečtena, považuje se částka, o kterou bylo pojistné takto zkráceno, za dluh na pojistném; byla-li z částky pojistného odečtena sleva na pojistném v nižší částce, než mohla být odečtena, nedoplatek na slevě na pojistném nevzniká.

* * * * *

Odvod pojistného zaměstnavatelem

§ 8

(1) Zaměstnavatel je povinen odvádět i pojistné, které je povinen platit zaměstnanec. Pojistné odvedené za zaměstnance srazí zaměstnavatel z jeho příjmů, které mu zúčtoval.

(2) Za kalendářní měsíc, ve kterém zaměstnanec má započitatelný příjem, avšak nelze z něho srazit pojistné z důvodu, že tento příjem není v peněžní formě, je zaměstnavatel povinen uhradit i pojistné, které je povinen platit zaměstnanec; to platí obdobně též v případě, kdy část příjmu je v peněžní formě, avšak v nižší částce, než činí výše pojistného, které je povinen platit zaměstnanec. Za nepeněžní plnění se pro účely odvodu pojistného považuje též peněžní plnění poukázané zaměstnavatelem jinému subjektu ve prospěch zaměstnance. Zaměstnanec je povinen uhradit zaměstnavateli pojistné, které za něj zaplatil zaměstnavatel podle věty první.

(3) Započitatelný příjem zúčtovaný do kalendářního měsíce, v němž skončilo zaměstnání malého rozsahu^{58b)} nebo zaměstnání vykonávané na základě dohody o provedení práce a příjem zúčtovaný v dalším kalendářním měsíci, popřípadě kalendářních měsících ve výši, která nezaložila v tomto měsíci, popřípadě měsících účast na nemocenském pojištění, se považují za příjem zúčtovaný v kalendářním měsíci, v němž úhrn započitatelných příjmů zahrnovaných do posledního kalendářního měsíce, ve kterém naposledy trvalo zaměstnání malého rozsahu nebo zaměstnání vykonávané na základě dohody o provedení práce, dosáhl výše zakládající účast na pojištění v tomto měsíci.

(4) Zaměstnavatel je povinen sám vypočítat pojistné, které je povinen odvádět.

58b) § 7 zákona č. 187/2006 Sb.

* * * * *

§ 12

(1) Na právního nástupce zaměstnavatele přechází povinnost platit pojistné za dobu nejvýše 10 roků nazpět ode dne, kdy se stal právním nástupcem. Příslušná okresní správa sociálního zabezpečení¹⁸⁾ je povinna na žádost takového právního nástupce vykázat evidovanou výši dlužného pojistného.

~~(2) Zemře-li osoba samostatně výdělečně činná, může dlužné pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti zaplatit osoba, která uplatňuje nárok na důchod z důchodového pojištění z důvodu úmrtí osoby samostatně výdělečně činné; to platí obdobně pro dlužné pojistné na důchodové pojištění, zemře-li osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění.~~

(2) ~~(3)~~ Pojistné, které dluží obchodní společnost nebo družstvo, může zaplatit též společník obchodní společnosti anebo člen statutárního orgánu nebo dozorčí rady této společnosti nebo představenstva družstva; to platí též pro osobu, která byla tímto společníkem nebo členem.

18) § 7 písm. c) a d) zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., ve znění zákona České národní rady č. 590/1992 Sb.

* * * * *

Odvod pojistného osobou samostatně výdělečně činnou

§ 13

(1) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna odvádět pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na nemocenské pojištění na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení¹⁹⁾, s výjimkou pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti spravovaných správcem daně z příjmů jako paušální veřejná pojistná.

(2) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna platit za podmínek dále stanovených buď pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, nebo zálohy na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „zálohy na pojistné“) a doplatek na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „doplatek na pojistném“).

¹⁹⁾ § 7 písm. b) zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., ve znění zákona České národní rady č. 590/1992 Sb.

§ 13a

(1) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna platit zálohy na pojistné

- a) za kalendářní měsíc, ve kterém se přihlásila k účasti na důchodovém pojištění v kalendářním roce podle § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění, a za kalendářní měsíce následující po tomto měsíci, pokud vykonává vedlejší samostatnou výdělečnou činnost; povinnost platit zálohy na pojistné na základě této přihlášky trvá naposledy za prosinec kalendářního roku, ve kterém se osoba samostatně výdělečně činná přihlásila k účasti na důchodovém pojištění,
- b) za kalendářní měsíc, který následuje po kalendářním měsíci, ve kterém byl nebo měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, ve kterém dosáhla daňového základu (§ 5b odst. 1) ve výši zakládající účast na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění, a za kalendářní měsíce následující po tomto měsíci, pokud vykonává vedlejší samostatnou výdělečnou činnost; povinnost platit zálohy na pojistné na základě dosažení příjmu po odpočtu výdajů trvá naposledy za kalendářní měsíc, ve kterém byl nebo měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok následující po kalendářním roce, ve kterém osoba samostatně výdělečně činná dosáhla příjmu po odpočtu výdajů ve výši zakládající účast na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění, nebo
- c) za kalendářní měsíc, ve kterém vykonává hlavní samostatnou výdělečnou činnost.

(2) Pokud se osoba samostatně výdělečně činná přihlásila k účasti na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění v době, kdy je ještě povinna platit zálohy na pojistné podle odstavce 1, platí zálohy na pojistné na základě přihlášky k účasti na důchodovém pojištění podle odstavce 1 písm. a) až po uplynutí období, za které je povinna platit zálohy na pojistné podle odstavce 1 písm. b).

(3) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna platit zálohy na pojistné podle předchozích odstavců naposledy za kalendářní měsíc, v němž nastaly skutečnosti uvedené v § 10 odst. 6 větě druhé zákona o důchodovém pojištění, a za kalendářní měsíc, který předchází kalendářnímu měsíci, v němž podala přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, za který jí nevznikla účast na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění.

(4) Pokud osobě samostatně výdělečně činné, která byla povinna platit zálohy na pojistné podle odstavce 1 písm. b), zanikla v kalendářním roce tato povinnost proto, že nastaly skutečnosti uvedené v § 10 odst. 6 větě druhé zákona o důchodovém pojištění, a osoba samostatně výdělečně činná poté v tomto roce zahájila samostatnou výdělečnou činnost, je povinna platit zálohy na pojistné ve výši, jako kdyby k zániku této povinnosti nedošlo; povinnost platit zálohy na pojistné přitom vzniká za kalendářní měsíc, ve kterém osoba samostatně výdělečně činná zahájila samostatnou výdělečnou činnost.

(5) Osoba samostatně výdělečně činná, která se přihlásila podle § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění k účasti na důchodovém pojištění za kalendářní rok až po jeho uplynutí a nebyla povinna platit zálohy na pojistné za tento rok podle odstavce 1 písm. b), může zaplatit jednorázově zálohy na pojistné za tento rok, a to až do podání přehledu o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za tento rok.

(6) Zálohy na pojistné, které byly zaplacený, aniž byla dána povinnost je platit, se považují pro účely stanovení přeplatku na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „přeplatek na pojistném na důchodové pojištění“) nebo doplatku na pojistném (§ 14 odst. 10 a 11) za zálohy na pojistné, pokud osoba samostatně výdělečně činná nepožádala o jejich vrácení před podáním přehledu podle § 15 odst. 1; požádala-li o jejich vrácení, považují se za přeplatek na pojistném na důchodové pojištění. Ustanovení předchozí věty se nevztahuje na zálohy na pojistné podle odstavce 5.

(7) Pro účely placení záloh na pojistné se osoba samostatně výdělečně činná považuje za osobu samostatně výdělečně činnou vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost v kalendářním měsíci, ve kterém aspoň po část měsíce, v níž byla samostatná výdělečná činnost vykonávána trvaly skutečnosti uvedené v § 9 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění.

(8) Ke skutečnostem uvedeným v odstavci 7 se přihlíží na základě oznámení osoby samostatně výdělečně činné. K oznámení osoby samostatně výdělečně činné o výkonu vedlejší samostatné výdělečné činnosti podle odstavce 7 se pro účely placení záloh na pojistné přihlíží, pokud bylo učiněno nejpozději v přehledu podle § 15 odst. 1 za příslušný kalendářní rok a doloženo nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž byl přehled podán. Doložení se nevyžaduje v případech, kdy potřebné údaje má okresní správa sociálního zabezpečení nebo Česká správa sociálního zabezpečení ve své evidenci nebo má možnost si je obstarat v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup; **jde-li o osobní péči o dítě do 4 let věku, rodný list dítěte se nepředkládá, lze-li údaj o vztahu k dítěti zjistit z informačního systému veřejné správy.** Česká správa sociálního zabezpečení je povinna zveřejnit, které důvody, pro které je samostatná výdělečná činnost vedlejší, není osoba samostatně výdělečně činná povinna dokládat.

(9) Při placení záloh na pojistné osoby samostatně výdělečně činné, která je poplatníkem v paušálním režimu, se postupuje podle zákona upravujícího daně z příjmů.

(10) Na částky, které nejsou zálohami na pojistné ani doplatkem na pojistném, převedené orgány Finanční správy České republiky za rozhodné období ze společného osobního daňového účtu osoby samostatně výdělečně činné, jejíž daň z příjmů nebyla rovna paušální dani a která má povinnost nebo možnost podat přehled o příjmech a výdajích, se pro účely stanovení přeplatku nebo doplatku na pojistném na důchodovém pojištění hledí jako na zálohy na pojistné zaplacené za rozhodné období.

* * * * *

§ 14b

(1) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna zaplatit pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za kalendářní rok, ve kterém byla aspoň po část roku účastna důchodového pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění a za který nebyla podle § 13a povinna platit zálohy na pojistné. Pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti podle předchozí věty je osoba samostatně výdělečně činná povinna zaplatit nejpozději do osmi dnů po dni, ve kterém byl, popřípadě měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, za který se pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti platí.

(2) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna zaplatit pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za kalendářní rok, za který se přihlásila k účasti na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění až po jeho uplynutí a za který podle § 13a odst. 1 písm. b) nebyla povinna platit zálohy na pojistné, popřípadě nezaplatila zálohy na pojistné podle § 13a odst. 5, a to do osmi dnů po dni, ve kterém byl, popřípadě měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za tento rok.

§ 14ba

Zemře-li osoba samostatně výdělečně činná, může dlužné pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti zaplatit osoba, která uplatňuje nárok na důchod z důchodového pojištění z důvodu úmrtí osoby samostatně výdělečně činné.

* * * * *

§ 15

(1) Osoba, která aspoň po část kalendářního roku vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, s výjimkou osoby, jejíž daň z příjmů za dané zdaňovací období je rovna paušální dani, je povinna podat příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nejpozději do jednoho měsíce ode dne, uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za tento kalendářní rok, na předepsaném tiskopise přehled o příjmech a výdajích za tento kalendářní rok. Na přehled podaný osobou, která byla aspoň po část kalendářního roku poplatníkem v paušálním režimu a jejíž daň z příjmů za dané zdaňovací období není rovna paušální dani, před uplynutím lhůty pro podání přehledu o příjmech a výdajích podle věty první se hledí, jako by byl podán v poslední den této lhůty. V přehledu se kromě údajů o daňovém základu, popřípadě není-li osoba samostatně výdělečně činná povinna podávat daňové přiznání, údajů o příjmech ze samostatné výdělečné činnosti a výdajích vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení uvádějí údaje o vyměřovacím základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, nejnižším měsíčním vyměřovacím základu pro zálohy na pojistné, úhrnu záloh na pojistné, pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na

státní politiku zaměstnanosti a úhrnu vyměřovacích základů zaměstnance, pokud spolu s vyměřovacím základem ze samostatné výdělečné činnosti přesahuje částku maximálního vyměřovacího základu (§ 15a), a vykonávala-li osoba samostatně výdělečně činná vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, též údaje o skutečnostech uvedených v § 9 odst. 6 písm. a) až e) f) zákona o důchodovém pojištění, pokud chce být považována za osobu samostatně výdělečně činnou s vedlejší samostatnou výdělečnou činností; pokud osoba samostatně výdělečně činná vykonávala samostatnou výdělečnou činnost formou spolupráce, je povinna uvést v tomto přehledu též jméno a příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo osoby samostatně výdělečně činné, s níž spolupracuje. Uvedla-li osoba samostatně výdělečně činná v přehledu údaje o vedlejší samostatné výdělečné činnosti, je povinna tyto údaje též doložit, a to nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž tento přehled podala; ustanovení § 13a odst. 8 věty třetí platí zde obdobně. Pokud osobě samostatně výdělečně činné zpracovává daňové priznání daňový poradce, je povinna tuto skutečnost uvést v přehledu.

(2) Zjistí-li se po podání přehledu podle odstavce 1, že vyměřovací základ pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je vyšší, než který osoba samostatně výdělečně činná uvedla v přehledu podle odstavce 1, je osoba samostatně výdělečně činná povinna předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení opravný přehled, a to nejpozději do 8 dnů ode dne, kdy se o takové změně dozvěděla. V opravném přehledu uvede novou výši daňového základu, popřípadě, není-li osoba samostatně výdělečně činná povinna podávat daňové priznání, novou výši příjmů ze samostatné výdělečné činnosti a výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, výši vyměřovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, přičemž nová výše vyměřovacího základu nesmí být nižší než původní výše tohoto základu, částku pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, částku rozdílu mezi pojistným na důchodové pojištění a příspěvkem na státní politiku zaměstnanosti, kterou má podle opravného přehledu zaplatit, a pojistným a příspěvkem, které zaplatila za kalendářní rok, za který opravný přehled podává, a nejnižší měsíční vyměřovací základ pro stanovení záloh na pojistné. Opravný přehled se podává na tiskopisu pro podání přehledu podle odstavce 1, kde se uvede též důvod pro předložení opravného přehledu. Částku rozdílu na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je osoba samostatně výdělečně činná povinna doplatit do 8 dnů ode dne, v němž byl nebo měl být opravný přehled podán. Nová výše nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu pro stanovení záloh na pojistné platí od kalendářního měsíce, v němž osoba samostatně výdělečně činná opravný přehled podala nebo měla podat.

(3) Zjistí-li se po podání přehledu podle odstavce 1, že vyměřovací základ pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je nižší, než který osoba samostatně výdělečně činná uvedla v přehledu podle odstavce 1, může osoba samostatně výdělečně činná předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení opravný přehled. V opravném přehledu uvede novou výši daňového základu, popřípadě, není-li osoba samostatně výdělečně činná povinna podávat daňové priznání, novou výši příjmů ze samostatné výdělečné činnosti a výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, výši vyměřovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, přičemž nová výše vyměřovacího základu nesmí být nižší než původní výše tohoto základu, pokud původní výše tohoto základu byla určena ve vyšší než minimální výši, částku pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, částku přeplatku na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pokud přeplatek v důsledku podání opravného přehledu vznikl, a nejnižší měsíční vyměřovací základ pro stanovení záloh na pojistné. Opravný přehled se podává na tiskopisu pro podání přehledu

podle odstavce 1, kde se uvede též důvod pro předložení opravného přehledu. Jestliže částka daňového základu nezakládá osobě samostatně výdělečně činné za dobu vedlejší samostatné výdělečné činnosti účast na důchodovém pojištění v kalendářním roce, za který opravný přehled podává, může spolu s opravným přehledem podat přihlášku k tomuto pojištění za kalendářní rok, za který opravný přehled podává. Opravný přehled podle věty první může osoba samostatně výdělečně činná podat nejpozději do konce třetího kalendářního měsíce po měsíci, v němž se o změně daňového základu nebo nové výši příjmů a výdajů ze samostatné výdělečné činnosti dověděla. Opravný přehled se považuje za žádost o vrácení přeplatku; při vrácení přeplatku se postupuje podle § 17. Nová výše nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu pro stanovení záloh na pojistné platí od kalendářního měsíce, v němž osoba samostatně výdělečně činná opravný přehled podala.

(4) Údaj o určeném vyměřovacím základu, který osoba samostatně výdělečně činná uvedla v přehledu podle odstavce 1, nemůže být dodatečně změněn, s výjimkou opravného přehledu podle odstavce 2 nebo 3.

(5) Zemře-li osoba samostatně výdělečně činná před splněním povinností uvedených v předchozích odstavcích, může za ni tyto povinnosti splnit její dědic nebo fyzická osoba, která uplatňuje nárok na důchod z důchodového pojištění z důvodu úmrtí osoby samostatně výdělečně činné. Pokud je těmito osobami podáno více přehledů podle odstavce 1 věty první nebo podle odstavce 2 nebo 3 a nedohodnou-li se tyto osoby na částce vyměřovacího základu určeného podle § 5b odst. 1, 2 nebo 4, vychází se z přehledu podaného osobou, která podala daňové přiznání za zemřelou osobu samostatně výdělečně činnou, a pokud žádná z těchto osob nebyla povinna podat daňové přiznání z důvodu úmrtí osoby samostatně výdělečně činné, považuje se za vyměřovací základ nejnižší z vyměřovacích základů uvedených těmito osobami.

* * * * *

§ 16

Odvod pojistného osobou dobrovolně účastnou důchodového pojištění

(1) Osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění platí pojistné na důchodové pojištění za jednotlivé celé kalendářní měsíce, ve kterých je aspoň po část kalendářního měsíce účastna důchodového pojištění podle § 6 zákona o důchodovém pojištění.

(2) Pojistné na důchodové pojištění za doby uvedené

- a) v § 6 odst. 1 písm. c) až e) zákona o důchodovém pojištění nelze zaplatit po uplynutí dvou kalendářních roků následujících po kalendářním roce, do něhož spadá kalendářní měsíc, za který se toto pojistné platí,
- b) v § 6 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění nelze zaplatit po uplynutí jednoho roku od posledního dne kalendářního měsíce, za který se toto pojistné platí.

(3) Je-li pojistné na důchodové pojištění zapláceno po uplynutí lhůt uvedených v odstavci 2 nebo je-li toto pojistné zapláceno osobou uvedenou v § 6 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění za dobu delší než 15 let anebo je-li toto pojistné zapláceno za dobu po vzniku nároku na starobní důchod, považuje se za přeplatek na pojistném.

(4) Osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění odvádí pojistné na důchodové pojištění na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Při platbě pojistného

na důchodové pojištění je osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění povinna označit kalendářní měsíce, za které toto pojistné platí.

(5) Zemře-li osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění, může dlužné pojistné na důchodové pojištění zaplatit osoba, která uplatňuje nárok na důchod z důchodového pojištění z důvodu úmrtí osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění.

§ 16a

Odvod pojistného zahraničním zaměstnancem

(1) Zahraniční zaměstnanec, který je účasten nemocenského pojištění, je povinen platit pojistné na nemocenské pojištění na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení za jednotlivé celé kalendářní měsíce, s výjimkou kalendářních měsíců, ve kterých měl po celý kalendářní měsíc nárok na nemocenské, peněžitou pomoc v mateřství nebo dlouhodobé ošetrovné nemocenského pojištění zahraničního zaměstnance. Pojistné na nemocenské pojištění je splatné od prvního dne do posledního dne kalendářního měsíce, za který se pojistné na nemocenské pojištění platí. Pojistné na nemocenské pojištění za kalendářní měsíc, v němž se zahraniční zaměstnanec přihlásil k účasti na nemocenském pojištění, je splatné ode dne, v němž se zahraniční zaměstnanec přihlásil k účasti na nemocenském pojištění, do konce následujícího kalendářního měsíce. Měsíční základ, který zahraniční zaměstnanec stanovil v souladu s tímto zákonem a odvedl z něho pojistné na nemocenské pojištění, nelze dodatečně měnit. Ustanovení § 14c odst. 3 věty poslední platí v případě věty čtvrté přiměřeně. Zahraniční zaměstnanec může po projednání s příslušnou okresní správou sociálního zabezpečení platit pojistné na nemocenské pojištění na delší než měsíční období, avšak vždy jen do budoucna a nejdéle do konce kalendářního roku.

(2) Jestliže pojistné na nemocenské pojištění bylo zahraničním zaměstnancem zapláceno po uplynutí lhůty stanovené v odstavci 1 nebo bylo zapláceno v této lhůtě, avšak v nižší částce, než mělo být zapláceno, anebo zahraniční zaměstnanec nebyl v kalendářním měsíci, za který platí pojistné na nemocenské pojištění, dobrovolně účasten důchodového pojištění, jedná se o přeplatek na pojistném na nemocenské pojištění.

* * * * *

§ 20

Penále

(1) Nebylo-li pojistné zapláceno ve stanovené lhůtě anebo bylo-li zapláceno v nižší částce, než ve které mělo být zapláceno, je plátce pojistného povinen platit penále. Pro výši zálohy na pojistné platí obdobně ustanovení § 14 odst. 9. Výše penále se stanoví podle předpisů práva občanského o výši úroku z prodlení.

(2) Penále se poprvé platí za kalendářní den, který bezprostředně následuje po dni splatnosti pojistného. Penále se naposledy platí za den, ve kterém bylo dlužné pojistné zapláceno. Posledním dnem, za který osoba samostatně výdělečně činná platí penále z dlužných záloh na pojistné, je

a) den, ve kterém byl podán přehled podle § 15 za kalendářní rok, za který vznikl dluh na zálohách na pojistném, pokud byl tento přehled podán ve stanovené lhůtě, nebo

- b) poslední den lhůty stanovené pro podání přehledu podle § 15 za kalendářní rok, za který vznikl dluh na zálohách na pojistném, pokud nebyl tento přehled podán ve stanovené lhůtě.

~~(3) Jestliže příslušná okresní správa sociálního zabezpečení⁴⁴⁾ povolila placení dlužného pojistného ve splátkách (§ 20a), penále z takového dluhu činí 0,025 % dlužné částky za každý kalendářní den, kdy dluh na pojistném trvá, a to ode dne splatnosti první splátky dluhu; pokud plátee pojistného, kterému bylo povoleno placení dlužného pojistného ve splátkách, nezaplatí včas nebo ve správné výši některou splátku dluhu nebo pojistné splatné v období po splatnosti první splátky dluhu a okresní správa sociálního zabezpečení z tohoto důvodu zrušila povolení, je povinen platit z dlužného pojistného ještě penále ve výši 0,025 % dlužné částky za každý kalendářní den, kdy jeho dluh trvá, a to ode dne splatnosti první splátky dluhu. Jestliže bylo pojistné zaplacené ve správné výši za kalendářní měsíc použito k úhradě dlužných částek podle § 22a, nepřihlíží se pro účely předchozí věty k takovému postupu.~~

~~(4) Pro účely odstavce 3 se považuje pojistné splatné v období po vydání rozhodnutí o povolení splátek za pojistné zaplacené včas a ve správné výši i tehdy, pokud bylo zaplacené později, než mělo být zaplacené, z důvodu, že bylo zaplacené na účet jiné než příslušné okresní správy sociálního zabezpečení nebo na účet správce daně, popřípadě na účet zdravotní pojišťovny; podmínkou však je, že toto pojistné bylo zaplacené na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení nejpozději do osmi dnů po zjištění, že bylo zaplacené na tento jiný účet; ustanovení odstavce 6 část věty první za středníkem platí i zde. Pro účely odstavce 3 se dále považuje pojistné splatné v období po vydání rozhodnutí o povolení splátek za pojistné zaplacené včas a ve správné výši rovněž tehdy, pokud bylo zaplacené v nižší částce, než ve které mělo být zaplacené, z toho důvodu, že z částky pojistného byla odečtena náhrada mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti ve vyšší částce, než měla být odečtena; podmínkou však je, že dlužné pojistné bylo do správné výše doplacené nejpozději do 8 dnů po zjištění tohoto dluhu.~~

(3) (5) Penále se neplatí

- a) za dobu, kdy osoba samostatně výdělečně činná nevykonává samostatnou výdělečnou činnost,
- b) v případě, že záloha na pojistné nebyla zaplacená ve lhůtě stanovené v § 14a odst. 1 větě první, pokud tato záloha na pojistné byla zaplacená do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byla záloha na pojistné splatná,
- c) z pojistného na důchodové pojištění, které osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění dluží za dobu dobrovolné účasti na tomto pojištění,
- d) za dobu, po kterou se zaměstnavatel již nepovažuje pro účely tohoto zákona za zaměstnavatele [§ 3 odst. 1 písm. a)],
- e) za dobu ode dne následujícího po dni vydání platebního výměru do dne předcházejícímu dni jeho vykonatelnosti, pokud dlužné pojistné bylo zaplacené do dne vykonatelnosti platebního výměru,

- f) za dobu ode dne zahájení insolvenčního řízení do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu, kterým insolvenční řízení končí, s výjimkou případů, kdy soud rozhodl o skončení insolvenčního řízení podle § 142 insolvenčního zákona,
- g) za dobu ode dne, od kterého došlo k promlčení pohledávky na pojistném podle § 18,
- h) za dobu od vstupu plátce pojistného do likvidace,
- i) byla-li podána kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu, kterým bylo zrušeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o povinnosti zaplatit pojistné, za dobu ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí krajského soudu, do osmého dne po dni nabytí právní moci rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti, pokud dlužné pojistné bylo zapláceno do tohoto dne; nebylo-li v této lhůtě dlužné pojistné zapláceno, platí se penále ode dne nabytí právní moci rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti.

(4) (6) Jestliže pojistné bylo zapláceno na účet jiné než příslušné okresní správy sociálního zabezpečení nebo na účet správce daně nepovažuje se taková částka za dlužné pojistné podle odstavce 1 ode dne následujícího po dni její platby (§ 19 odst. 2) do osmi dnů po dni zjištění, že plátce zaplatil pojistné na tento jiný účet; za den tohoto zjištění se považuje den, ve kterém plátce pojistného požádal o vrácení částky pojistného zaplacené na jiný účet, nejpozději však den, ve kterém mu příslušná okresní správa sociálního zabezpečení písemně oznámila, že tuto platbu pojistného neobdržela. Jestliže pojistné bylo zapláceno na účet cizozemského nositele pojištění namísto příslušné okresní správy sociálního zabezpečení, nepovažuje se taková částka za dlužné pojistné podle odstavce 1, pokud plátce pojistného uhradí dlužné pojistné do 8 dnů po zjištění, že měl pojistné zaplatit okresní správě sociálního zabezpečení; za den tohoto zjištění se přitom považuje den, ve kterém mu okresní správa sociálního zabezpečení písemně oznámila číslo účtu, na který mají být platby pojistného zasílány.

~~(5) (7) Jestliže pojistné bylo zaměstnavatelem zapláceno v nižší částce, než ve které mělo být zapláceno, z toho důvodu, že z částky pojistného byla odečtena náhrada mzdy za dobu dočasně pracovní neschopnosti ve vyšší částce, než měla být odečtena, nepovažuje se částka, o kterou bylo pojistné takto zkráceno, za dlužné pojistné podle odstavce 1, a to až do dne předcházejícího dni, kdy se stal vykonatelným platební výměr, kterým bylo pojistné dlužné z tohoto důvodu předepsáno k úhradě.~~

(5) (6) (8) Každá platba penále se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

(6) (7) (9) Pokud jde o splatnost penále, způsob jeho placení, jeho vymáhání, promlčení a vrácení přeplatku na penále, postupuje se stejně jako u pojistného.

(7) (8) (10) Pro účely zvláštních předpisů⁶⁴⁾ se za dlužné pojistné považuje i dlužné penále.

44) § 7 písm. b), c), d) a f) zákona ČNR č. 582/1991 Sb., ve znění zákona č. 241/1994 Sb.

64) Např. zákon č. 328/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon ČNR č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

§ 20a
Povolení splátek pojistného a penále

(1) Na písemnou žádost plátce pojistného uvedeného v § 3 odst. 1 písm. a) může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení povolit placení dlužného pojistného a penále ve splátkách, a to až do výše, kterou tento plátec dluží ke dni vydání rozhodnutí o povolení splátek. Placení dlužného pojistného a penále ve splátkách nelze povolit, jestliže došlo k jeho zrušení s likvidací nebo probíhá-li insolvenční řízení, v němž již bylo vydáno rozhodnutí o úpadku plátce pojistného; tyto skutečnosti je plátec pojistného, který žádá o povolení splátek, povinen písemně oznámit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení do 8 dnů ode dne, kdy nastaly. Věta druhá platí obdobně pro případy uvedené v § 20 odst. 5-3 písm. f) a h).

(2) Na písemnou žádost plátce pojistného uvedeného v § 3 odst. 4 může povolit příslušná okresní správa sociálního zabezpečení placení doplatku na pojistném (§ 14 odst. 11), pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (§ 14b) a penále, které tento plátec dluží ke dni vydání rozhodnutí o povolení splátek, ve splátkách. Ustanovení odstavce 1 věty druhé platí zde přiměřeně.

(3) Okresní správa sociálního zabezpečení stanoví výši jednotlivých splátek dluhu a dobu splácení dluhu, která nesmí být delší než 36 měsíců.

(4) Jednotlivé splátky dluhu se platí jednou částkou, a to odděleně od plateb běžného pojistného. Plátec pojistného je povinen označit každou splátku dluhu způsobem určeným v povolení; nebude-li tato splátka takto označena, nepovažuje se za splátku dluhu.

(5) Zaplatí-li plátec pojistného měsíční splátku dluhu ve vyšší částce nebo zaplatí-li mimořádnou platbu označenou podle odstavce 4 věty druhé, použijí se tyto částky na úhradu splátek dluhu nejdříve splatných.

(6) Okresní správa sociálního zabezpečení

- a) může zrušit povolení o placení dlužného pojistného a penále ve splátkách, jestliže plátec pojistného nezaplatí včas nebo ve správné výši některou splátku dluhu nebo pojistné splatné v období po splatnosti první splátky dluhu,
- b) změní povolení o placení dlužného pojistného a penále ve splátkách, jestliže dojde ke snížení dluhu, jehož placení bylo povoleno ve splátkách,
- c) zruší povolení o placení dlužného pojistného a penále ve splátkách, jestliže plátec pojistného vstoupí do likvidace nebo bylo-li vydáno rozhodnutí o úpadku plátce pojistného, a to ke dni, kdy některá z těchto událostí nastala.

~~Ustanovení § 20 odst. 4 platí přitom obdobně.~~

(7) Pokud není v předchozích odstavcích stanoveno jinak, platí pro splátky dluhu obdobně ustanovení o pojistném. Pro účely placení dlužného pojistného a penále ve splátkách se za plátce pojistného považuje i bývalý plátec pojistného, který má splatné závazky vůči okresní správě sociálního zabezpečení nebo České správě sociálního zabezpečení.

* * * * *

Společná ustanovení ke slevám na pojistném zaměstnavatele za zaměstnance

§ 23c

(1) Zaměstnanec, který sdělil zaměstnavateli údaje pro slevu na pojistném **zaměstnavatele**, poskytuje zaměstnavateli potřebnou součinnost spočívající v dokládání skutečnosti zakládající nárok zaměstnavatele na slevu na pojistném **zaměstnavatele**, s výjimkou dokládání údaje o věku zaměstnance.

(2) Pro účely slevy na pojistném **zaměstnavatele za zaměstnance** zaměstnanec zaměstnavateli dokládá

- a) vztah k dítěti a věk dítěte rodným listem dítěte a v případě péče nahrazující péči rodičů rozhodnutím příslušného orgánu o svěřeni dítěte do péče nahrazující péči rodičů,
- b) péči o osobu blízkou závislou na pomoci jiné osoby potvrzením krajské pobočky Úřadu práce podle § 29 odst. 6 zákona o sociálních službách ne starším než 1 kalendářní měsíc a čestným prohlášením, že o tuto osobu pečuje,
- c) soustavnou přípravu na budoucí povolání studiem potvrzením příslušné školy, popřípadě též rozhodnutím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy vydaným podle § 85 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení o tom, že studium je postaveno na roveň studiu na školách v České republice,
- d) skutečnosti o rekvalifikaci potvrzením krajské pobočky Úřadu práce podle § 109b zákona o zaměstnanosti,
- e) zdravotní postižení způsobem podle § 67 odst. 5 zákona o zaměstnanosti.

(3) Uplatňuje-li zaměstnavatel slevu na pojistném za zaměstnance a informoval-li o tom zaměstnance podle § 23d odst. 2, je zaměstnanec povinen

- a) neprodleně zaměstnavateli sdělit, zda současně vykonává zaměstnání u jiného zaměstnavatele se sjednanou kratší pracovní nebo služební dobou v rozsahu stanoveném podle § 7a odst. 2 věty první,
- b) oznámit zaměstnavateli všechny změny, které mají vliv na uplatnění slevy na pojistném, s výjimkou údajů o věku zaměstnance a věku dítěte, a to do 8 kalendářních dnů ode dne, v němž tyto skutečnosti nastaly, a
- c) neprodleně na výzvu zaměstnavatele doložit skutečnosti potřebné pro uplatňování slevy na pojistném.

(4) Zaměstnanec pro účely slevy na pojistném nedokládá ty skutečnosti, které zaměstnavateli již doložil pro daňové nebo jiné účely.

(5) Pokud zaměstnanec sdělil zaměstnavateli nesprávné údaje pro uplatnění slevy na pojistném nebo neoznámil změny mající vliv na uplatnění slevy na pojistném a zaměstnavatel v důsledku toho odvedl pojistné snížené o slevu za zaměstnance, aniž byly důvody pro uplatnění této slevy, je zaměstnanec povinen uhradit zaměstnavateli penále, které

zaměstnavatel zaplatil; podmínkou této povinnosti zaměstnance v případě neoznámení změn je, že byl informován zaměstnavatelem podle § 23d odst. 2 o uplatnění slevy na pojistném.

* * * * *

* * * * *

§ 25d

(1) Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako zaměstnavatel dopustí přestupku tím, že

- a) nevede ve svých záznamech kurz, který použila pro přepočet příjmu vyplacenému zaměstnanci v cizí měně na českou měnu podle § 5 odst. 5,
- b) nepředloží příslušné okresní správě sociálního zabezpečení ve stanovené lhůtě a stanoveným způsobem přehled podle § 9 odst. 2 nebo 3 nebo nesplní povinnost podle § 9 odst. 3 věty první uvést důvod předložení přehledu v písemné podobě **anebo, pokud byly uplatněny slevy na pojistném podle § 7c odst. 1, neuvedl na tomto přehledu údaje podle § 9 odst. 4,**
- c) nezajistí, aby mzdová účtárna plnila povinnosti zaměstnavatele při odvodu pojistného podle § 10,
- d) neodvede příslušné věznici nebo ústavu pro výkon zabezpečovací detence za kalendářní měsíc pojistné podle § 11,
- e) v rozporu s § 15a odst. 3 nepotvrdí zaměstnanci úhrn vyměřovacích základů za kalendářní rok, z nichž bylo sraženo pojistné, nebo mu nevydá nové potvrzení,
- f) neuvede v potvrzení vydávaném na základě § 15a odst. 3, zda je zaměstnanec účasten v kalendářním roce důchodového spoření,
- g) neuschovává účetní záznamy o údajích potřebných pro stanovení a odvod pojistného podle § 22c,
- h) nepoužívá tiskopisy podle § 24,
- i) nevede ve své evidenci údaje a doklady pro uplatnění slevy na pojistném podle § 23d odst. 1,
- j) neinformuje zaměstnance o prvním uplatnění slevy na pojistném a o důvodu uplatnění slevy na pojistném podle § 23d odst. 2, nebo
- k) neoznámí České správě sociálního zabezpečení skončení uplatňování slevy na pojistném za zaměstnance nebo nesdělí údaje podle § 23e odst. 2.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 50 000 Kč.

* * * * *

Platná znění příslušných ustanovení zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

§ 9

(1) Pojištění jsou účastny osoby samostatně výdělečně činné [§ 5 odst. 1 písm. e)], pokud vykonávají samostatnou výdělečnou činnost na území České republiky a splňují dále stanovené podmínky. Za samostatnou výdělečnou činnost vykonávanou na území České republiky se považuje i samostatná výdělečná činnost prováděná mimo území České republiky, jestliže je vykonávána na základě oprávnění k výkonu takové činnosti vyplývajícího z právních předpisů České republiky.

(2) Za osobu samostatně výdělečně činnou se pro účely pojištění považuje osoba, která ukončila povinnou školní docházku a dosáhla věku aspoň 15 let a

a) vykonává samostatnou výdělečnou činnost, nebo

b) spolupracuje při výkonu samostatné výdělečné činnosti, pokud podle zákona o daních z příjmů lze na ni rozdělovat příjmy dosažené výkonem této činnosti a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.⁸⁾

(3) Výkonem samostatné výdělečné činnosti podle odstavce 2 písm. a) se rozumí

a) podnikání v zemědělství, je-li fyzická osoba provozující zemědělskou výrobu evidována podle zvláštního zákona,⁹⁾

b) provozování živnosti na základě oprávnění provozovat živnost podle zvláštního zákona,¹⁰⁾

c) činnost společníka veřejné obchodní společnosti nebo komplementáře komanditní společnosti vykonávaná pro tuto společnost,¹¹⁾

d) výkon umělecké nebo jiné tvůrčí činnosti na základě autorskoprávních vztahů,¹²⁾ s výjimkou činnosti, z níž příjmy jsou podle zvláštního právního předpisu samostatným základem daně z příjmů fyzických osob pro zdanění zvláštní sazbou daně^{6b)},

e) výkon jiné činnosti konané výdělečně na základě oprávnění podle zvláštních předpisů,¹³⁾ která není uvedena v písmenech a) až d), a výkon činnosti příkazníka konané na základě příkazní smlouvy uzavřené podle občanského zákoníku⁴⁸⁾; podmínkou zde je, že tyto činnosti jsou konány mimo vztah zakládající účast na nemocenském pojištění, a jde-li o činnost příkazníka, též to, že příkazní smlouva nebyla uzavřena v rámci jiné samostatné výdělečné činnosti. Za výkon jiné činnosti konané výdělečně na základě oprávnění podle zvláštních předpisů se vždy považuje činnost znalců, tlumočnicků, zprostředkovatelů kolektivních sporů, zprostředkovatelů kolektivních a hromadných smluv podle autorského zákona, rozhodce podle zvláštních právních předpisů a insolvenčního správce, popřípadě dalšího správce,

f) výkon činností neuvedených v písmenech a) až e) a vykonávaných vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení příjmu;¹⁴⁾ za výkon těchto činností se však nepovažuje pronájem nemovitostí (jejich částí) a movitých věcí,¹⁵⁾

pokud se příjmy dosažené výkonem činností uvedených v písmenech a) až f) považují podle zákona o daních z příjmů za příjmy ze samostatné činnosti³⁷⁾.

(4) Osoba samostatně výdělečně činná je účastna pojištění jen jednou, i když vykonává několik činností uvedených v odstavci 3, popřípadě spolupracuje při výkonu několika těchto činností nebo současně koná činnosti podle odstavce 2 písm. a) a b).

(5) Kde se dále hovoří o samostatné výdělečné činnosti, rozumí se tím též spolupráce při výkonu této činnosti [odstavec 2 písm. b)].

(6) Samostatná výdělečná činnost se považuje za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, pokud osoba samostatně výdělečně činná v kalendářním roce

a) vykonávala zaměstnání (odstavec 8 věta první),

b) měla nárok na výplatu invalidního důchodu nebo jí byl přiznán starobní důchod,

c) měla nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské z důvodu těhotenství a porodu, pokud tyto dávky náleží z nemocenského pojištění zaměstnanců,

d) osobně pečovala o dítě do 4 let věku,

~~e) e) měla nárok na rodičovský příspěvek^{15b)} nebo na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské z důvodu těhotenství a porodu, pokud tyto dávky náleží z nemocenského pojištění zaměstnanců, nebo~~ osobně pečovala o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost)^{5c)}, pokud osoba, která je závislá na péči jiné osoby, je osobou blízkou, nebo žije s osobou samostatně výdělečně činnou v domácnosti, není-li osobou blízkou, nebo

f) d) byla nezaopatřeným dítětem podle § 20 odst. 4 písm. a).

(7) Samostatná výdělečná činnost se považuje za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost v těch kalendářních měsících, v nichž aspoň po část měsíce byla vykonávána samostatná výdělečná činnost, a v této době výkonu samostatné výdělečné činnosti aspoň po část této doby trvaly skutečnosti uvedené v odstavci 6. Trváním skutečností podle věty první se rozumí též trvání jen některých skutečností uvedených v odstavci 6.

(8) Zaměstnáním se rozumí činnost zakládající účast na nemocenském pojištění zaměstnanců. Pečuje-li **o dítě do 4 let věku nebo** o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby [odstavec 6 ~~písm. e)~~ **písm. e)**], více osob současně, považuje se samostatná výdělečná činnost za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost u té osoby samostatně výdělečně činné, která byla určena písemnou dohodou všech osob, které pečují **o dítě do 4 let věku nebo** o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost)^{5c)}, za osobu pečující v největším rozsahu; nedojde-li k této dohodě, považuje se samostatná výdělečná činnost za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost u té osoby samostatně výdělečně činné, která podle rozhodnutí příslušného orgánu sociálního zabezpečení podle zvláštního právního předpisu^{15e)} **pečuje o dítě do 4 let věku nebo** o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby, v největším rozsahu. **V případě péče**

o více dětí do 4 let věku těchto rodičů nebo v případě péče o více dětí převzatých do společné péče nahrazující péči rodičů může být samostatná výdělečná činnost považována za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost jen u jednoho rodiče nebo jen u jedné osoby, pokud dítě bylo převzato do společné péče nahrazující péči rodičů. Nedojde-li k dohodě rodičů nebo těchto osob o tom, kdo uplatní péči o dítě jako důvod pro to, aby se samostatná výdělečná činnost považovala za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, uplatní se tento důvod u toho rodiče nebo u té osoby, kteří podle rozhodnutí příslušného orgánu sociálního zabezpečení podle zvláštního právního předpisu^{15e)} pečují o dítě v největším rozsahu. V kalendářním měsíci může být důvod podle odstavce 6 písm. d) a e) ve vztahu k témuž dítěti nebo k téže osobě, která je závislá na péči jiné osoby, uplatněn jen u jedné osoby samostatně výdělečně činné. Skutečnosti o vedlejší samostatné výdělečné činnosti uvedené v odstavci 6 písm. a) a c) až e) f) musí osoba samostatně výdělečně činná doložit nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž podala přehled o příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti podle zvláštního zákona¹⁷⁾ za kalendářní rok, za který chce být považována za osobu samostatně výdělečně činnou vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost.

(9) Samostatná výdělečná činnost se považuje za hlavní samostatnou výdělečnou činnost v období, ve kterém se podle odstavců 6 až 8 samostatná výdělečná činnost nepovažuje za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost.

5c) § 8 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

6b) § 7 odst. 8 a § 36 odst. 2 písm. e) zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

8) § 13 zákona ČNR č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 259/1994 Sb. a zákona č. 149/1995 Sb.

9) § 2f zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

10) § 10 a 13 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).

11) § 95 a 118 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

12) Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), ve znění zákona č. 89/1990 Sb., zákona č. 468/1991 Sb. a zákona č. 318/1993 Sb.

13) Např. zákon ČNR č. 128/1990 Sb., o advokacii, zákon ČNR č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), zákon ČNR č. 524/1992 Sb., o auditorech a Komoře auditorů České republiky, zákon ČNR č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a o Komoře daňových poradců České republiky, zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, zákon č. 237/1991 Sb., o patentových zástupcích, zákon ČNR č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění zákona č. 164/1993 Sb. a zákona č. 275/1994 Sb.

14) § 7 odst. 2 písm. c) zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

15) § 9 odst. 1 písm. a) a b) zákona ČNR č. 586/1992 Sb., ve znění zákona č. 323/1993 Sb. a zákona č. 259/1994 Sb.

~~15b) § 30 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.~~

15e) § 6 odst. 4 písm. a) bod 13 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění zákona č. 152/2007 Sb.

17) Zákon ČNR č. 589/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

37) § 7 odst. 1 a 2 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

48) § 2430 až 2444 občanského zákoníku.

* * * * *

§ 10

(1) Osoba samostatně výdělečně činná je v kalendářním roce účastna pojištění po dobu, po kterou vykonávala hlavní samostatnou výdělečnou činnost.

(2) Osoba samostatně výdělečně činná je v kalendářním roce účastna pojištění po dobu, po kterou vykonávala vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, pokud její příjem z vedlejší samostatné výdělečné činnosti dosáhl v kalendářním roce aspoň rozhodné částky; rozhodná částka činí 2,4násobek částky, která se stanoví jako součin všeobecného vyměřovacího základu (§ 17 odst. 2) za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, za který se posuzuje účast na pojištění, a přepočítacího koeficientu (§ 17 odst. 4) pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu. Byla-li v kalendářním roce vykonávána hlavní samostatná výdělečná činnost i vedlejší samostatná výdělečná činnost, stanoví se příjem z vedlejší samostatné výdělečné činnosti tak, že se příjem ze samostatné výdělečné činnosti dosažený v kalendářním roce vydělí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla aspoň po část měsíce vykonávána samostatná výdělečná činnost, a výsledná částka se vynásobí počtem kalendářních měsíců, v nichž byla podle § 9 odst. 7 aspoň po část měsíce vykonávána vedlejší samostatná výdělečná činnost. Za výkon samostatné výdělečné činnosti a vedlejší samostatné výdělečné činnosti se pro účely stanovení příjmu podle věty druhé nepovažuje kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc osoba samostatně výdělečně činná měla nárok na výplatu nemocenského, peněžité pomoci v mateřství nebo dlouhodobého ošetrového jako osoba samostatně výdělečně činná; za období nároku na výplatu nemocenského se přitom považuje též období prvních 14 kalendářních dnů a v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 prvních 21 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti (karantény), za které se nemocenské osobám samostatně výdělečně činným nevypláčí. Za příjem ze samostatné výdělečné činnosti se pro účely tohoto zákona považuje daňový základ osoby samostatně výdělečně činné určený podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti^{17b)}. Rozhodná částka se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

(3) Rozhodná částka se sníží o jednu dvanáctinu za každý kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc nebyla vykonávána vedlejší samostatná výdělečná činnost, a za každý kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc osoba samostatně výdělečně činná vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost měla nárok na výplatu nemocenského, peněžité pomoci v mateřství nebo dlouhodobého ošetrového jako osoba samostatně výdělečně činná; za období nároku na výplatu nemocenského se přitom považuje též období prvních 14 kalendářních dnů a v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 prvních 21 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti (karantény), za které se nemocenské osobám samostatně výdělečně činným nevypláčí. Dvanáctina uvedená ve větě první se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

(4) Osoba samostatně výdělečně činná, která vykonávala vedlejší samostatnou výdělečnou činnost a nesplňuje podmínky účasti na pojištění podle odstavců 2 a 3, je v kalendářním roce účastna pojištění, jestliže se přihlásila k účasti na pojištění za tento rok; lhůty pro podání přihlášky k účasti na pojištění stanoví zvláštní zákony.¹⁾ Ustanovení věty první platí obdobně i pro část kalendářního roku, v němž účast na pojištění vznikla nebo zanikla podle odstavce 5 nebo 6 anebo v němž vedlejší samostatná výdělečná činnost nebyla vykonávána po celý rok.

(5) Účast osoby samostatně výdělečně činné na pojištění vzniká dnem 1. ledna kalendářního roku, ve kterém byly splněny podmínky uvedené v odstavcích 1 až 3 nebo za který

se přihlásila k účasti na pojištění podle odstavce 4, anebo prvním dnem kalendářního měsíce, od něhož se samostatná výdělečná činnost považuje za hlavní samostatnou výdělečnou činnost, pokud tento měsíc následuje po kalendářním měsíci, v němž byla naposledy vykonávána samostatná výdělečná činnost považovaná podle § 9 odst. 7 za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, která nezakládá účast na pojištění, nejdříve však dnem, v němž začala vykonávat (znovu vykonávat) samostatnou výdělečnou činnost; ~~účast na pojištění nemůže přitom vzniknout přede dnem, od kterého je oprávněna samostatnou výdělečnou činnost vykonávat.~~

(6) Účast osoby samostatně výdělečně činné na pojištění zaniká dnem 31. prosince kalendářního roku, ve kterém byly splněny podmínky uvedené v odstavcích 1 až 3 nebo za který se přihlásila k účasti na pojištění podle odstavce 4, anebo posledním dnem kalendářního měsíce, který předchází kalendářnímu měsíci, od něhož se samostatná výdělečná činnost považuje podle § 9 odst. 7 za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, která nezakládá účast na pojištění. Účast na pojištění osoby samostatně výdělečně činné však zaniká nejpozději dnem,

- a) kterým osoba samostatně výdělečně činná ukončila samostatnou výdělečnou činnost,
- b) kterým zaniklo osobě samostatně výdělečně činné oprávnění vykonávat samostatnou výdělečnou činnost,
- c) od kterého byl osobě samostatně výdělečně činné pozastaven výkon její činnosti.

(7) Osoba samostatně výdělečně činná je v kalendářním roce účastna pojištění po dobu, po kterou je poplatníkem v paušálním režimu.

- 1) Zákon ČNR č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona ČNR č. 590/1992 Sb., zákona ČNR č. 37/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb. a zákona č. 160/1995 Sb. Zákon ČNR č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona ČNR č. 10/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 59/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb. a zákona č. 160/1995 Sb.
17b) § 5b odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., ve znění zákona č. 305/2008 Sb.

* * * * *

§ 11

(1) Dobou pojištění je po 31. prosinci 1995 doba účasti na pojištění

- a) osob uvedených v § 5 odst. 1 a v § 5 odst. 4, za kterou bylo v České republice zapláceno pojistné,
- b) osob uvedených v § 6, za kterou bylo v České republice zapláceno pojistné, a to nejdříve ode dne zaplacení pojistného.

(2) Za dobu pojištění uvedenou v odstavci 1 písm. a) se u osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až d) a f) až t a v § 5 odst. 4 nepovažuje kalendářní měsíc, ve kterém nebyly dosaženy příjmy započitatelné do vyměřovacího základu pojištěnce proto, že tyto osoby nevykonávaly činnost zakládající účast na pojištění, pokud nešlo o omluvné důvody; za omluvné důvody se považují skutečnosti uvedené v § 16 odst. 4 ~~věty druhé~~ **věty třetí** písm. a). Podmínka zaplacení

pojistného uvedená v odstavci 1 písm. a) se považuje za splněnou, v případě, kdy pojistné nebylo zaplacené jen proto, že v kalendářním roce osoba uvedená v odstavci 1 písm. a) dosáhla stanoveného maximálního vyměřovacího základu pro pojistné^{17c)}, a v případě, kdy zaměstnavatel pojistné na pojištění neodvedl, ačkoliv byl povinen toto pojistné odvést, pokud se dále nestanoví jinak; zaměstnavatelem se pro účely tohoto zákona rozumí právnická nebo fyzická osoba zaměstnávající pojištěnce v pracovním poměru a dalších pracovních vztazích, nebo k níž je pojištěnec v jiném vztahu zakládajícím účast na pojištění podle tohoto zákona, jakož i organizační složka státu.^{16a)} Za dobu pojištění uvedenou v odstavci 1 písm. a) se u osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až d) a f) až k), t) a odst. 4 považuje též doba, po kterou podle pravomocného rozhodnutí soudu nebo mimosoudní dohody uzavřené po podání návrhu na určení neplatnosti skončení tohoto právního vztahu trval nadále jejich právní vztah zakládající účast na pojištění, pokud podle tohoto rozhodnutí nebo této dohody došlo ke skončení tohoto vztahu neplatně a pokud by jinak byla, kdyby nedošlo k neplatnému skončení tohoto vztahu, splněna podmínka uvedená v § 8; podmínka zaplacení pojistného se přitom považuje za splněnou. Pro účely splnění podmínky zaplacení pojistného uvedené v odstavci 1 písm. a) se příjem započitatelný do vyměřovacího základu pojištěnce, který náleží zpětně na základě pravomocného rozhodnutí soudu nebo mimosoudní dohody uzavřené po podání návrhu na zaplacení tohoto příjmu, započte v těch kalendářních měsících, za které náleží.

(3) Dobou pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e) je též

- a) v kalendářním roce, do něhož spadá den, od něhož se přiznává důchod (dále jen „rok přiznání důchodu“), doba před tímto dnem, jestliže tyto osoby zaplatily do dne podání žádosti o přiznání důchodu zálohy na pojistné splatné do konce kalendářního měsíce předcházejícího kalendářnímu měsíci, v němž byla podána tato žádost,
- b) kalendářní rok, který bezprostředně předchází roku přiznání důchodu, pokud byly za tento kalendářní rok zaplacený zálohy na pojistné splatné za tento rok a doplatek na pojistném ještě nebyl splatný přede dnem podání žádosti o přiznání důchodu.

16a) § 3 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

17c) § 15a odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., ve znění zákona č. 261/2007 Sb.

* * * * *

§ 16

(1) Osobní vyměřovací základ je měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů pojištěnce za rozhodné období (§ 18). Tento průměr se vypočte jako součin koeficientu 30,4167 a podílu úhrnu ročních vyměřovacích základů za rozhodné období a počtu kalendářních dnů připadajících na rozhodné období; jsou-li v rozhodném období vyloučené doby (odstavce 4 a 5), snižuje se o ně počet kalendářních dnů připadajících na rozhodné období.

(2) Roční vyměřovací základ pojištěnce se stanoví jako součin úhrnu vyměřovacích základů pojištěnce za kalendářní rok a koeficientu nárůstu všeobecného vyměřovacího základu (§ 17 odst. 1). Úhrn vyměřovacích základů pojištěnce za jednotlivý kalendářní rok po roce 2007 nesmí být vyšší než maximální vyměřovací základ pro pojistné^{17c)} stanovený pro tento rok;

do tohoto úhrnu se však nezapočítávají vyměřovací základy osoby dobrovolně účastné pojištění.

(3) Vyměřovacím základem pojištěnce za dobu po 31. prosinci 1995 je vyměřovací základ pro stanovení pojistného podle zvláštního zákona¹⁷⁾ a za dobu před 1. lednem 1996 hrubý výdělek stanovený pro účely důchodového zabezpečení podle předpisů platných před 1. lednem 1996. Vyměřovací základ pro stanovení pojistného a hrubý výdělek se považují za vyměřovací základ pojištěnce podle věty první nejdříve ode dne zaplacení pojistného, jde-li o pojištěnce, u nichž pro započtení doby pojištění před 1. lednem 1996 byla v předpisech platných před tímto dnem stanovena podmínka zaplacení pojistného, a o pojištěnce, u nichž pro započtení doby pojištění po 31. prosinci 1995 je v § 11 odst. 1 stanovena podmínka zaplacení pojistného; ustanovení § 11 odst. 2 věty druhé platí zde obdobně. Do vyměřovacího základu pojištěnce se zahrnuje, pokud došlo k pravomocnému rozhodnutí soudu nebo mimosoudní dohodě uzavřené po podání návrhu na zaplacení, náhrada mzdy, platu nebo jiného příjmu náležející v případě uvedeném v § 11 odst. 2 větě třetí (dále jen "náhrada") a příjem, který byl předmětem návrhu na zaplacení; náhrada a příjem se zahrnují, jen pokud jsou započitatelné do vyměřovacího základu pro stanovení pojistného podle zvláštního zákona¹⁷⁾ nebo do hrubého výdělku, a to v kalendářních měsících, za které náležely, a pokud nebyla jejich výše v jednotlivých kalendářních měsících stanovena, rozpočtou se úměrně na celé období, jehož se rozhodnutí nebo dohoda týkají. Do vyměřovacího základu pojištěnce za dobu po 31. prosinci 1995 se pro účely stanovení ročního vyměřovacího základu zahrnuje též náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz (nemoc z povolání)¹⁸⁾ a náhrada za ztrátu na služebním příjmu (platu) po skončení neschopnosti k službě.¹⁹⁾ Jde-li o pojištěnce uvedeného v § 6, který platí pojistné za kalendářní rok předcházející o více než jeden rok kalendářnímu roku, ve kterém je pojistné placeno, upraví se vyměřovací základ, z něhož je toto pojistné placeno, tak, že se vynásobí koeficientem stanoveným jako podíl, v jehož čitateli je všeobecný vyměřovací základ (§ 17 odst. 2) za kalendářní rok, za který se pojistné platí, a ve jmenovateli je všeobecný vyměřovací základ za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, ve kterém bylo pojistné zaplacené, vynásobený přepočítacím koeficientem (§ 17 odst. 4) pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu; tento koeficient se stanoví s přesností na čtyři platná desetinná místa.

(4) Vyloučenými dobami jsou před 1. lednem 1996 doby, které se podle předpisů platných před tímto dnem vylučovaly při zjišťování hrubých výdělků pro účely výpočtu průměrného měsíčního výdělku, doby, v nichž byl pojištěnec účasten důchodového pojištění nebo zabezpečení podle předpisů platných před tímto dnem, nelze-li zjistit výši vyměřovacích základů za dobu zaměstnání před tímto dnem, a doby uvedené v písmenu j); přitom doby studia po dosažení věku 18 let jsou vyloučenými dobami pouze v rozsahu, v jakém se považují za náhradní dobu pojištění. **Vyloučenými dobami jsou před 1. lednem 1996 dále doby, které se podle předpisů platných před 1. lednem 1996 vylučovaly při zjišťování hrubých výdělků pro účely výpočtu průměrného měsíčního výdělku, pokud se nekryjí s dobou, která zakládala účast osob samostatně výdělečně činných na důchodovém zabezpečení, dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnovaly do hrubého výdělku, nebo dobou, za kterou náležely náhrady uvedené v odstavci 3 větě čtvrté.** Vyloučenými dobami jsou po 31. prosinci 1995, pokud se nekryjí s dobou účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e), dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnují do vyměřovacího základu, dobou pojištění podle § 11 odst. 1 písm. b), nebo dobou, za kterou náležely náhrady uvedené v odstavci 3 větě čtvrté, doby

- a) dočasné pracovní neschopnosti, kterou si pojištěnec nezpůsobil úmyslně, pokud dočasná pracovní neschopnost vznikla nejpozději v poslední den ochranné lhůty podle zvláštního právního předpisu^{5e)}, doby karantény nařízené podle zvláštního právního předpisu^{5f)}, doby, po kterou trvala potřeba ošetřování nebo péče o dítě ve věku do 10 let nebo ošetřování jiné fyzické osoby podle zvláštního právního předpisu^{5e)}, nejde-li o osoby, které nemají nárok na ošetrovné, nejvýše však v rozsahu prvních 9 kalendářních dnů potřeby ošetřování nebo péče, popřípadě prvních 16 kalendářních dnů, jde-li o osamělého zaměstnance, který má v péči aspoň jedno dítě ve věku do 16 let, které neukončilo povinnou školní docházku, doby, po kterou trvala potřeba poskytování dlouhodobé péče podle zvláštního právního předpisu^{5e)}, nejde-li o osoby, které nemají nárok na dlouhodobé ošetrovné, doby, po kterou trvala podpůrná doba u dávky otcovské porodní péče podle zvláštního právního předpisu^{5e)}, a doby před porodem, po kterou nebyla vykonávána výdělečná činnost z důvodu těhotenství, nejdříve však od začátku osmého týdne před očekávaným dnem porodu do dne, který bezprostředně předcházet dni porodu,
- b) pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, popřípadě plného invalidního důchodu, nebo pobírání starobního důchodu; přitom se za pobírání těchto důchodů považuje i vyplácení obdobných důchodů od cizozemského nositele pojištění,
- c) po které pojištěnec byl poplatníkem pojistného na pojištění, nelze-li zjistit výši jeho vyměřovacích základů,
- d) výkonu vojenské služby v ozbrojených silách České republiky před 1. červencem 2016, pokud nejde o vojáky z povolání a vojáky v další službě,⁵⁾ a výkonu civilní služby před 1. lednem 2005,
- e) účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. c) a d),
- f) soustavné přípravy na budoucí povolání studiem na střední nebo vysoké škole v České republice, a to po dobu prvních 6 let tohoto studia po dosažení věku 18 let,
- g) účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. a), g) a h),
- h) teoretické a praktické přípravy pro zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost osoby se zdravotním postižením,²⁸⁾
- ch) ode dne přiznání důchodu do konce roku přiznání důchodu, jde-li o případy uvedené v § 18 odst. 2 a 3, a doby před dosažením 18 let věku, jde-li o případy uvedené v § 18 odst. 2,
- i) za něž byly podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů vyplaceny mzdové nároky v nižší částce, než náležely,
- j) za něž v případě uvedeném v § 11 odst. 2 větě třetí nebyla náhrada mzdy, platu nebo jiného příjmu započitatelného do vyměřovacího základu pro stanovení pojistného podle zvláštního zákona¹⁷⁾ přiznána soudem,
- k) pobírání starobní penze na určenou dobu, doživotní penze nebo penze na přesně stanovenou dobu s přesně stanovenou výší důchodu podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření do dosažení věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod stanoveného

podle § 32, pokud jsou splněny podmínky stanovené v § 22 odst. 4 nebo § 23 odst. 6 zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření.

(5) Činí-li součet vyloučených dob uvedených v odstavci 4 ~~větě druhé~~ **větě třetí** písm. f) a h) více než 1825 kalendářních dnů, omezí se počet těchto vyloučených dob nad 1825 kalendářních dnů na jednu polovinu.

(6) Jestliže zaměstnavatel pojištěnci započitatelný příjem do vyměřovacího základu

- a) zúčtoval v plném rozsahu, zahrnuje se tento příjem do vyměřovacího základu, a to i když tento příjem nebyl pojištěnci v plném rozsahu vyplacen; v tomto případě se ustanovení odstavce 4 písm. i) nepoužije a do vyměřovacího základu se nezahrnují ani mzdové nároky uspokojené krajskou pobočkou Úřadu práce,
- b) zúčtoval v částečném rozsahu, je celá doba, za kterou nebyl zúčtován příjem započitatelný do vyměřovacího základu, vyloučenou dobou podle odstavce 4 písm. i); v tomto případě se do vyměřovacího základu nezahrnují částky příjmu vyplacené zaměstnavatelem ani mzdové nároky uspokojené krajskou pobočkou Úřadu práce,
- c) nezúčtoval, použije se ustanovení odstavce 4 písm. i); v tomto případě se do vyměřovacího základu nezahrnují mzdové nároky uspokojené krajskou pobočkou Úřadu práce.

(7) Doby uvedené v odstavci 4 ~~větě druhé~~ **větě třetí** písm. a) až k) se považují za vyloučené doby, i když se kryjí s dobou účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e), s dobou účasti na pojištění podle § 6, s dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnují do vyměřovacího základu, nebo s dobou, za kterou náležely náhrady uvedené v odstavci 3 větě čtvrté, pokud o to pojištěnec nebo jiný oprávněný požádá; příjmy dosažené v takto určených vyloučených dobách se do vyměřovacího základu nezahrnují. Dosaženým příjmem se rozumí příjem zúčtovaný a u osob samostatně výdělečně činných se jejich příjmem dosaženým v období, které se kryje s vyloučenými dobami, rozumí poměrná část vyměřovacího základu pro pojistné za kalendářní rok, v němž je vyloučená doba podle věty první; u osob účastných pojištění podle § 6 se jejich příjmem dosaženým v období, které se kryje s vyloučenými dobami, rozumí vyměřovací základ pro pojistné za kalendářní měsíc nebo poměrnou část tohoto měsíce, v němž je vyloučená doba podle věty první. Postup podle věty první se týká pouze celého časového úseku, po který se doby uvedené ve větě první vzájemně kryjí. **Věty první až třetí se použijí přiměřeně též pro vyloučené doby uvedené v odstavci 4 větách první a druhé, pokud se kryjí s dobami uvedenými v části věty první před středníkem.** Způsob podání žádosti podle věty první a lhůty, v nichž lze žádost podat, stanoví zvláštní právní předpis^{19b)}.

(8) Osobní vyměřovací základ, roční vyměřovací základ pojištěnce a výpočtový základ se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

5) Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

5e) Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

5f) Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

17) Zákon ČNR č. 589/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

17c) § 15a odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., ve znění zákona č. 261/2007 Sb.

18) § 195 a § 206 odst. 2 zákoníku práce.

19) Např. § 92 odst. 2 zákona ČNR č. 186/1992 Sb., § 106 odst. 2 zákona č. 154/1994 Sb.

19b) § 83 odst. 3 a § 86 odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění zákona č. 306/2008 Sb.

28) Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

* * * * *

§ 20

Dítě

(1) Dítětem se pro účely tohoto zákona rozumí dítě vlastní ~~nebo osvojené~~, a pokud se dále nestanoví jinak, též dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů.

(2) Za dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů se považuje dítě, jež bylo převzato do této péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu, dítě manžela, které mu bylo svěřeno do výchovy rozhodnutím soudu nebo na základě dohody rodičů schválené soudem, dítě manžela, nemá-li druhý z rodičů rodičovskou zodpovědnost, a dítě manžela, zemřel-li druhý rodič dítěte nebo není-li znám. Za dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů se považuje dále dítě, jež bylo převzato do péče na základě rozhodnutí soudu, orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo dřívějšího příslušného orgánu o svěřeni dítěte do péče budoucího osvojitele nebo do péče osoby, která má zájem stát se pěstounem^{19c)}, a dítě, jež bylo převzato do péče na základě předběžného opatření vydaného v rámci řízení o svěřeni dítěte do výchovy^{19d)}.

(3) Za rozhodnutí příslušného orgánu podle odstavce 2 věty první se považuje

- a) rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do péče jiné osoby³⁸⁾,
- b) rozhodnutí soudu o osvojení dítěte³⁹⁾,
- c) rozhodnutí soudu o předání dítěte do péče budoucího osvojitele⁴⁰⁾,
- d) rozhodnutí soudu o předání dítěte osvojiteli do péče před osvojením⁴¹⁾,
- e) jmenování fyzické osoby poručníkem dítěte⁴²⁾,
- f) rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do pěstounské péče a do pěstounské péče na přechodnou dobu⁴³⁾,
- g) rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do předpěstounské péče zájemci o pěstounskou péči⁴⁴⁾,
- h) rozhodnutí soudu o nařízení předběžného opatření o péči o dítě⁴⁵⁾,
- i) podání návrhu soudu na zahájení soudního řízení o ustanovení fyzické osoby poručníkem dítěte, jestliže tato osoba o dítě osobně pečuje a nemá k němu vyživovací povinnost, a to po dobu, po kterou probíhá toto soudní řízení.

(4) Za nezaopatřené dítě se pro účely tohoto zákona považuje dítě do skončení povinné školní docházky, a poté, nejdéle však do 26. roku věku, jestliže

- a) se soustavně připravuje na budoucí povolání (§ 21 až 23),

- b) se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, nebo
- c) z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat výdělečnou činnost.

(5) Po skončení povinné školní docházky se do 18. roku věku považuje za nezaopatřené dítě také dítě, které je vedeno v evidenci krajské pobočky Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání a nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci.

(6) Za povinnou školní docházku²⁰⁾ se pro účely tohoto zákona považuje též

- a) pokračování žáků, kteří po splnění povinné školní docházky nezískali základní vzdělání, v základním vzdělávání,^{20a)} desátý ročník základního vzdělávání v základní škole speciální,^{20b)} pokračování žáků se zdravotním postižením v základním vzdělávání^{20c)} a kurz pro získání základního vzdělání organizovaný základní nebo střední školou ve formě denní výuky, který navštěvují osoby mladší 26 let, které nezískaly základní vzdělání,^{20d)}
- b) období školních prázdnin bezprostředně navazujících na ukončení období školního vyučování školního roku, v němž dítě dovrší poslední rok povinné školní docházky, pokud dítě po celý kalendářní měsíc nevykonává výdělečnou činnost v rozsahu uvedeném v § 27 ani nepobírá podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, nestalo-li se studentem střední školy.

(7) Za nezaopatřené dítě se nepovažuje dítě, které je poživatelem invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně.

19c) § 45b odst. 2 a § 69 odst. 1 a 2 zákona o rodině.

§ 19 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

19d) § 45 zákona o rodině.

20) § 36 až 43 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

20a) § 55 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.

20b) § 46 odst. 3 a § 48 zákona č. 561/2004 Sb.

20c) § 55 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.

20d) § 55 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb.

38) § 953 občanského zákoníku.

39) § 796 občanského zákoníku.

40) § 824 občanského zákoníku.

41) § 826 občanského zákoníku.

42) § 928 občanského zákoníku.

43) § 958 občanského zákoníku.

44) § 963 občanského zákoníku.

45) § 452 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

* * * * *

(1) Zjistí-li se, že

- a) nárok na důchod nebo na jeho výplatu zanikl, důchod se odejme nebo jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byl vyplacen,
- b) důchod byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo přizná, a to ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží. Důchod nebo jeho zvýšení se přitom doplatí nejvýše pět let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení; pro běh této lhůty platí § 55 odst. 2 věta druhá a třetí obdobně. Důchod nebo jeho zvýšení se však doplatí ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, v případě, že důchod nebyl přiznán nebo byl vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení,
- c) důchod byl přiznán nebo je vyplácen ve vyšší částce, než v jaké náleží, nebo byl přiznán nebo se vyplácí neprávem, důchod se sníží nebo odejme nebo jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byl vyplacen,
- ~~d) důchod byl neprávem přiznán nebo vyplácen od dřívějšího data, než od jakého důchod nebo jeho výplata náleží, důchod se přizná ode dne, od něhož náleží, nebo se nárok na výplatu stanoví ode dne, od něhož výplata náleží,~~
- d) důchod byl neprávem přiznán, zvýšen nebo vyplácen od dřívějšího data, než od jakého důchod, jeho zvýšení nebo jeho výplata náleží, důchod se přizná nebo zvýší ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, nebo se nárok na výplatu důchodu stanoví ode dne, od něhož výplata náleží,**
- e) se změnily skutečnosti rozhodné pro výši důchodu nebo pro nárok na jeho výplatu, postupuje se obdobně podle ustanovení písmene b) nebo c).

(2) Byla-li výplata invalidního důchodu zastavena pro nedostavení se pojištěnce ke kontrolní lékařské prohlídce nebo nepodrobení se vyšetření zdravotního stavu anebo nepředložení nálezů ošetřujících lékařů nebo nesdělení údajů o dosaženém vzdělání, zkušenostech a znalostech a o předchozích výdělečných činnostech a zjistí-li se, že

- a) pojištěnec přestal být invalidním před zastavením výplaty invalidního důchodu, důchod nenáleží ode dne zastavení jeho výplaty,
- b) u pojištěnce došlo ke snížení stupně invalidity před zastavením výplaty invalidního důchodu, důchod náleží ve výši odpovídající novému stupni invalidity ode dne zastavení jeho výplaty,
- c) pojištěnec přestal být invalidním po zastavení výplaty invalidního důchodu, důchod nenáleží ode dne, od kterého pojištěnec přestal být invalidním,
- d) u pojištěnce došlo ke snížení stupně invalidity po zastavení výplaty invalidního důchodu, důchod náleží ve výši odpovídající novému stupni invalidity ode dne, od kterého došlo ke snížení stupně invalidity.

(3) Pominou-li důvody uvedené v odstavci 2, pro které byla výplata invalidního důchodu zastavena, výplata invalidního důchodu se uvolní v rozsahu, v jakém je nárok na invalidní důchod.

(4) Byla-li procentní výměra starobního důchodu snížena o částku zvýšení za vychované dítě pro neposkytnutí součinnosti ke zjištění, která osoba osobně pečovala o dítě v největším rozsahu, a zjistí-li se, že pojištěnec o dítě v největším rozsahu

a) nepečoval, zvýšení za vychované dítě se odejme ode dne, od něhož byla procentní výměra starobního důchodu z tohoto důvodu snížena,

b) pečoval, procentní výměra starobního důchodu se znovu upraví o zvýšení za vychované dítě a část důchodu, která nebyla vyplacena, se doplatí.

(5) Zanikl-li nárok na důchod nebo jeho výplatu, popřípadě část výplaty, pro přiznání jiného důchodu, zúčtují se částky jiného důchodu náležející ode dne jeho přiznání s částkami dosavadního důchodu vyplacenými za tutéž dobu.

(6) Po zjištění výše vyměřovacího základu pro pojistné u osob samostatně výdělečně činných podle skutečného příjmu ze samostatné výdělečné činnosti podle § 11 odst. 3 se výše důchodu přepočte se zřetelem k výši tohoto vyměřovacího základu, a to ode dne přiznání důchodu.

* * * * *

§ 59

(1) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu starobního nebo invalidního důchodu a na výplatu vdovského nebo vdoveckého důchodu anebo sirotčího důchodu, vyplácí se nejvyšší důchod v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první) a z ostatních důchodů se vyplácí polovina procentní výměry, nestanoví-li se jinak v odstavci 2; starobním důchodem se pro účely části věty před středníkem rozumí starobní důchod v plné výši, i když je podle § 37 odst. 1 vyplácen ve výši poloviny. Podle předchozí věty se postupuje obdobně, jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu vdovského nebo vdoveckého důchodu a sirotčího důchodu. Je-li výše několika důchodů stejná, krátí se podle věty první nejdříve sirotčí důchod a poté vdovský nebo vdovecký důchod. Má-li oboustranně osiřelé dítě nárok na dva sirotčí důchody, vyplácí se vyšší sirotčí důchod v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první) a nižší sirotčí důchod se vyplácí ve výši procentní výměry; je-li výše obou sirotčích důchodů stejná, vyplácí se jeden sirotčí důchod v plné výši a druhý sirotčí důchod ve výši procentní výměry. Má-li oboustranně osiřelé dítě nárok na dva sirotčí důchody, považuje se pro účely vět první až třetí za sirotčí důchod úhrn sirotčích důchodů po úpravě podle věty čtvrté.

(2) Jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu starobního důchodu zvýšeného za dobu výdělečné činnosti vykonávané po vzniku nároku na tento důchod (§ 34 odst. 2 až 4 a § 36 odst. 2) a na výplatu vdovského nebo vdoveckého důchodu, odečte se pro účely posouzení výše důchodů z procentní výměry starobního důchodu zvýšení za dobu výdělečné činnosti vykonávané po vzniku nároku na tento důchod, a je-li zbylá část procentní výměry starobního důchodu nižší než procentní výměra vdovského nebo vdoveckého důchodu, vyplácí se vdovský nebo vdovecký důchod v plné výši (§ 4 odst. 2 věta první) a starobní důchod

se vyplácí ve výši zvýšení tohoto důchodu za dobu výdělečné činnosti vykonávané po vzniku nároku na tento důchod a jedné poloviny zbylé části procentní výměry.

* * * * *

§ 62

(1) Nárok na důchod a nárok na výplatu důchodu nelze postoupit ani dát do zástavy.

(2) Dohodu o srážkách z důchodu lze uzavřít jen pro pohledávky na výživném a na příspěvku na výživu a na úhradu přeplatku na důchodu, ~~a to až do částky, kterou lze srazit výkonem rozhodnutí.~~

(3) Pro výkon rozhodnutí srážkami z důchodu platí ustanovení zvláštního zákona o výkonu soudních rozhodnutí srážkami ze mzdy.²⁴⁾

24) § 276 a násl. občanského soudního řádu.

§ 63

~~—— (1) Zemřel-li oprávněný po uplatnění nároku na dávku důchodového pojištění, vstupují do dalšího řízení o dávce a nabývají nároku na částky splatné do dne smrti oprávněného postupně manželka (manžel), děti a rodiče, jestliže žili s oprávněným v době jeho smrti v domácnosti. Podmínka žití v domácnosti nemusí být splněna u dětí, které mají nárok na sirotčí důchod po zemřelém.~~

~~—— (2) Byla-li dávka přiznána před smrtí oprávněného, vyplátí se splatné částky, které nebyly vyplaceny do dne smrti oprávněného, členům jeho rodiny podle pořadí a za podmínek stanovených v odstavci 1.~~

~~—— (3) Nároky přecházející na osoby uvedené v odstavcích 1 a 2 nejsou předmětem dědictví; předmětem dědictví se stávají, není-li těchto osob.~~

§ 63

(1) Zemřel-li oprávněný po zahájení řízení o přiznání důchodu nebo jeho výplaty anebo řízení o změně výše důchodu, vstupují do řízení a nabývají nárok na částky důchodu, které by náležely oprávněnému za jeho života, postupně manžel (manželka) a vlastní nebo osvojené děti oprávněného.

(2) Byl-li důchod přiznán před smrtí oprávněného, vyplátí se splatné částky důchodu, které nebyly vyplaceny do dne smrti oprávněného, členům jeho rodiny v pořadí podle odstavce 1.

(3) Nároky podle odstavců 1 a 2 přecházející na osoby uvedené v odstavcích 1 a 2 nejsou předmětem dědictví.

(4) Není-li osob uvedených v odstavcích 1 a 2, stávají se nároky na částky důchodu podle odstavců 1 a 2 předmětem dědictví a do řízení o důchod vstupují osoby, které jsou dědici oprávněného.

§ 64

(1) Příjemcem důchodu je oprávněný nebo jeho zákonný zástupce nebo opatrovník anebo zvláštní příjemce. Kdo je zvláštní příjemce, stanoví zvláštní zákon.²⁵⁾ Příjemcem důchodu je dále osoba, která oprávněného zastupuje podle § 49 a 50 občanského zákoníku.

(2) Důchody se vyplácejí v hotovosti. Na základě žádosti příjemce důchodu se důchod poukazuje na účet příjemce u banky v České republice nebo pobočky zahraniční banky nebo spořitelního a úvěrního družstva v České republice (dále jen "banka"); je-li příjemcem důchodu oprávněný, poukazuje se důchod na účet jeho manžela (manželky) u banky, pokud o to oprávněný plátce důchodu požádá na a má-li v době, kdy o tento způsob výplaty požádá, právo disponovat s peněžními prostředky na takovém účtu. Podmínkou výplaty důchodu oprávněnému na účet jeho manžela (manželky) je souhlas manžela (manželky) s tímto způsobem výplaty. **Důchod se vyplácí podle věty druhé na účet příjemce důchodu, jen pokud podmínky pro vedení tohoto účtu jsou stanoveny tak, že z něj mohou být plátcí důchodu vráceny ty částky důchodu, na které oprávněnému z důvodu jeho úmrtí zanikl nárok; pokud byl důchod poukázán na účet, který nesplňuje tyto podmínky, banka nesmí důchod připsat na účet příjemce důchodu a je povinna důchod neprodleně vrátit na účet, z něhož byla platba důchodu provedena.**

(3) Má-li právo disponovat s peněžními prostředky na účtu oprávněného jeho zákonný zástupce, opatrovník nebo osoba uvedená v odstavci 1 větě třetí, poukazuje se důchod oprávněného na základě jejich žádosti na tento účet.

(4) Požádá-li příjemce ~~částky~~ **důchodu** o změnu způsobu výplaty důchodu nebo o změnu účtu, na který má být důchod poukazován, je plátce důchodu povinen provést takovou změnu nejpozději od splátky důchodu splatné ve třetím kalendářním měsíci po kalendářním měsíci, v němž byla uplatněna žádost o takovou změnu; to platí obdobně i v případě žádosti o vyplácení důchodu jinému než dosavadnímu příjemci. Je-li důchod vyplácen na účet manžela (manželky) u banky podle odstavce 2 věty druhé, neodpovídá plátce důchodu za škodu, která oprávněnému vznikne právním úkonem manžela (manželky) jako majitele účtu, jehož důsledkem je omezení nebo zánik práva oprávněného disponovat s peněžními prostředky na takovém účtu, ani za škodu, která oprávněnému vznikne, zanikne-li takový účet v důsledku úmrtí manžela (manželky).

(5) Příjemce důchodu vypláceného v hotovosti prostřednictvím držitele poštovní licence hradí náklady plátce důchodu za poukazy splátek důchodu vyplácených v pravidelných lhůtách. Věta první však neplatí v případě, že oprávněnému byl důchod přiznán před 1. lednem 2010 a tomuto oprávněnému trvá od 31. prosince 2009 nepřetržitě nárok na alespoň 1 důchod. Plátce důchodu je povinen výši nákladů uvedených ve větě první zveřejnit.

(6) **Je-li důchod vyplácen podle odstavce 2 na účet u banky a na tento účet byly poukázány splátky důchodu, na které z důvodu úmrtí oprávněného zanikl nárok, je banka povinna tyto splátky důchodu vrátit plátcí důchodu na jeho výzvu. Banka přitom nesmí tyto splátky důchodu použít k úhradě svých pohledávek vůči majiteli účtu. Pokud byly tyto splátky důchodu zcela nebo zčásti použity ve prospěch jiných osob, sdělí banka plátcí důchodu jí známé údaje směřující k identifikaci těchto třetích osob s uvedením dne platby.**

~~(6)~~ (7) Má-li právo disponovat s peněžními prostředky na účtu oprávněného, na který je důchod vyplácen, jiná osoba než oprávněný nebo je-li důchod oprávněného vyplácen na účet jeho manžela (manželky), jsou tato jiná osoba nebo manžel (manželka) povinni vrátit plátcí důchodu ty splátky důchodu oprávněného, které nenáležely proto, že oprávněný zemřel ~~před dnem jejich splatnosti~~ **před počátkem období, na které byly tyto splátky vyplaceny**, pokud nedošlo k vrácení těchto splátek plátcí důchodu bankou, u níž je tento účet veden. Nemá-li tato jiná osoba, jsou povinny plátcí důchodu vrátit tyto splátky důchodu postupně manžel (manželka), pokud mu (jí) po zemřelém oprávněném vznikl nárok na vdovecký (vdovský) důchod, a dále děti a rodiče, jestliže žili s oprávněným v době jeho smrti v domácnosti; nelze-li takto vrátit tyto splátky důchodu, považují se tyto splátky důchodu za dluh oprávněného, který se vypořádá v rámci dědictví. **Nelze-li vrátit splátky důchodu podle věty první proto, že tato jiná osoba nebo manžel (manželka) zemřeli, považují se splátky důchodu, které tato jiná osoba nebo manžel (manželka) nevrátili, za jejich dluh, který se vypořádá v rámci dědictví po nich.**

~~(7)~~ (8) Je-li důchod vyplácen v hotovosti, je osoba, která převzala splátky důchodu oprávněného, povinna vrátit plátcí důchodu ty splátky důchodu oprávněného, které nenáležely proto, že oprávněný zemřel ~~před dnem jejich splatnosti~~ **před počátkem období, na které byly tyto splátky vyplaceny. Nelze-li vrátit splátky důchodu podle věty první proto, že osoba, která převzala splátky důchodu oprávněného, zemřela, považují se tyto splátky důchodu za její dluh, který se vypořádá v rámci dědictví po ní.**

(8) (9) Žádosti o poukazování důchodu na účet podle odstavce 2 nebo 3 se podávají plátcí důchodu na tiskopise předepsaném plátcem důchodu.

25) § 118 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění zákona č. 160/1995 Sb.

* * * * *

§ 67

(1) Vyplácené důchody se zvyšují v závislosti na růstu indexu spotřebitelských cen (dále jen „růst cen“) a na růstu mezd. Vyplácenými důchody se rozumí důchody přiznané ode dne, který spadá do období před kalendářním měsícem, do něhož spadá den, od něhož se důchody zvyšují.

(2) Základní výměry a procentní výměry vyplácených důchodů se zvyšují od 1. ledna kalendářního roku, ve kterém dochází k zvýšení (dále jen "pravidelný termín").

(3) Procentní výměry vyplácených důchodů se zvyšují mimo pravidelný termín (dále jen „mimořádný termín“), pokud v období pro zjišťování růstu cen stanoveném podle odstavce 4 dosáhl růst cen aspoň 5 %. V mimořádném termínu se vyplácené důchody zvyšují od ~~splatky důchodu splatné v pátém kalendářním měsíci následujícím~~ **prvního dne pátého kalendářního měsíce následujícího** po kalendářním měsíci, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %.

(4) Období pro zjišťování růstu cen se stanoví tak, že prvním měsícem tohoto období je kalendářní měsíc následující po posledním kalendářním měsíci období pro zjišťování růstu cen použitého při předchozím zvýšení procentní výměry důchodů, a posledním měsícem tohoto období je při zvýšení důchodů

a) v pravidelném termínu červen kalendářního roku, který o jeden rok předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá pravidelný termín zvýšení důchodů,

b) v mimořádném termínu kalendářní měsíc, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %.

(5) Jestliže podmínka pro zvýšení důchodů v mimořádném termínu byla splněna v červenci nebo v srpnu, zvýší se důchody pouze v pravidelném termínu s tím, že posledním měsícem období pro zjišťování růstu cen je srpen.

(6) Růst cen se stanoví jako procentní přírůstek indexu spotřebitelských cen v posledním měsíci období stanoveného pro zjišťování růstu cen oproti tomuto indexu v kalendářním měsíci, který bezprostředně předchází prvnímu kalendářnímu měsíci tohoto období s tím, že tento růst se stanoví se zaokrouhlením na jedno platné desetinné místo a podíl pro jeho stanovení činí vždy nejméně 1. Výpočet růstu cen se provádí z originálních bazických úhrnných indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) za domácnosti celkem a z originálních bazických indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) za domácnosti důchodců zjištěných Českým statistickým úřadem, přičemž se použije ten růst cen, který je vyšší.

(7) Základní výměry vyplácených důchodů se zvyšují tak, aby výše základní výměry důchodu činila 10 % průměrné mzdy s tím, že výše základní výměry se zaokrouhluje na celé desetikoruny nahoru.

(8) Procentní výměry vyplácených důchodů se při zvýšení důchodů v pravidelném termínu zvýší o tolik procent zaokrouhlených s přesností na jedno platné desetinné místo nahoru, aby u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu odpovídal zvýšení průměrného starobního důchodu stanoveného ve výši součtu růstu cen podle odstavce 6 a jedné poloviny růstu reálné mzdy zaokrouhlené s přesností na jedno platné desetinné místo. Procentní výměry vyplácených důchodů se však nezvýší, pokud se v důsledku zvýšení základní výměry důchodu podle odstavce 7 zvýší výše průměrného starobního důchodu alespoň o tolik procent, kolik činí procento zvýšení stanovené ve větě první.

(9) Pokud u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu stanovené podle odstavce 8 nedosáhne 2,7 % jeho výše, může být stanoveno vyšší zvýšení procentní výměry důchodu, nejvýše však tak, aby u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu činil 2,7 % jeho výše. Věta první se nepoužije, jestliže se v kalendářním roce, ve kterém se o zvýšení důchodů v pravidelném termínu rozhoduje, zvyšují důchody i v mimořádném termínu.

(10) Procentní výměry vyplácených důchodů se při zvýšení důchodů v mimořádném termínu zvýší o tolik procent, kolik činí růst cen podle odstavce 6.

(11) Zvýšení procentní výměry důchodu se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

(12) Průměrný starobní důchod se zjišťuje podle údajů České správy sociálního zabezpečení jako průměrná výše všech starobních důchodů, které byly vyplaceny za poslední kalendářní měsíc období pro zjišťování růstu cen podle odstavce 4, s výjimkou starobních důchodů, které se vyplácejí v nižší výši pro souběh s jiným důchodem podle § 59, a starobních

důchodů podle § 29 odst. 2 a § 29 odst. 3 písm. b), popřípadě starobních důchodů podle předpisů platných před 1. lednem 2010 přiznávaných za dobu pojištění kratší než 25 roků.

(13) Období pro zjišťování růstu reálné mzdy se stanoví tak, že prvním rokem tohoto období je kalendářní rok následující po posledním kalendářním roce období pro zjišťování růstu reálné mzdy použitého při předchozím zvýšení důchodů, při kterém bylo přihlédnuto k růstu reálné mzdy, a posledním rokem tohoto období je kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá termín zvýšení důchodů. Pokud je ve stanoveném období podíl pro stanovení růstu reálné mzdy podle odstavce 14 nižší než 1, přihlédne se k růstu reálné mzdy až při tom zvýšení důchodů, při kterém je tento podíl vyšší než 1.

(14) Růst reálných mezd se stanoví v procentech po zaokrouhlení na jedno platné desetinné místo podle podílu, v jehož čitateli je podíl všeobecného vyměřovacího základu za poslední kalendářní rok období pro zjišťování růstu reálné mzdy a všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který bezprostředně předchází prvnímu kalendářnímu roku tohoto období, a ve jmenovateli je podíl průměrného ročního indexu spotřebitelských cen za domácnosti celkem vypočteného z originálních bazických indexů spotřebitelských cen zjištěných Českým statistickým úřadem za poslední kalendářní rok tohoto období a uvedeného průměrného ročního indexu za kalendářní rok, který bezprostředně předchází prvnímu kalendářnímu roku tohoto období.

(15) Zvýšení procentní výměry vyplácených důchodů v mimořádném termínu náleží i k důchodům přiznávaným v tom kalendářním roce, v němž byly zvýšeny procentní výměry vyplácených důchodů v mimořádném termínu.

(16) Zvýšení důchodů stanoví prováděcí právní předpis; jde-li o zvýšení důchodů v pravidelném termínu, stanoví se zvýšení důchodů do 30. září kalendářního roku, který o jeden rok předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá pravidelný termín zvýšení důchodů, a jde-li o zvýšení důchodů v mimořádném termínu, stanoví se zvýšení důchodů do 50 dnů od posledního dne kalendářního měsíce, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %.

§ 67a

(1) Procentní výměra vypláceného důchodu se zvyšuje o

- a) 1 000 Kč měsíčně od ~~splatky důchodu splatné v kalendářním měsíci~~ **prvního dne kalendářního měsíce**, v němž poživatel důchodu dosáhl věku 85 let,
- b) 2 000 Kč měsíčně ode dne, v němž poživatel důchodu dosáhl věku 100 let.

(2) Jsou-li splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů, zvyšuje se podle odstavce 1 procentní výměra starobního důchodu. Dosáhl-li poživatel důchodu věku 85 let v kalendářním měsíci, v němž se zvyšují důchody podle § 67, náleží zvýšení podle odstavce 1 písm. a) k procentní výměře zvýšené podle § 67.

* * * * *

§ 104

(1) Doba péče o dítě před 1. lednem 1996 se hodnotí za podmínek stanovených předpisy platnými před tímto dnem jako náhradní doba (§ 13 odst. 2) v rozsahu stanoveném tímto

zákonem [§ 5 odst. 2 písm. c)]; tato doba se v rozsahu, který přesahuje náhradní dobu podle předpisů platných před 1. lednem 1996, považuje za vyloučenou dobu uvedenou v § 16 odst. 4 větě první **a druhé**.

(2) Doby zaměstnání před 1. lednem 1996, u nichž podle předpisů platných před tímto dnem byla stanovena podmínka, aby zakládaly nemocenské pojištění,³⁶⁾ se považují za dobu pojištění (§ 13 odst. 1), jen pokud zakládaly nemocenské pojištění v době svého trvání.

36) § 8 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení.

* * * * *

§ 106b

(1) Výše dorovnávacího přídatku se nově stanoví ke dni 31. ledna každého kalendářního roku; to neplatí, byl-li dorovnávací přídatek přiznán ode dne spadajícího do období od 1. ledna do 31. ledna téhož kalendářního roku. Při stanovení nové výše dorovnávacího přídatku se vychází z výše vypláceného českého starobního důchodu a z výše vypláceného slovenského starobního důchodu ke dni 31. ledna kalendářního roku a z hypotetické výše starobního důchodu stanovené podle § 106a odst. 2 a 3 a upravené podle právních předpisů o zvyšování důchodů v období ode dne přiznání dorovnávacího přídatku do dne 31. ledna kalendářního roku; ustanovení § 106a odst. 2 věty druhé platí zde obdobně. Dorovnávací přídatek v nové výši se vyplácí od splátky českého starobního důchodu splatné v dubnu kalendářního roku, v němž se stanoví nová výše dorovnávacího přídatku, do splátky českého starobního důchodu splatné v březnu následujícího kalendářního roku. Při přepočtu vypláceného slovenského starobního důchodu na českou měnu pro účely stanovení nové výše dorovnávacího přídatku se použije kurz české koruny vůči euru vyhlášený Českou národní bankou pro 1. leden kalendářního roku, v němž se stanoví nová výše dorovnávacího přídatku.

(2) Pokud by v důsledku změny výše vypláceného českého starobního důchodu nebo výše vypláceného slovenského starobního důchodu přepočteného na českou měnu dorovnávací přídatek neměl kladnou hodnotu, zaniká nárok na výplatu dorovnávacího přídatku od ~~splátky českého starobního důchodu splatné v dubnu kalendářního roku na dobu do splátky tohoto důchodu splatné v březnu~~ **1. dubna kalendářního roku na dobu do 31. března** následujícího kalendářního roku. Pokud nárok na výplatu dorovnávacího přídatku zanikl podle věty první v období 3 bezprostředně následujících kalendářních roků, nárok na dorovnávací přídatek zaniká dnem 31. ledna posledního z těchto kalendářních roků.

(3) Nevyplácí-li se dorovnávací přídatek proto, že se nevyplácí český starobní důchod nebo slovenský starobní důchod (§ 106c odst. 1), stanoví se nově výše dorovnávacího přídatku ode dne obnovení výplaty českého starobního důchodu nebo slovenského starobního důchodu. Při stanovení nové výše dorovnávacího přídatku se vychází z výše vypláceného českého starobního důchodu a z výše vypláceného slovenského starobního důchodu ke dni obnovení výplaty českého starobního důchodu nebo slovenského starobního důchodu a z hypotetické výše starobního důchodu stanovené podle § 106a odst. 2 a 3, zvýšené za případnou další výdělečnou činnost vykonávanou bez pobírání českého starobního důchodu (§ 34 odst. 2 a § 36 odst. 2) a upravené podle právních předpisů o zvyšování důchodů v období ode dne přiznání dorovnávacího přídatku do dne obnovení výplaty českého starobního důchodu; ustanovení § 106a odst. 2 věty druhé platí zde obdobně. Při přepočtu vypláceného slovenského starobního důchodu na českou měnu pro účely stanovení nové výše dorovnávacího přídatku se použije

kurz české koruny vůči euru vyhlášený Českou národní bankou pro první den kalendářního měsíce, v němž se stanoví nová výše dorovnávacího přídatku.

§ 106c

(1) Dorovnávací přídatok se vyplácí, jen pokud náleží výplata českého starobního důchodu i slovenského starobního důchodu.

(2) Vyplácí-li se český starobní důchod ve výši poloviny podle § 37 odst. 1 nebo ve výši poloviny procentní výměry podle § 59, vyplácí se dorovnávací přídatok ve výši poloviny.

(3) Dorovnávací přídatok se vyplácí **na kalendářní měsíc** spolu s českým starobním důchodem a stejným způsobem jako tento důchod.

(4) Na dorovnávací přídatok se pro účely § 58 a 59 a pro účely jiných právních předpisů hledí, jako by byl součástí starobního důchodu.

(5) Ustanovení § 54, 55, § 56 odst. 1, § 62 a 63 platí pro dorovnávací přídatok přiměřeně.

* * * * *

Platná znění příslušných ustanovení zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

§ 19

(1) Pro účely § 18 odst. 4 až 6 se za vznik pojištění považuje

- a) u zaměstnance, který je pojištěn při výkonu zaměstnání malého rozsahu (§ 7 odst. 2) nebo zaměstnání na základě dohody o provedení práce (§ 7a odst. 2), nástup tohoto zaměstnance do zaměstnání, a to i když zaměstnání nezaložilo účast na pojištění v kalendářním měsíci, v němž zaměstnanec do zaměstnání nastoupil,
- b) u zaměstnanců propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence opětovný nástup zaměstnance do zaměstnání, které trvalo po dobu výkonu trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence.

(2) U pojištěnce uvedeného v § 32 odst. 1 písm. d) a e) se rozhodné období zjišťuje ke dni prvního převzetí dítěte do péče; to platí i v případě, kdy pojištěnec převzal do péče totéž dítě opakovaně.

(3) U zaměstnankyně, které za trvání téhož zaměstnání vznikl nárok na další peněžitou pomoc v mateřství z tohoto zaměstnání v období do 4 let věku předchozího dítěte, se za denní vyměřovací základ považuje denní vyměřovací základ zjištěný pro výpočet předchozí peněžitě pomoci v mateřství, pokud je vyšší než denní vyměřovací základ zjištěný pro výpočet další peněžitě pomoci v mateřství; přitom se porovnávají denní vyměřovací základy před jejich úpravou podle § 21.

(4) Rozhodné období pro ošetrovné se u pojištěnce, který převzal ošetřování (péči) podle § 39 odst. 4 věty druhé místo jiného oprávněného, zjišťuje ke dni převzetí ošetřování (péče).

(5) Rozhodné období pro dlouhodobé ošetrovné se zjišťuje ke dni vzniku potřeby dlouhodobé péče nebo ke dni prvního převzetí dlouhodobé péče, jde-li o pojištěnce, který převzal dlouhodobou péči.

(6) U zaměstnankyně převedené na jinou práci nebo na jiné služební místo z důvodu těhotenství, mateřství nebo kojení se rozhodné období zjišťuje namísto ke dni vzniku sociální události ke dni převedení, pokud je to pro ni výhodnější.

(7) Jestliže v rozhodném období stanoveném podle § 18 odst. 4 nemá zaměstnanec vyměřovací základ nebo není-li v tomto rozhodném období alespoň 30 kalendářních dnů, jimiž se dělí vyměřovací základ, považuje se za denní vyměřovací základ jedna třicetina započitatelného příjmu, kterého by zaměstnanec pravděpodobně dosáhl v kalendářním měsíci, v němž vznikla sociální událost. Pokud zaměstnání netrvalo a ani nemělo trvat alespoň 30 kalendářních dnů, je pravděpodobným příjmem započitatelný příjem, kterého by zaměstnanec dosáhl za trvání zaměstnání. Jde-li o zaměstnání malého rozsahu nebo o zaměstnání na základě dohody o provedení práce, považuje se za denní vyměřovací základ jedna třicetina vyměřovacího základu zaměstnance dosaženého v kalendářním měsíci, v němž vznikla sociální událost, jestliže v rozhodném období stanoveném podle § 18 odst. 4 nebo 6 není alespoň 30 kalendářních dnů.

(8) Nelze-li rozhodné období stanovit podle § 18 odst. 6 proto, že nelze určit první předchozí kalendářní rok s vyměřovacím základem a alespoň 30 kalendářními dny, jimiž se dělí vyměřovací základ, považuje se za denní vyměřovací základ jedna třicetina započítatelného příjmu, kterého by zaměstnanec pravděpodobně dosáhl v kalendářním měsíci, v němž vznikla sociální událost. Ustanovení odstavce 7 věty třetí platí zde obdobně.

(9) Za vyměřovací základ zaměstnance se považují také příjmy, které se podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾ zahrnují do vyměřovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění a které byly dosaženy při výkonu zaměstnání malého rozsahu nebo na základě dohody o provedení práce v těch kalendářních měsících rozhodného období, v nichž nebyl zaměstnanec při výkonu tohoto zaměstnání pojištěn; do počtu kalendářních dnů připadajících na rozhodné období se přitom započítávají i kalendářní dny připadající na tyto kalendářní měsíce.

(10) Jestliže v rozhodném období stanoveném podle § 18 odst. 3 nemá osoba samostatně výdělečně činná žádný měsíční základ, považuje se za denní vyměřovací základ denní vyměřovací základ zjištěný pro výpočet předchozí dávky z pojištění osoby samostatně výdělečně činné.

(11) Vznikne-li sociální událost v ochranné lhůtě, postupuje se při určení rozhodného období tak, jako by sociální událost vznikla v den, který bezprostředně následuje po dni, ve kterém skončilo pojištění; **to platí obdobně, vznikne-li nárok na peněžitou pomoc v mateřství podle § 32 odst. 1 písm. f).**

(12) Denním vyměřovacím základem pro výpočet nemocenského osoby pečující nebo osoby v evidenci je jedna třicetina částky odměny náležející osobě pečující nebo osobě v evidenci naposledy za kalendářní měsíc předcházející měsíci, v němž jí dočasná pracovní neschopnost vznikla. Nenáležela-li osobě pečující nebo osobě v evidenci odměna za žádný z kalendářních měsíců před měsícem, v němž jí vznikla dočasná pracovní neschopnost, je jejím denním vyměřovacím základem pro výpočet nemocenského jedna třicetina částky odměny, která jí náležela za kalendářní měsíc, v němž jí dočasná pracovní neschopnost vznikla. Denní vyměřovací základ pro výpočet nemocenského při karanténě nařízené podle zvláštního právního předpisu a pro výpočet ostatních dávek nemocenského pojištění se u osoby pečující nebo osoby v evidenci stanoví obdobně.

(13) Denní vyměřovací základ zahraničního zaměstnance se stanoví obdobným způsobem, jako se stanoví denní vyměřovací základ u osob samostatně výdělečně činných.

(14) Nemůže-li příslušný orgán nemocenského pojištění zjistit vyměřovací základy zaměstnance za jednotlivé kalendářní měsíce rozhodného období, považuje se za vyměřovací základ zaměstnance za jednotlivý kalendářní měsíc minimální mzda platná v kalendářním měsíci; to neplatí u zaměstnání malého rozsahu.

20) § 5 zákona č. 589/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

* * * * *

§ 32

(1) Nárok na peněžitou pomoc v mateřství má

- a) pojištěnka, která porodila dítě; před porodem má v době nejdříve od počátku osmého týdne před očekávaným dnem porodu nárok na peněžitou pomoc v mateřství těhotná pojištěnka,
- b) pojištěnec, pokud převzal dítě do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu (§ 38),
- c) pojištěnec, který pečuje o dítě, jehož matka zemřela,
- d) pojištěnec, který o dítě pečuje a je otcem dítěte nebo manželem ženy, která dítě porodila, pokud matka dítěte nemůže nebo nesmí o dítě pečovat pro závažné dlouhodobé onemocnění, pro které byla uznána dočasně práce neschopnou [§ 57 odst. 1 písm. e)] nebo pro které bylo vystaveno potvrzení podle § 67 písm. d), a nemá nárok na výplatu peněžité pomoci v mateřství [§ 36 odst. 1 písm. c)],
- e) pojištěnec, který pečuje o dítě a je otcem dítěte nebo manželem ženy, která dítě porodila, pokud s matkou dítěte uzavřel písemnou dohodu podle odstavce 7, že bude pečovat o dítě; tuto dohodu lze uzavřít s účinkem na dobu nejdříve od počátku sedmého týdne po porodu dítěte a na dobu nejméně 7 kalendářních dnů po sobě jdoucích ,
- f) pojištěnka uvedená v písmenu a), která splňuje podmínky nároku na peněžitou pomoc v mateřství podle odstavců 2 a 3, jestliže až do dne nástupu na peněžitou pomoc v mateřství pobírá nemocenské z dřívějšího pojištění.**

(2) Podmínkou nároku na peněžitou pomoc v mateřství je účast pojištěnce na pojištění alespoň po dobu 270 kalendářních dní v posledních dvou letech přede dnem nástupu na peněžitou pomoc v mateřství (§ 34 odst. 1). Je-li uplatňován nárok na peněžitou pomoc v mateřství z více pojištění, musí být tato podmínka účasti na pojištění splněna v každém z těchto pojištění.

(3) Podmínkou nároku na peněžitou pomoc v mateřství osoby samostatně výdělečně činné je kromě splnění podmínky účasti na pojištění podle odstavce 2 účast na pojištění jako osoby samostatně výdělečně činné podle § 11 po dobu alespoň 180 kalendářních dnů v posledním roce přede dnem počátku podpůrčí doby stanovené podle § 34 odst. 1. Podmínkou nároku na peněžitou pomoc v mateřství zahraničního zaměstnance je kromě splnění podmínky účasti na pojištění podle odstavce 2 účast na pojištění jako zahraničního zaměstnance podle § 10 odst. 7 po dobu alespoň 180 kalendářních dnů v posledním roce přede dnem počátku podpůrčí doby stanovené podle § 34 odst. 1.

(4) Do doby účasti na pojištění pro nárok na peněžitou pomoc v mateřství podle odstavců 2 a 3 se započítává též

- a) doba studia na střední, vyšší odborné nebo vysoké škole nebo na konzervatoři považovaná za soustavnu přípravu na budoucí povolání pro účely důchodového pojištění⁽²²⁾, jestliže toto studium bylo úspěšně ukončeno,
- b) doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, pokud byl tento důchod odňat a po odnětí tohoto důchodu vznikla, popřípadě dále trvala pojištěná činnost;

doby uvedené v písmenech a) a b) se započítávají v rozsahu, v jakém se nekryjí s pojištěnou činností.

(5) Je-li uplatňován nárok na peněžitou pomoc v mateřství z pojištění, v němž není splněna podmínka účasti na pojištění podle odstavce 2, započtou se pro splnění této podmínky doby účasti na pojištění z předchozích pojištění v období dvou let před nástupem na peněžitou pomoc v mateřství; překrývající se doby účasti na pojištění lze započítat jen jednou. Je-li zároveň uplatněn nárok na peněžitou pomoc v mateřství z jednoho nebo více pojištění, ve kterých je splněna podmínka účasti na pojištění podle odstavce 2, a z pojištění, v němž není splněna tato podmínka, započtou se pro splnění této podmínky v pojištění, v němž tato podmínka splněna nebyla, jen ty dny v období dvou let před nástupem na peněžitou pomoc v mateřství, v nichž trvala účast na pojištění v 270 dnech souběžně v takovém počtu pojištění, z nichž je nárok na peněžitou pomoc v mateřství uplatňován. Není-li podmínka účasti na pojištění podle odstavce 2 splněna ve více pojištěních, započtou se pro splnění této podmínky doby účasti na pojištění v období dvou let před nástupem na peněžitou pomoc v mateřství jen u toho pojištění, v němž je nejvyšší denní vyměřovací základ; přitom platí postup podle věty první a druhé.

(6) Pojištěnci, který je osobou pečující nebo osobou v evidenci, jemuž vznikl nárok na výplatu peněžitě pomoci v mateřství jako osobě pečující nebo osobě v evidenci, se tato dávka nevyplácí po dobu, po kterou je poskytována odměna pěstouna podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí¹³⁾ druhému z manželů nebo z poručníků.

(7) Dítětem se pro účely odstavce 1 písm. a), ~~d)~~ ~~a e)~~ **a d) až f)** rozumí dítě do dosažení 1 roku věku a pro účely odstavce 1 písm. b) a c) dítě, které ke dni převzetí do péče nedosáhlo 7 let věku, nejdéle však do dosažení věku 7 let a 31 týdnů.

(8) V dohodě podle odstavce 1 písm. e) musí být uveden den, od kterého bude pojištěnec o dítě pečovat, a den porodu; podpis matky dítěte na dohodě musí být úředně ověřen nebo ověřen orgánem nemocenského pojištění. Den, od kterého bude tento pojištěnec o dítě pečovat, nesmí spadat do období, za které byla peněžitá pomoc v mateřství vyplacena matce dítěte, a do období přede dnem ověření podpisu podle věty první.

(9) V případech uvedených v odstavci 1 písm. d) a e) se podmínky nároku na peněžitou pomoc v mateřství zjišťují ke dni prvního převzetí dítěte do péče; to platí i v případě, kdy pojištěnec převzal péči o totéž dítě opakovaně.

(10) V případě, že podpůrná doba začíná podle § 34 odst. 1 písm. b), považuje se podmínka účasti na pojištění podle odstavce 2 nebo 3 za splněnou ke dni nástupu na peněžitou pomoc v mateřství, pokud se tato podmínka splní k počátku šestého týdne před očekávaným dnem porodu.

13) § 4a písm. b) a c) a § 47i zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

22) § 20 až 23 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

* * * * *

§ 34

Počátek a ukončení podpůrní doby u peněžité pomoci v mateřství

(1) Podpůrní doba u peněžité pomoci v mateřství začíná nástupem na peněžitou pomoc v mateřství. Nástup na peněžitou pomoc v mateřství nastává

- a) dnem, který pojišťenka určí v období od počátku osmého týdne do počátku šestého týdne před očekávaným dnem porodu; pokud pojišťenka tento den v tomto období neurčí, nastává nástup na peněžitou pomoc v mateřství počátkem šestého týdne před očekávaným dnem porodu,
- b) dnem porodu, pokud k porodu došlo před počátkem podpůrní doby uvedené v písmenu a),
- c) dnem převzetí dítěte pojištěncem do péče v případech uvedených v § 32 odst. 1 písm. b) až e). V případech uvedených v § 32 odst. 1 písm. d) a e) se přitom za den převzetí dítěte do péče považuje den prvního převzetí dítěte do péče; to platí i v případě, kdy pojištěnec převzal péči o totéž dítě opakovaně.

(2) Podpůrní doba u peněžité pomoci v mateřství končí uplynutím doby uvedené v § 33, nejpozději však dnem, kdy dítě dosáhlo věku uvedeného v § 32 odst. 6 7.

(3) Do podpůrní doby u pojištěnce v případě uvedeném v § 32 odst. 1 písm. d) a e) se započítává doba, po kterou byla peněžita pomoc v mateřství vyplácena matce dítěte, s výjimkou doby od porodu do konce šestého týdne po porodu; začne-li se matce dítěte znovu vyplácet peněžita pomoc v mateřství, započítává se do její podpůrní doby doba, po kterou byla peněžita pomoc v mateřství vyplácena pojištěnci uvedenému v § 32 odst. 1 písm. d) a e).

(4) Jestliže v průběhu podpůrní doby, po kterou se pojištěnci vyplácí peněžita pomoc v mateřství, vznikne nárok na další peněžitou pomoc v mateřství z téhož pojištění, nevypláčí se další peněžita pomoc v mateřství po dobu, po kterou trvá nárok na předchozí peněžitou pomoc v mateřství; podpůrní doba u této další peněžité pomoci v mateřství se však stanoví ode dne nástupu na tuto peněžitou pomoc v mateřství.

* * * * *

§ 36

Přerušení výplaty peněžité pomoci v mateřství

(1) Peněžita pomoc v mateřství se nevypláčí

- a) matce dítěte za dobu, po kterou má na základě dohody uvedené v § 32 odst. 1 písm. e) nárok na peněžitou pomoc v mateřství pojištěnec, s nímž matka dítěte uzavřela tuto dohodu,
- b) pojištěnci za dobu, po kterou dítě bylo ze zdravotních důvodů převzato do zdravotnického zařízení lůžkové péče a pojištěnec v této době vykonává v pojištěné činnosti, ze které je peněžita pomoc v mateřství poskytována, práci nebo samostatnou výdělečnou činnost,

- c) pojištěnci za dobu, po kterou nemůže nebo nesmí o dítě pečovat pro závažné dlouhodobé onemocnění, pro které byl uznán dočasně práce neschopným [§ 57 odst. 1 písm. e)], a dítě bylo z tohoto důvodu v péči jiné fyzické osoby nebo právnické osoby,
- d) za dobu, po kterou pojištěnka nepečuje o narozené dítě, a dítě bylo z tohoto důvodu svěřeno do péče nahrazující péči rodičů nebo do lůžkové péče u poskytovatele zdravotních služeb nebo do zařízení poskytujícího nepřetržitou péči o tyto děti,
- e) pojištěnci za dobu, po kterou dítě bylo v zařízení poskytujícím nepřetržitou péči o tyto děti z jiných než zdravotních důvodů na straně dítěte nebo pojištěnce.

(2) Pominou-li důvody uvedené v odstavci 1, pro které se peněžitá pomoc v mateřství pojištěnci nevyplácěla, pokračuje se ve výplatě peněžitě pomoci v mateřství, popřípadě se zahájí její výplata, až do uplynutí podpůrčí doby, s tím, že jde-li o důvody uvedené v odstavci 1 písm. b) a c), prodlužuje se pojištěnci podpůrčí doba o dobu, po kterou se mu peněžitá pomoc v mateřství nevyplácěla, a jde-li o důvody uvedené v odstavci 1 písm. a), d) a e), započítává se doba, po kterou se peněžitá pomoc v mateřství pojištěnci nevyplácěla, do jeho podpůrčí doby. Ustanovení § 34 odst. 2 a 3 přitom není větou první dotčeno. Dohodu uvedenou v § 32 odst. 1 písm. e) může pojištěnec nebo matka dítěte zrušit též jednostranně; ustanovení § 32 odst. 7 8 o ověření podpisu platí přitom obdobně.

(3) Výplatu peněžitě pomoci v mateřství nelze podle odstavce 1 písm. d) a e) přerušit během podpůrčí doby stanovené podle § 35 odst. 1. Peněžitá pomoc v mateřství se pojištěnci, který uzavřel dohodu podle § 32 odst. 1 písm. e), nevyplácí, pokud doba, po kterou jsou jinak splněny podmínky nároku na výplatu peněžitě pomoci v mateřství, nečiní aspoň 7 kalendářních dnů po sobě jdoucích.

* * * * *

§ 39

(1) Nárok na ošetřovné má zaměstnanec, který nemůže vykonávat v zaměstnání práci z důvodu

a) ošetřování

1. dítěte mladšího 10 let, pokud toto dítě onemocnělo nebo utrpělo úraz, nebo
2. jiné fyzické osoby, jejíž zdravotní stav z důvodu nemoci nebo úrazu vyžaduje nezbytně ošetřování jinou fyzickou osobou, nebo ženy, která porodila, jestliže její stav v době bezprostředně po porodu vyžaduje nezbytně ošetřování jinou fyzickou osobou, nebo

b) péče o dítě mladší 10 let, protože

1. školské zařízení nebo zvláštní dětské zařízení, popřípadě jiné obdobné zařízení pro děti, v jehož denní nebo týdenní péči dítě jinak je, nebo škola, jejímž je žákem, jsou uzavřeny z nařízení příslušného orgánu z důvodu havárie, mimořádného opatření při epidemii nebo jiné nepředvídané události,
2. dítě nemůže být pro nařízenou karanténu v péči školského zařízení nebo zvláštního dětského zařízení, popřípadě jiného obdobného zařízení pro děti, v jehož denní nebo týdenní péči dítě jinak je, nebo docházet do školy, nebo
3. fyzická osoba, která jinak o dítě pečuje, onemocněla, utrpěla úraz, nastaly u ní situace uvedené v § 57 odst. 1 písm. b) nebo c), porodila nebo jí byla nařízena karanténa, a proto nemůže o dítě pečovat.

(2) Podmínkou nároku na ošetrovné je, že osoba uvedená v odstavci 1 žije se zaměstnancem v domácnosti; to neplatí v případě ošetrování nebo péče o příbuzného v linii přímé⁸⁸⁾ a sourozence zaměstnance nebo ošetrování manžela (manželky) zaměstnance, registrovaného partnera (registrované partnerky) zaměstnance, rodičů manžela (manželky) nebo registrovaného partnera (registrované partnerky) zaměstnance.

~~(3) Zaměstnanec nemá nárok na ošetrovné z důvodu ošetrování dítěte nebo péče o ně, jestliže jiná fyzická osoba má z důvodu péče o toto dítě nárok na výplatu peněžité pomoci v mateřství nebo má nárok na rodičovský příspěvek podle zvláštního právního předpisu³¹⁾; to neplatí, pokud tato jiná osoba onemocněla, utrpěla úraz, nastaly u ní situace uvedené v § 57 odst. 1 písm. b) nebo c), porodila nebo jí byla nařízena karanténa, a proto nemůže o dítě pečovat. Zaměstnanec nemá nárok na ošetrovné z důvodu ošetrování osoby uvedené v odstavci 1 písm. a) nebo z důvodu péče o dítě podle odstavce 1 písm. b), jestliže jiný pojištěnec má z důvodu poskytování dlouhodobé péče osobě uvedené v odstavci 1 nárok na výplatu dlouhodobého ošetrovného.~~

(3) Zaměstnanec nemá nárok na ošetrovné z důvodu ošetrování osoby uvedené v odstavci 1 písm. a) nebo z důvodu péče o dítě podle odstavce 1 písm. b), jestliže jiný pojištěnec má z důvodu poskytování dlouhodobé péče osobě uvedené v odstavci 1 nárok na výplatu dlouhodobého ošetrovného. Zaměstnanec dále nemá nárok na ošetrovné z důvodu ošetrování dítěte nebo péče o ně, jestliže jiná fyzická osoba má z důvodu péče o toto dítě nárok na výplatu peněžité pomoci v mateřství nebo má nárok na rodičovský příspěvek podle zvláštního právního předpisu³¹⁾; to neplatí, pokud tato jiná osoba

a) onemocněla, utrpěla úraz, nastaly u ní situace uvedené v § 57 odst. 1 písm. b) nebo c), porodila nebo jí byla nařízena karanténa, a proto nemůže o dítě pečovat, nebo

b) z důvodu péče o toto dítě má nárok na rodičovský příspěvek podle zvláštního právního předpisu a v den vzniku potřeby ošetrování (péče) je

- 1. zaměstnancem a v zaměstnání, které zakládá účast na pojištění, nečerpá mateřskou dovolenou, rodičovskou dovolenou nebo pracovní volno bez náhrady příjmu poskytnuté zaměstnanci jeho zaměstnavatelem v případech, kdy zaměstnanec nemá na pracovní volno nárok; je-li vykonáváno více těchto zaměstnání souběžně, musí být podmínka uvedená v části věty před středníkem splněna alespoň v jednom zaměstnání, nebo**
- 2. osobou samostatně výdělečně činnou a vykonává samostatnou výdělečnou činnost; při souběžném výkonu zaměstnání, které zakládá účast na pojištění, se k podmínce uvedené v bodě 1 nepřihlíží.**

(4) V témže případě ošetrování (péče) náleží ošetrovné jen jednou a jen jednomu z oprávněných nebo postupně dvěma oprávněným, jestliže se v témže případě ošetrování (péče) vystřídají. Vystřídání podle věty první je možné jen jednou; u zaměstnance, který takto převzal ošetrování (péči), se podmínky nároku na ošetrovné posuzují ke dni převzetí ošetrování (péče). Změna druhu onemocnění (diagnózy) se nepovažuje za nový případ ošetrování. **Navazuje-li potřeba ošetrování bezprostředně na předchozí potřebu ošetrování téže fyzické osoby nebo se s ní překrývá, považuje se tato navazující nebo překrývající se potřeba ošetrování za pokračování předchozí potřeby ošetrování; to platí obdobně, jde-li o potřebu péče**

o totéž dítě, pokud důvod vzniku této navazující nebo překrývající se potřeby péče je uveden v témže bodě odstavce 1 písm. b) jako důvod, pro který vznikla předchozí potřeba péče o totéž dítě.

(5) Nárok na ošetrovné nemají

- a) příslušníci,
- b) zaměstnanci činní na základě dohody o pracovní činnosti a zaměstnanci činní na základě dohody o provedení práce,
- c) domácí zaměstnanci,
- d) dobrovolní pracovníci pečovatelské služby,
- e) odsouzení ve výkonu trestu odnětí svobody zařazení do práce a osoby ve výkonu zabezpečovací detence zařazené do práce,
- f) pojištěnci, kteří jsou žáky nebo studenty, ze zaměstnání, které spadá výlučně do období školních prázdnin nebo prázdnin,
- g) zaměstnanci účastní pojištění z důvodu výkonu zaměstnání malého rozsahu,
- h) zahraniční zaměstnanci,
- i) členové kolektivních orgánů právnické osoby uvedení v § 5 písm. a) bodě 18.

(6) Nárok na výplatu ošetrovného nemá zaměstnanec v době prvních 14 kalendářních dní dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény a v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 v době prvních 21 kalendářních dní dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény.

31) Zákon č. 117/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

88) § 772 občanského zákoníku.

§ 40

(1) Podpůrčí doba u ošetrovného činí nejdéle

- a) 9 kalendářních dnů,
- b) 16 kalendářních dnů, jde-li o osamělého zaměstnance, který má v trvalé péči aspoň jedno dítě ve věku do 16 let, které neukončilo povinnou školní docházku.

(2) Podpůrčí doba u ošetrovného počíná od prvního dne potřeby ošetrování nebo péče. Věta první platí též v případě převzetí ošetrování (péče) jiným oprávněným podle § 39 odst. 4 věty druhé. Vznikla-li potřeba ošetrování (péče) dnem, v němž má zaměstnanec směnu již odpracovanou, počíná podpůrčí doba následujícím kalendářním dnem.

(3) Běh podpůrčí doby u ošetrovného se staví po dobu poskytování zdravotních služeb ošetrované osobě u poskytovatele **zdravotních služeb** lůžkové péče. Ošetrovné se poživateli starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně vyplácí nejdéle do dne, jímž končí doba zaměstnání.

~~(4) Jestliže v průběhu podpůrčí doby, po kterou se zaměstnanci vyplácí ošetrovné, dojde ke vzniku potřeby ošetrování jiné fyzické osoby nebo potřeby péče o jinou fyzickou osobu, nevyplácí se tomuto zaměstnanci ošetrovné, na něž vznikl nárok z tohoto důvodu, po podpůrčí dobu, po kterou trvá předchozí nárok na výplatu ošetrovného; podpůrčí doba v případě vzniku potřeby ošetrování (péče) jiné fyzické osoby se však stanoví ode dne, ve kterém tato potřeba nastala.~~

(4) Jestliže v průběhu podpůrčí doby, po kterou se zaměstnanci vyplácí ošetrovné, dojde ke vzniku nové potřeby ošetrování (péče), která není pokračováním potřeby ošetrování (péče) podle § 39 odst. 4, nevyplácí se tomuto zaměstnanci ošetrovné, na něž vznikl nový nárok, po podpůrčí dobu, po kterou trvá předchozí nárok na výplatu ošetrovného; podpůrčí doba v případě vzniku nové potřeby ošetrování (péče) se však v takovém případě stanoví ode dne, ve kterém tato potřeba nastala.

(5) Ošetrovné se nevyplácí zaměstnanci za dobu, po kterou mělo trvat pracovní volno bez náhrady příjmu, pokud potřeba ošetrování (péče) vznikla nejdříve dnem, který následuje po dni nástupu na takové volno. Ošetrovné se dále nevyplácí za dny pracovního klidu, pokud zaměstnanci nevznikl nárok na výplatu ošetrovného alespoň za 1 kalendářní den, který měl být pro něho pracovním dnem a v němž potřeba ošetrování nebo péče trvala.

(6) Ošetrovné se nevyplácí zaměstnanci za dobu, po kterou trvala stávka, pokud potřeba ošetrování (péče) vznikla nejdříve dnem, který následuje po dni, ve kterém se zaměstnanec stal účastníkem stávky.

(7) Za osamělého zaměstnance [odstavec 1 písm. b)] se pro účely ošetrovného považuje zaměstnanec svobodný, ovdovělý nebo rozvedený, pokud nežije s družkou (druhem) nebo v registrovaném partnerství. Za osamělého zaměstnance se považuje i zaměstnanec, jehož manželka (manžel) je ve výkonu trestu odnětí svobody uloženého v trvání nejméně jednoho roku nebo ve výkonu zabezpečovací detence, nebo bylo-li zahájeno řízení o prohlášení manželky (manžela) za nezciznou anebo za mrtvou, a tento zaměstnanec nežije s družkou (druhem).

(8) Ošetrovné náleží zaměstnanci po celou podpůrčí dobu podle odstavce 1 i v případě, že dítě dosáhne věku 10 let v průběhu podpůrčí doby.

* * * * *

§ 41a

(1) Nárok na dlouhodobé ošetrovné má pojištěnec, který pečuje o osobu potřebující poskytování dlouhodobé péče v domácím prostředí, a nevykonává v zaměstnání, z něhož dlouhodobé ošetrovné náleží, nebo v jiném zaměstnání práci, jde-li o zaměstnance, ani osobně nevykonává samostatnou výdělečnou činnost, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou.

(2) Ošetrovanou osobou se pro účely dlouhodobého ošetrovného rozumí fyzická osoba, u které

- a) došlo k závažné poruše zdraví, která si vyžádala hospitalizaci, při níž byla poskytována léčebná péče alespoň 4 kalendářní dny po sobě jdoucí, nejde-li o akutní lůžkovou péči standardní poskytovanou ošetřované osobě za účelem provedení zdravotních výkonů, které nelze provést ambulantně⁸⁵⁾; za den hospitalizace se považuje též den přijetí ošetřované osoby do zdravotnického zařízení poskytovatele zdravotních služeb lůžkové péče a den propuštění z takového zařízení, a
- b) je předpoklad, že její zdravotní stav po propuštění z hospitalizace do domácího prostředí bude nezbytně vyžadovat poskytování dlouhodobé péče po dobu alespoň 30 kalendářních dnů.

(3) Ošetřovanou osobou se pro účely dlouhodobého ošetřovného dále rozumí fyzická osoba v inkurabilním stavu, který vyžaduje poskytování paliativní péče a dlouhodobé péče v domácím prostředí; v tomto případě se podmínka hospitalizace nevyžaduje.

(4) Podmínkou nároku na dlouhodobé ošetřovné je, že pojištěnec je

- a) manželem (manželkou) ošetřované osoby nebo registrovaným partnerem (registrovanou partnerkou) ošetřované osoby,
- b) příbuzným v linii přímé s ošetřovanou osobou nebo je její sourozenec, tchyně, tchán, snacha, zeť, neteř, synovec, teta nebo strýc,
- c) manželem (manželkou), registrovaným partnerem (registrovanou partnerkou) nebo druhem (družkou) fyzické osoby uvedené v písmenu b), nebo
- d) druhem (družkou) ošetřované osoby nebo jinou fyzickou osobou žijící s ošetřovanou osobou v domácnosti.

(5) Uplatňuje-li nárok na dlouhodobé ošetřovné druh (družka) podle odstavce 4 písm. c), je další podmínkou nároku na dlouhodobé ošetřovné, že tento pojištěnec má s fyzickou osobou uvedenou v odstavci 4 písm. b) shodné místo trvalého pobytu⁵⁾, a jde-li o cizince, shodné místo hlášeného pobytu⁶⁾ v České republice nebo obdobného pobytu v cizině, a to po dobu alespoň 3 měsíců bezprostředně předcházející dni vzniku potřeby dlouhodobé péče nebo dni prvního převzetí této péče. Uplatňuje-li nárok na dlouhodobé ošetřovné druh (družka) nebo jiná fyzická osoba žijící s ošetřovanou osobou v domácnosti podle odstavce 4 písm. d), je další podmínkou nároku na dlouhodobé ošetřovné, že tento pojištěnec má s ošetřovanou osobou shodné místo trvalého pobytu⁵⁾, a jde-li o cizince, shodné místo hlášeného pobytu⁶⁾ v České republice nebo obdobného pobytu v cizině, a to po dobu alespoň 3 měsíců bezprostředně předcházející dni vzniku potřeby dlouhodobé péče nebo dni prvního převzetí této péče.

(6) Podmínkou nároku na dlouhodobé ošetřovné z pojištěné činnosti, která je zaměstnáním, je účast na pojištění zaměstnance alespoň po dobu 90 kalendářních dnů v posledních 4 měsících bezprostředně předcházející dni vzniku potřeby dlouhodobé péče nebo dni prvního převzetí této péče.

(7) Podmínkou nároku na dlouhodobé ošetřovné z pojištěné činnosti, která je samostatnou výdělečnou činností, je účast na pojištění jako osoby samostatně výdělečně činné podle § 11 alespoň po dobu 3 měsíců bezprostředně předcházející dni vzniku potřeby

dlouhodobé péče nebo dni prvního převzetí této péče. Ustanovení věty první se použije přiměřeně též pro zahraničního zaměstnance.

(8) Je-li uplatňován nárok na dlouhodobé ošetrovné z více pojištění, musí být podmínka účasti na pojištění podle odstavců 6 a 7 splněna v každém z těchto pojištění.

(9) Pojištěnci může vzniknout nárok na další dlouhodobé ošetrovné nejdříve po uplynutí 12 měsíců ode dne, za který měl naposledy při téže potřebě dlouhodobé péče **o tutéž ošetřovanou osobu** nárok na výplatu dlouhodobého ošetrovného.

5) § 10 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů.

6) § 93 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

85) § 9 odst. 2 písm. b) bod 2 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách).

* * * * *

§ 84

Úkoly okresních správ sociálního zabezpečení

(1) Okresní správy sociálního zabezpečení při provádění pojištění zaměstnaných osob a osob samostatně výdělečně činných plní úkoly stanovené tímto zákonem orgánu nemocenského pojištění, pokud nejde o úkoly, které při tomto provádění plní Česká správa sociálního zabezpečení.

(2) Okresní správy sociálního zabezpečení

a) rozhodují ve věcech pojištění podle odstavce 1, a to:

1. o vzniku, trvání a zániku pojištění, vznikl-li spor o účast na pojištění,
2. o přiznání dávek a jejich odnětí, o zastavení výplaty dávek a o změně výše dávek,
3. o vrácení přeplatku na dávce,
4. o výplatě nemocenského po uplynutí podpůrní doby,
5. o ukončení dočasné pracovní neschopnosti, potřeby ošetřování nebo potřeby dlouhodobé péče v případech uvedených v § 75 odst. 1,
6. o regresních náhradách,
7. o přestupcích,
8. v dalších případech stanovených tímto zákonem,

b) vyplácí dávky ve stanovených termínech,

c) vydávají pojištěncům písemné oznámení o druhu jimi vyplácené dávky, denní výši dávky, výši denního vyměřovacího základu a době, za kterou byla dávka vyplacena, a písemné oznámení o výši přeplatku na nemocenském, který je pojištěnec povinen uhradit z důvodu zpětného přiznání starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně **anebo v důsledku zpětného zvýšení invalidního důchodu z důvodu zvýšení stupně invalidity**, a období, za které byl tento přeplatek vyčíslen,

d) vydávají pojištěncům písemná oznámení o zúčtování dávek podle § 124 odst. 8,

- e) vedou evidenci spojenou s výplatou dávek,
- f) vedou evidenci zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných, jejichž pojištění provádějí, včetně evidence doby pojištění a evidence lhůt a podpůrných dob a dalších podkladů pro výplatu dávek, evidenci zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných dočasně práce neschopných a s nařízenou karanténou, a evidenci pojištěnců s nárokem na výplatu dávek podle druhu dávek,
- g) vedou evidenci rozhodnutí o porušení povinností ošetřujících lékařů spojených s posuzováním a potvrzováním zdravotního stavu a dočasné pracovní neschopnosti pro účely pojištění a umožňují ošetřujícím lékařům nahlížet do této evidence, jde-li o rozhodnutí, která se jich týkají,
- h) vedou evidenci zaměstnavatelů, kteří spadají do jejich místní příslušnosti,
- i) kontrolují plnění povinností zaměstnavatelů a osob samostatně výdělečně činných v pojištění a plnění povinností dalších právnických nebo fyzických osob uložených jim tímto zákonem,
- j) kontrolují dodržování režimu dočasně práce neschopných pojištěnců,
- k) vystavují ženě, která nesplňuje podmínky nároku na peněžitou pomoc v mateřství, na její žádost potvrzení o této skutečnosti,
- l) upozorňují písemně ošetřujícího lékaře a zaměstnavatele na trvání dočasné pracovní neschopnosti v délce 180 dní, a to alespoň 15 dní předem, a ošetřujícího lékaře, zaměstnavatele a pojištěnce, jemuž se poskytuje nemocenské, na čerpání podpůrné doby v délce 380 dní, a to alespoň 2 měsíce předem; pojištěnce přitom zároveň informují, co pro něj znamená ukončení podpůrné doby a o podmínkách vyplácení nemocenského po uplynutí podpůrné doby,
- m) informují písemně osoby samostatně výdělečně činné a zahraniční zaměstnance o zániku jejich účasti na pojištění z důvodu nezaplacení pojistného na pojištění, a to nejpozději do patnáctého dne druhého kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž účast na pojištění z tohoto důvodu zanikla,
- n) poskytují ošetřujícím lékařům, zaměstnavatelům a pojištěncům bezplatně tiskopisy předepsané podle tohoto zákona,
- o) poskytují pojištěncům a zaměstnavatelům bezplatně odborné informace o pojištění,
- p) oznamují ošetřujícímu lékaři, kterým dnem skončil nárok na nemocenské pojištěnci, který končí pojištěnou činnost a žádá o zahájení výplaty starobního důchodu ode dne, který spadá do doby dočasné pracovní neschopnosti,
- q) vedou potřebnou statistiku a účetní evidenci v oblasti pojištění,
- r) informují příslušný služební orgán o výsledku posouzení kontroly dočasné pracovní neschopnosti a posuzování pracovní schopnosti po uplynutí podpůrné doby v případech uvedených v § 82 odst. 4, pokud tento orgán o kontrolu nebo posouzení požádal,

- s) předávají údaje potřebné k vedení registru pojištěnců nemocenského pojištění (dále jen "registr pojištěnců") a registru zaměstnavatelů,
- t) vystavují na žádost zaměstnavatele pro účely výpočtu náhrady za ztrátu na výdělků poskytované z důvodu pracovního úrazu nebo nemoci z povolání písemné potvrzení o plné výši nemocenského; toto potvrzení vystavují okresní správy sociálního zabezpečení též na žádost příslušného služebního útvaru pro účely výpočtu náhrady za ztrátu na služebním příjmu,
- u) oznamují zaměstnavatelům, že pojištěnci nevznikl nárok na dlouhodobé ošetrovné z důvodu, že nespadá do okruhu oprávněných osob podle § 41a odst. 4.

(3) Okresní správy sociálního zabezpečení dále

- a) provádějí kontrolu vedení evidence dočasně práce neschopných pojištěnců, osob s potřebou ošetrování a ošetrovaných osob a kontrolu správnosti a úplnosti zdravotnické dokumentace týkající se průběhu dočasné pracovní neschopnosti, potřeby dlouhodobé péče a potřeby ošetrování fyzické osoby v případech uvedených v § 39 ze zdravotních důvodů u ošetrujícího lékaře,
- b) provádějí kontrolu posuzování zdravotního stavu pro účely pojištění a vedou evidenci zápisů o této kontrole,
- c) kontrolují plnění povinností stanovených tímto zákonem ošetrujícím lékařům,
- d) dávají ošetrujícímu lékaři předchozí souhlas v případech uvedených v § 56 odst. 3 věte třetí a odst. 6 a § 57 odst. 3 a 5; udělení nebo neudělení předchozího souhlasu neprodleně zaznamenávají do registru pojištěnců,
- e) přešetřují podněty týkající se posuzování dočasné pracovní neschopnosti ošetrujícími lékaři podané zdravotní pojišťovnou a podněty zaměstnavatele ke kontrole důvodnosti dočasné pracovní neschopnosti, potřeby ošetrování nebo potřeby dlouhodobé péče,
- f) podávají zdravotní pojišťovně informace z oblasti posuzování zdravotního stavu a dočasné pracovní neschopnosti ošetrujícími lékaři, a to včetně informací o průměrné délce trvání jedné dočasné pracovní neschopnosti podle odbornosti ošetrujícího lékaře a sankcí udělených ošetrujícímu lékaři, za účelem kontroly efektivního využívání a poskytování zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění,
- g) předávají poskytovateli zdravotních služeb a správnímu úřadu, příslušným podle zvláštního právního předpisu³⁸⁾, pro účely řízení o návrhu na přezkoumání rozhodnutí a o odvolání potřebné kopie podkladů pro toto řízení, a to na jejich žádost,
- h) nařizují vyšetření zdravotního stavu pojištěnce nebo ošetrované osoby u poskytovatele zdravotních služeb, je-li to nezbytné pro posuzování zdravotního stavu a dočasné pracovní neschopnosti nebo potřeby dlouhodobé péče,
- i) posuzují pracovní schopnost dočasně práce neschopných pojištěnců po uplynutí podpůrné doby,

j) provádějí kontrolu dočasné pracovní neschopnosti, zhodnocení zdravotního stavu a dosavadního průběhu dočasné pracovní neschopnosti a posuzování pracovní schopnosti po uplynutí podpůrní doby v případech uvedených v § 82 odst. 4,

k) ukončují dočasnou pracovní neschopnost, potřebu ošetřování nebo potřebu dlouhodobé péče v případech uvedených v § 75 odst. 1, a to na předepsaných tiskopisech;

tyto úkoly může plnit pouze lékař. Je-li lékař okresní správy sociálního zabezpečení vedoucím zaměstnancem, je oprávněn dávat státnímu zaměstnanci příkazy k výkonu státní služby podle zákona o státní službě.

38) Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách).

* * * * *

§ 94

(1) Zaměstnavatel je povinen oznámit okresní správě sociálního zabezpečení v elektronické podobě na elektronickou adresu určenou touto správou na předepsaném tiskopisu den nástupu zaměstnance do zaměstnání, které mu založilo účast na pojištění, a to do 8 kalendářních dnů ode dne nástupu do zaměstnání, a den skončení doby zaměstnání se zaměstnancem, a to do 8 kalendářních dnů ode dne skončení doby zaměstnání. U smluvního zaměstnance oznamuje zaměstnavatel podle věty první den zahájení výkonu práce na území České republiky a den skončení výkonu této práce, do 8 kalendářních dnů ode dne zahájení nebo skončení výkonu této práce. U zaměstnance, jehož zaměstnání je zaměstnáním malého rozsahu a zaměstnance činného na základě dohody o provedení práce, oznamuje zaměstnavatel den nástupu tohoto zaměstnance do zaměstnání do 20. kalendářního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž tomuto zaměstnanci vznikla účast na pojištění, a vznikla-li tomuto zaměstnanci účast na pojištění na základě postupu podle § 7 odst. 3 a § 7a odst. 2 části věty za středníkem v kalendářním měsíci, v němž doba zaměstnání skončila, do 20. kalendářního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž byl zúčtován příjem, který založil účast na pojištění; jestliže tento zaměstnanec uplatnil nárok na výplatu dávky ve lhůtě stanovené v části věty před středníkem a zaměstnavatel ještě den nástupu tohoto zaměstnance do zaměstnání neoznámil, učiní zaměstnavatel toto oznámení současně s předáním žádosti tohoto zaměstnance o dávku podle § 97 odst. 1. Jestliže by lhůta pro oznámení skončení doby zaměstnání uplynula dříve, než lhůta pro oznámení dne nástupu zaměstnance do zaměstnání, oznamuje zaměstnavatel den skončení doby zaměstnání těchto zaměstnanců ve lhůtě stanovené pro oznámení dne nástupu těchto zaměstnanců do zaměstnání.

(2) Zaměstnavatel je povinen písemně ohlásit okresní správě sociálního zabezpečení změnu údajů uvedených na oznámení o nástupu zaměstnance do zaměstnání, a to do 8 dnů ode dne, kdy se o této změně dozvěděl.

~~(3) Zaměstnavatel může s okresní správou sociálního zabezpečení písemně dohodnout jinou lhůtu pro plnění oznamovacích povinností uvedených v odstavcích 1 a 2. Tuto dohodu může písemně vypovědět zaměstnavatel i okresní správa sociálního zabezpečení; platnost dohody končí prvním dnem kalendářního měsíce, který následuje po měsíci, v němž byla vypovězena.~~

~~(3)~~ (4) Zaměstnavatel je povinen v oznámení o dni nástupu zaměstnance do zaměstnání (zahájení výkonu práce na území České republiky u smluvního zaměstnance) podle odstavce 1 uvést též údaje o zaměstnanci potřebné pro zanesení do registru pojištěnců (§ 122).

~~(4)~~ (5) Součástí oznámení podle odstavce 1 o dni skončení doby zaměstnání se zaměstnancem jsou též údaje podle § 42 odst. 3 zákona o zaměstnanosti potřebné pro přiznání a poskytování podpory v nezaměstnanosti, týká-li se toto oznámení zaměstnaných osob.

* * * * *

§ 116

(1) Orgány nemocenského pojištění na žádost sdělují správním úřadům, orgánům územních samosprávních celků, soudům, notářům, soudním exekutorům, orgánům činným v trestním řízení, Nejvyššímu státnímu zastupitelství, zpravodajským službám, orgánům oprávněným ke kontrole činnosti orgánů nemocenského pojištění, jiným fyzickým nebo právnickým osobám, které na základě zákona vykonávají působnost v oblasti veřejné správy, a zahraničním orgánům v souladu s mezinárodními smlouvami údaje nezbytné k plnění úkolů v jejich působnosti podle zvláštních zákonů, a to včetně údajů o jednotlivých pojištěncích, s výjimkou údajů o zdravotním stavu. Orgán nemocenského pojištění poskytne požadovanou informaci, pokud subjekt, který informaci požaduje, v žádosti uvede ustanovení zákona, o který svůj požadavek na poskytnutí informace opírá, rozsah údajů, jejichž poskytnutí požaduje, a účel, pro který dané informace požaduje.

(2) Orgány nemocenského pojištění sdělují zdravotním pojišťovnám provádějícím zdravotní pojištění konkrétního pojištěnce:

- a) upozornění na ošetřující lékaře, u kterých se průměrná doba trvání jedné dočasné pracovní neschopnosti pojištěnců výrazně odlišuje od regionálního nebo celostátního průměru, a to v intervalech a v rozsahu dohodnutém mezi příslušnou zdravotní pojišťovnou a Českou správou sociálního zabezpečení nebo služebními orgány,
- b) případy uložení sankce poskytovateli zdravotních služeb za neplnění povinností vůči orgánům nemocenského pojištění,
- c) případy ukončení dočasné pracovní neschopnosti rozhodnutím orgánu nemocenského pojištění,
- d) údaje o jménu a příjmení, datu narození, rodném čísle, adrese místa trvalého pobytu nebo jiného pobytu na území České republiky, popřípadě bydliště v cizině, a zaměstnání konkrétních pojištěnců,
- e) údaje o názvu a sídle zaměstnavatelů konkrétních pojištěnců;

údaje uvedené v písmenech a) až c) se sdělují bez žádosti, údaje uvedené v písmenech d) a e) se sdělují na žádost, a to v rozsahu účelu uvedeného v žádosti, pro který mají být údaje použity.

(3) Orgány nemocenského pojištění sdělují na žádost orgánům poskytujícím dávky státní sociální podpory údaje o výši jednotlivých dávek zúčtovaných ve stanoveném období a o přeplatech a nedoplatech na dávkách. Česká správa sociálního zabezpečení sděluje na

žádost orgánům poskytujícím podporu v nezaměstnanosti údaje podle § 42 odst. 3 zákona o zaměstnanosti potřebné pro přiznání a poskytování podpory v nezaměstnanosti, které obdržela podle § 147ba zákona o zaměstnanosti.

(4) Údaje podle odstavce 2 a odstavce 3 věty první se sdělují v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup, písemnou formou nebo předáváním dat na médiích, a to podle dohody orgánu nemocenského pojištění se zdravotní pojišťovnou a s orgánem poskytujícím dávky státní sociální podpory; nedojde-li k této dohodě, určí způsob předávání údajů orgán nemocenského pojištění, který údaje sděluje, a to s přihlédnutím k technickým možnostem obou stran. Údaje podle odstavce 3 věty poslední se sdělují způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(5) Orgány nemocenského pojištění sdělují na žádost řídicím orgánům a koordinačnímu orgánu určeným pro operační programy financované z evropských strukturálních a investičních fondů⁷⁸⁾ údaje získané při provádění pojištění, a to včetně údajů o jednotlivých pojištěncích a o jejich zdravotním stavu, jsou-li tyto údaje nezbytné k plnění úkolů vyplývajících pro ně z práva Evropské unie⁷⁹⁾. Tyto údaje je možno poskytovat v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup. V žádosti musí být uvedeno ustanovení právního předpisu Evropské unie, o které se žádost opírá, rozsah požadovaných údajů a účel, pro který jsou dané údaje požadovány.

(6) Zaměstnavatelům sdělují orgány nemocenského pojištění bez žádosti

- a) případy, kdy orgán nemocenského pojištění ukončil dočasnou pracovní neschopnost svým rozhodnutím,
- b) zjištěná porušení režimu dočasně práce neschopného pojištěnce,
- c) že výše nemocenského za kalendářní den se stanoví sazbou 50 % podle § 31, a to do 8 dnů ode dne, kdy orgán nemocenského pojištění zjistil skutečnosti, které mají za následek stanovení nemocenského v této výši,
- d) údaje potřebné pro provádění výkonu rozhodnutí formou srážek ze mzdy, a to do 8 dnů ode dne, kdy orgán nemocenského pojištění tyto údaje zjistil; orgán nemocenského pojištění tyto údaje sděluje jen tehdy, pokud sám provádí výkon rozhodnutí srážkou z dávek,
- e) končí-li výplata dávky nemocenského pojištění, z níž byl prováděn výkon rozhodnutí srážkami, prováděná okresní správou sociálního zabezpečení a zaměstnání u plátce mzdy, u něhož byl zaměstnanec zaměstnán před výplatou dávky nemocenského pojištění, nadále trvá, bez zbytečného odkladu výši dosud provedených srážek a údaj o tom, jaká část základní částky⁷³⁾ nemá být zaměstnavatelem srážena⁷⁴⁾; byl-li nařízen výkon rozhodnutí srážkami v době, kdy okresní správa sociálního zabezpečení vyplácela dávku nemocenského pojištění, předá po skončení výplaty dávky nemocenského pojištění, z níž byl prováděn výkon rozhodnutí srážkami, bez zbytečného odkladu zaměstnavateli též kopii usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí.

(7) Orgány nemocenského pojištění sdělují zaměstnavatelům na jejich žádost neprodleně

- a) že obdržely rozhodnutí o tom, že zaměstnanec, který je evidován v registru pojištěnců, byl uznán dočasně práce neschopným k zaměstnání u zaměstnavatele, číslo rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti, datum vzniku dočasné pracovní neschopnosti, potvrzení o trvání dočasné pracovní neschopnosti a datum, k němuž bylo trvání dočasné pracovní neschopnosti potvrzeno, rozhodnutí o ukončení dočasné pracovní neschopnosti a datum ukončení dočasné pracovní neschopnosti tohoto zaměstnance,
- b) zda v rozhodnutí o vzniku dočasné pracovní neschopnosti ošetřující lékař vyznačil, že zaměstnanec uvádí nebo je podezřelý, že došlo k **úrazu**, pracovnímu úrazu, úrazu zaviněnému jinou osobou nebo k požití alkoholu nebo zneužití omamných nebo psychotropních látek,
- c) místo pobytu zaměstnance a rozsah a dobu povolených vycházek v období prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti, popřípadě náleží-li zaměstnanci po uplynutí tohoto období v době dočasné pracovní neschopnosti nadále započitatelný příjem [§ 16 písm. b)], také v období, po které mu v době dočasné pracovní neschopnosti náleží tento příjem,
- d) jméno, příjmení a adresu pracoviště ošetřujícího lékaře, název a adresu pracoviště poskytovatele zdravotních služeb, který vydal rozhodnutí o vzniku, ukončení nebo který potvrdil trvání dočasné pracovní neschopnosti, nebo jméno, příjmení a adresu pracoviště ošetřujícího lékaře, název a adresu pracoviště poskytovatele zdravotních služeb, který převzal dočasně práce neschopného zaměstnance do své péče,
- e) že obdržely potvrzení o tom, že zaměstnanci, který je evidován v registru pojištěnců, byla nařízena karanténa, datum nařízení karantény, potvrzení o trvání karantény, datum, ke kterému bylo trvání potvrzeno, potvrzení o ukončení karantény a datum ukončení karantény,
- f) název a adresu orgánu ochrany veřejného zdraví, který rozhodl o nařízení karantény nebo ukončení karantény nebo potvrdil její trvání, nebo jméno, příjmení a adresu pracoviště ošetřujícího lékaře, anebo název a adresu pracoviště poskytovatele zdravotních služeb, který rozhodl o nařízení karantény nebo ukončení karantény nebo potvrdil její trvání.

(8) Údaje podle odstavce 7 sdělují orgány nemocenského pojištění zaměstnavateli i po skončení zaměstnání jeho zaměstnance, a to pouze v rozsahu, který se vztahuje k době trvání zaměstnání, pro které byl tento zaměstnanec uznán dočasně práce neschopným. Povinnost orgánů nemocenského pojištění sdělovat zaměstnavateli údaje podle odstavce 7 zaniká uplynutím 3 let ode dne ukončení dočasné pracovní neschopnosti zaměstnance, k níž se požadované údaje vztahují.

(9) Žádost podle odstavce 7 zaměstnavatel podává v elektronické podobě, a to způsobem stanoveným orgánem nemocenského pojištění, který je uveden na jeho internetových stránkách. Orgán nemocenského pojištění sděluje údaje podle odstavce 7 v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(10) Ostatním subjektům sdělují orgány nemocenského pojištění údaje na jejich žádost

- a) v případech uvedených v § 113 odst. 4 písm. a) a b),
- b) jde-li o poskytnutí údajů fyzické nebo právnické osobě, které se jí týkají,

- c) v rozsahu vymezeném příslušnými předpisy Evropských společenství²⁾ a mezinárodními smlouvami, jde-li o sdělování údajů týkajících se pojištění do ciziny, nebo
- d) jde-li o fyzickou nebo právnickou osobu, která prokáže, že má vůči fyzické osobě podle pravomocného vykonatelného rozhodnutí splatnou pohledávku, údaje o tom, zda fyzická osoba je poživatelem dávky, jaká je výše dávky a údaj o rodném čísle této osoby,
- e) jde-li o zaměstnavatele, údaje o vyčerpání podpůrné doby u zaměstnance.

(11) Ustanovení odstavců 1 až 10 se nevztahují na zpravodajské služby⁵³⁾; § 114 odst. 3 věta druhá platí zde obdobně.

2) Například Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009 a Nařízení Komise (EU) č. 1244/2010, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění Nařízení Komise (EU) č. 1244/2010, a Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1231/2010 ze dne 24. listopadu 2010, kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. 987/2009 na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti.

53) § 3 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky.

73) § 278 občanského soudního řádu.

74) § 293 odst. 4 a 5 občanského soudního řádu.

78) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

79) Například nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1304/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1081/2006.

* * * * *

§ 117

(1) Orgány nemocenského pojištění jsou oprávněny v rozsahu své působnosti vyžadovat od fyzických nebo právnických osob sdělení údajů potřebných pro provádění pojištění a k plnění úkolů vyplývajících z práva Evropských společenství a z mezinárodních smluv, a to včetně údajů o jednotlivých fyzických osobách a právnických osobách. Údaje potřebné pro provádění pojištění sdělují fyzické a právnické osoby orgánům nemocenského pojištění na žádost.

(2) Úřad práce České republiky - generální ředitelství sděluje orgánům nemocenského pojištění bez žádosti údaje o

- a) zaměstnavatelích, kteří nemají sídlo na území České republiky a zaměstnávají na území České republiky zaměstnance, a to v termínech stanovených Ministerstvem práce a sociálních věcí; údaje se zde rozumí údaje o názvu a sídle (adrese) těchto zaměstnavatelů,

b) cizích státních příslušnících zaměstnaných na území České republiky⁵⁵⁾ .

~~c) uložení pokuty za umožnění výkonu nelegální práce; tuto povinnost plní zasláním kopie pravomocného rozhodnutí o uložení pokuty.~~

(3) Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce sdělují orgánům nemocenského pojištění bez žádosti údaje o uložení pokuty za umožnění výkonu nelegální práce; tuto povinnost plní zasláním kopie pravomocného rozhodnutí o uložení pokuty.

(4) (3) Zdravotní pojišťovny sdělují orgánům nemocenského pojištění bez žádosti:

- a) přehled ošetřujících lékařů, s nimiž mají smluvní vztah, a to v intervalech dohodnutých mezi příslušnou zdravotní pojišťovnou a Českou správou sociálního zabezpečení a služebními orgány,
- b) informaci o navázání smluvního vztahu s poskytovatelem zdravotních služeb, o změně pracoviště (místa výkonu práce) a o ukončení smluvního vztahu s příslušnou zdravotní pojišťovnou,
- c) oznámení o nově registrovaném pojištěnci, o ukončení registrace pojištěnce a o změně registrace pojištěnce k jinému ošetřujícímu lékaři.

(5) (4) Poskytovatelé zdravotních služeb jsou povinni pro účely regresní náhrady bez žádosti sdělit příslušnému orgánu nemocenského pojištění úrazy a jiná poškození zdraví, které založily dočasnou pracovní neschopnost osob, kterým poskytli zdravotní péči, pokud mají důvodné podezření, že úraz nebo jiné poškození zdraví byly způsobeny jednáním jiné fyzické osoby, než je pojištěnec, nebo právnické osoby.

(6) (5) Orgány Policie České republiky, státní zastupitelství, soudy a správní úřady jsou povinny bez žádosti sdělit neprodleně orgánům nemocenského pojištění

- a) okolnosti zjištěné v rámci své činnosti, které by mohly vést k zániku nároku na dávku, ke snížení či odnětí této dávky, popřípadě k zastavení její výplaty,
- b) okolnosti zjištěné v rámci své činnosti, které nasvědčují neplnění povinností v oblasti pojištění,
- c) okolnosti zjištěné v rámci své činnosti nasvědčující tomu, že v důsledku zaviněného protiprávního jednání osoby nebo právnické osoby došlo ke vzniku sociální události, z jejíhož důvodu byla poskytnuta dávka,
- d) skutečnost, že v rámci svého pravomocného rozhodnutí konstatovaly, že fyzická nebo právnická osoba způsobila vznik příslušné sociální události tím, že svým zaviněným protiprávním jednáním porušila právní předpis.

(7) (6) Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky je povinen sdělit na žádost orgánům nemocenského pojištění údaje z Národního registru zdravotnických pracovníků a údaje z Národního registru poskytovatelů zdravotních služeb potřebné pro provádění pojištění.

(8) ~~(7)~~ Za účelem ověřování identity ošetřujícího lékaře jsou Česká správa sociálního zabezpečení a služební orgány oprávněny využívat resortní systémové přístupové certifikáty poskytovatelů zdravotních služeb vydávané Ministerstvem zdravotnictví podle zákona o elektronizaci zdravotnictví. Ministerstvo zdravotnictví za tímto účelem poskytuje orgánům uvedeným ve větě první potřebné údaje.

(9) ~~(8)~~ Ministerstvo zdravotnictví je povinno sdělit na žádost orgánům nemocenského pojištění údaje o orgánech ochrany veřejného zdraví potřebné pro provádění pojištění.

(10) ~~(9)~~ Jsou-li správní úřady nebo zdravotní pojišťovny povinny sdělovat podle tohoto zákona údaje, mohou tak učinit v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup.

55) § 102 zákona č. 435/2004 Sb.

56) § 55 zákona č. 48/1997 Sb.

* * * * *

§ 122

Registry pojištěnců

(1) Registry pojištěnců slouží

- a) České správě sociálního zabezpečení k plnění úkolů vyplývajících pro ni z práva Evropských společenství a z mezinárodních smluv a k provádění pojištění,
- b) okresním správám sociálního zabezpečení k provádění pojištění, a
- c) služebním orgánům k plnění úkolů vyplývajících pro ně z práva Evropských společenství a z mezinárodních smluv a k provádění pojištění.

(2) Správcem registrů pojištěnců jsou

- a) Česká správa sociálního zabezpečení, jde-li o zaměstnané osoby a osoby samostatně výdělečně činné,
- b) v oborech své působnosti služební orgány, jde-li o příslušníky a odsouzené osoby.

(3) Registr pojištěnců obsahuje o pojištěncích tyto údaje:

- a) jméno a současné příjmení,
- b) rodné a všechna další příjmení předcházející současnému příjmení,
- c) datum a místo narození a datum úmrtí pojištěnce,
- d) pohlaví,
- e) rodné číslo,
- f) státní občanství,

- g) adresu místa trvalého pobytu, a jde-li o cizí státní příslušníky, též adresu pobytu na území České republiky, popřípadě též kontaktní adresu pojištěnce, pokud se liší od adresy místa trvalého pobytu a pojištěnec ji oznámil,
- h) vznik a zánik účasti na pojištění; u zaměstnání malého rozsahu a zaměstnání na základě dohody o provedení práce, nástup do zaměstnání a skončení doby zaměstnání a u smluvního zaměstnance zahájení a skončení výkonu práce pro smluvního zaměstnavatele,
- i) druh výdělečné činnosti zakládající účast na pojištění,
- j) obchodní firmu, název nebo jméno a příjmení zaměstnavatele včetně adresy jeho sídla nebo trvalého pobytu, popřípadě místa podnikání,
- k) identifikační číslo osoby zaměstnavatele, popřípadě individuální číslo zaměstnavatele,
- l) variabilní symbol plátce pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,
- m) údaje o dávkách,
- n) údaje o dočasné pracovní neschopnosti a karanténě v rozsahu podle § 116 odst. 7, a dále statistickou značku diagnózy, skutečnost, že ke vzniku dočasné pracovní neschopnosti došlo v důsledku úrazu, místo pobytu dočasně práce neschopného pojištěnce a rozsah a dobu povolených vycházek v době dočasné pracovní neschopnosti v období od patnáctého kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti, popřípadě po skončení období, po které náleží v době dočasné pracovní neschopnosti nadále započitatelný příjem [§ 16 písm. b)], název a adresu pracoviště poskytovatele zdravotních služeb, který pojištěnci povolil změnu pobytu v době dočasné pracovní neschopnosti, povolil vycházky nebo změnu jejich rozsahu a doby, není-li tento poskytovatel zdravotních služeb zároveň ošetřujícím lékařem zaměstnance
- , údaje o udělení nebo neudělení předchozího souhlasu ošetřujícímu lékaři v případech uvedených v § 56 odst. 3 věť třetí a odst. 6 a § 57 odst. 3 a 5, údaj o tom, že pojištěnci byla nařízena karanténa, číslo rozhodnutí o nařízení karantény, datum nařízení karantény, dobu trvání karantény, důvod karantény, rozhodnutí o ukončení karantény a datum ukončení karantény a jméno, příjmení a adresu pracoviště orgánu nebo ošetřujícího lékaře, který rozhodl o nařízení nebo ukončení karantény nebo potvrdil její trvání,
- o) záznam, zda zaměstnanec pobírá starobní nebo invalidní důchod, a od kdy jej pobírá,
- p) název zdravotní pojišťovny pojištěnce,
- q) název předešlého orgánu, který prováděl pojištění zaměstnance, pokud jím není Česká správa sociálního zabezpečení,
- r) u osob samostatně výdělečně činných údaje o měsíční výši zaplaceného pojistného na pojištění osob samostatně výdělečně činných,
- s) údaj o tom, že pojištěnec je účasten též pojištění prováděného jinými orgány nemocenského pojištění,

- t) název a adresu cizozemského nositele pojištění,
- u) cizozemské číslo pojištění,
- v) místo výkonu práce, je-li trvale v cizině, a údaj o tom, zda je zaměstnanec ve státě, v němž je toto místo výkonu práce, povinně účasten důchodového pojištění,
- w) měsíční výši zaplaceného pojistného na pojištění, jde-li o zahraničního zaměstnance,
- x) jméno, příjmení, rodné číslo a adresu místa trvalého pobytu zvláštního příjemce,
- y) čísla a druhy identifikačních dokladů a datum skončení jejich platnosti,
- z) telefonní číslo pojištěnce a adresu elektronické pošty pojištěnce, pokud pojištěnec sdělil tyto údaje orgánu nemocenského pojištění,
- za) y) další údaje, vyplývají-li jejich evidování z požadavků práva Evropských společenství a z mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení.

(4) Registry pojištěnců mohou být vedeny spolu s registry pojištěnců důchodového pojištění podle zvláštního právního předpisu⁶⁴⁾ jako společný registr pojištěnců pojištění a důchodového pojištění.

(5) V registru pojištěnců, jehož správcem je Česká správa sociálního zabezpečení, se vedou též údaje podle § 42 odst. 3 zákona o zaměstnanosti potřebné pro přiznání a poskytování podpory v nezaměstnanosti sdělené zaměstnavatelem podle § 94 ~~odst. 5~~ odst. 4, a to po dobu 15 let následujících po roce, v němž byly tyto údaje zapsány do registru pojištěnců.

64) § 16c zákona č. 582/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

123

Registry zaměstnavatelů

(1) Registry zaměstnavatelů slouží orgánům nemocenského pojištění k provádění pojištění, k plnění úkolů vyplývajících pro ně z práva Evropských společenství a z mezinárodních smluv a ke kontrole plnění povinností zaměstnavatelů ve věcech pojištění a dále k plnění povinností zaměstnavatelů ve věcech pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a ve věcech důchodového pojištění.

(2) Správcem registru zaměstnavatelů jsou

- a) Česká správa sociálního zabezpečení, jde-li o zaměstnavatele zaměstnaných osob,
- b) v oborech své působnosti služební orgány, jde-li o zaměstnavatele příslušníků a odsouzených osob.

(3) V registru zaměstnavatelů spravovaném Českou správou sociálního zabezpečení se o zaměstnavatelích vedou tyto údaje:

- a) obchodní firma, název nebo jméno a příjmení zaměstnavatele včetně adresy jeho sídla nebo místa trvalého pobytu, popřípadě místa podnikání,
- b) den vzniku a zániku zaměstnavatele,
- c) identifikační číslo osoby zaměstnavatele, popřípadě individuální číslo zaměstnavatele,
- d) variabilní symbol plátce pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,
- e) o výběru pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,
- f) názvy peněžních ústavů, u nichž má vedeny účty,
- g) o zrušení zaměstnavatele- ,
- h) telefonní číslo zaměstnavatele a adresa elektronické pošty zaměstnavatele, pokud zaměstnavatel sdělil tyto údaje orgánu nemocenského pojištění.**

(4) U zaměstnavatele, který má

- a) více mzdových účtáren, registr zaměstnavatelů dále obsahuje
 - 1. variabilní symboly a adresy mzdových účtáren,
 - 2. jména a příjmení osob, které jsou jménem zaměstnavatele oprávněny jednat za tyto jednotlivé mzdové účtárny,
 - 3. okruh zaměstnanců organizační složky, popřípadě jinak vymezený okruh zaměstnanců, pro které každá mzdová účtárna vede evidenci mezd nebo platů,
- b) jen jednu mzdovou účtárnu, avšak její místo není shodné s jeho sídlem, registr zaměstnavatelů dále obsahuje
 - 1. variabilní symbol a adresu mzdové účtárny,
 - 2. jméno a příjmení osoby, která je jménem zaměstnavatele oprávněna jednat za tuto mzdovou účtárnu.

(5) V registru zaměstnavatelů spravovaných služebními orgány se vedou údaje o služebních útvech uvedené v odstavcích 3 a 4, které u služebních útvarů připadají přiměřeně v úvahu, pokud v těchto útvech konají službu příslušníci, jejichž pojištění provádějí; to platí obdobně též pro věznice a ústavy pro výkon zabezpečovací detence, jde-li o odsouzené osoby.

(6) Údaje vedené v registru zaměstnavatelů se pro účely pojištění uchovávají po dobu 10 kalendářních roků následujících po roce, v němž fyzická nebo právnická osoba nebo služební útvary přestaly být zaměstnavatelem.

* * * * *

§ 124

Odpovědnost za přeplatek

(1) Pojištěnec nebo jiný příjemce dávky, který nesplnil některou jemu uloženou povinnost nebo přijal dávku nebo její část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, anebo jinak zavinil, že dávka byla

vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, je povinen uhradit plátcí dávky přeplatek na dávce. Jestliže jiná fyzická osoba nebo právnická osoba zavinila, že dávka byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, je povinna uhradit plátcí dávky přeplatek na dávce.

(2) ~~Pojištěnec je povinen uhradit plátcí dávky přeplatek na nemocenském dále v případě, kdy mu nemocenské bylo vypláceno i v době, kdy mu pro přiznání důchodu uvedeného v § 25 písm. b) nenáleželo, nebo pokud mu bylo nemocenské vypláceno po dobu delší, než je stanoveno v § 28 odst. 1, anebo vznikl-li přeplatek proto, že nemocenské bylo vypláceno v době, kdy mu v důsledku zpětného přiznání starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně nenáleželo též z důvodů uvedených v § 15 odst. 4 písm. a) a odst. 5 písm. b).~~ **Pojištěnec je povinen uhradit plátcí dávky přeplatek na nemocenském dále v případě, kdy mu nemocenské bylo vypláceno i v době, kdy mu byl po vzniku dočasné pracovní neschopnosti přiznán důchod uvedený v § 25 písm. b), a proto mu nemocenské nenáleželo, nebo pokud mu bylo nemocenské vypláceno po dobu delší, než je stanoveno v § 28 odst. 1, v důsledku zpětného přiznání starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, anebo vznikl-li přeplatek proto, že nemocenské bylo vypláceno v době, kdy mu v důsledku zpětného přiznání starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně nemocenské nenáleželo též z důvodů uvedených v § 15 odst. 4 písm. a) a v § 15 odst. 5 písm. b), došlo-li k přiznání těchto důchodů až po vzniku dočasné pracovní neschopnosti.** Pojištěnec je povinen uhradit plátcí dávky přeplatek na nemocenském dále v případě, kdy mu nemocenské bylo vypláceno v plné výši, i když výše nemocenského náležela ve výši stanovené podle § 31.

(3) Jestliže přeplatek na dávce podle odstavce 1 způsobilo více subjektů, odpovídají plátcí dávky za přeplatek na dávce společně a nerozdílně a vzájemně se vypořádají podle míry zavinění, pokud se nedohodnou jinak. Spory o vzájemné vypořádání rozhodují soudy.

(4) Nárok na úhradu přeplatku na dávce podle odstavců 1 až 3 zaniká uplynutím 5 let ode dne výplaty této dávky. Lhůta uvedená ve větě první neplyne po dobu řízení o žalobě, po dobu výkonu rozhodnutí, nebo jsou-li na úhradu přeplatku prováděny srážky z příjmu nebo z dávky.

(5) Povinnost k úhradě přeplatku na dávce vzniká na základě rozhodnutí příslušného orgánu nemocenského pojištění o povinnosti vrátit tento přeplatek.

(6) Povinnost uhradit přeplatek na dávce nevzniká, pokud výše přeplatku nedosahuje částky 100 Kč; tento přeplatek se odepíše k tíži orgánu nemocenského pojištění. Orgán nemocenského pojištění může zcela nebo zčásti prominout dosud neuhrazený přeplatek, zejména byla-li by ohrožena výživa toho, kdo je povinen přeplatek uhradit.

(7) Tomu, kdo odpovídá za přeplatek, může orgán nemocenského pojištění povolit placení přeplatku ve splátkách. Orgán nemocenského pojištění může zrušit povolení placení přeplatku ve splátkách, jestliže ten, jemuž bylo placení přeplatku ve splátkách povoleno, nezaplatí některou splátku přeplatku včas nebo ve správné výši.

(8) Pojištěnci nebo jinému příjemci dávky, kterému byla vyplacena dávka, která mu nenáležela, avšak za totéž období mu náležela jiná dávka, se přeplatek na vyplacené dávce zúčtuje s dávkou nebo s jejím doplatkem, která za toto období náleží.

(9) Vznikl-li pojištěnci přeplatek na nemocenském v důsledku zpětného přiznání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně nebo v důsledku zpětného zvýšení invalidního důchodu z důvodu zvýšení stupně invalidity, považuje se za přeplatek na nemocenském nejvýše částka odpovídající doplatku invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně náležejícího za období, za které mu nemocenské nenáleželo. Přeplatek na nemocenském podle věty první se zúčtuje s doplatkem invalidního důchodu podle § 115a odst. 3 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

* * * * *

§ 145

Zahájení řízení

(1) Řízení ve věcech účasti pojištěnce na pojištění se zahajuje na návrh pojištěnce, jeho zaměstnavatele nebo z moci úřední.

(2) Řízení o dávku se zahajuje na základě písemné žádosti pojištěnce podané podle § 109 odst. 3 až 7 8 nebo podle § 153 odst. 6.

(3) Řízení o výplatě nemocenského po uplynutí podpůrní doby (§ 27) se zahajuje na základě písemné žádosti pojištěnce. Tuto žádost lze podat nejpozději do 3 měsíců ode dne, kterým podpůrní doba uplynula. **Jde-li o opakovanou žádost o výplatu nemocenského po uplynutí podpůrní doby, plyne lhůta uvedená ve větě druhé od posledního dne období, na které byla předchozím rozhodnutím orgánu nemocenského pojištění výplata nemocenského po uplynutí podpůrní doby přiznána.**

(4) Řízení o změně výše vyplácené nebo již přiznané dávky, o jejím odnětí nebo o zastavení její výplaty a řízení o přiznání dávky neprávem odepřené se zahajuje na návrh pojištěnce, jeho zaměstnavatele nebo z moci úřední.

(5) Řízení o krácení nebo odnětí nemocenského, řízení o povinnosti uhradit přeplatek na dávce a řízení o regresní náhradě se zahajuje z moci úřední.

(6) Řízení o prominutí přeplatku na dávce nebo regresní náhrady se zahajuje na základě písemné žádosti povinného.

(7) Řízení o povolení placení přeplatků na dávce a regresní náhrady ve splátkách se zahajuje na základě písemné žádosti povinného.

* * * * *

§ 153

Zkrácené řízení

(1) Ve zkráceném řízení rozhoduje okresní správa sociálního zabezpečení o

- a) nároku na výplatu dávky v případech, kdy je nesporné splnění podmínek nároku na dávku a její výplatu a výše dávky,
- b) změně výše vyplácené dávky v případech, kdy je nová výše dávky nesporná,
- c) zániku nároku na výplatu dávky v případech, kdy je nesporné, že podmínky nároku na dávku již nejsou splněny,

- d) o přeplatku na nemocenském v důsledku zpětného přiznání starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně **anebo v důsledku zpětného zvýšení invalidního důchodu z důvodu zvýšení stupně invalidity**,
e) zúčtování dávky podle § 124 odst. 8.

(2) Bylo-li rozhodnuto ve zkráceném řízení, provede se toto rozhodnutí,

- a) byla-li dávka přiznána, formou její výplaty,
b) byla-li výše dávky změněna, formou výplaty dávky v nově stanovené výši,
c) došlo-li k zániku nároku na výplatu dávky, formou zastavení její výplaty.

(3) Na zkrácené řízení se nepoužije správní řád.

(4) Zahájení zkráceného řízení se účastníkům řízení neoznamuje.

(5) Ve zkráceném řízení se rozhodnutí nevydává; v těchto případech obdrží pojištěnec písemné oznámení [§ 84 odst. 2 písm. c)].

(6) Nesouhlasí-li pojištěnec s výsledkem zkráceného řízení, může podat okresní správě sociálního zabezpečení ve lhůtě do 30 dnů ode dne výplaty dávky nebo ode dne doručení písemného oznámení podle odstavce 5 o ukončení výplaty dávky písemnou žádost o vydání rozhodnutí o dávce, v níž uvede důvody nesouhlasu s výsledkem tohoto řízení. Podáním této žádosti se zahajuje řízení o dávce.

(7) Nebude-li okresní správa sociálního zabezpečení rozhodovat ve zkráceném řízení, oznámí písemně účastníkům řízení zahájení řízení, na které se vztahuje správní řád. Lhůta pro vydání rozhodnutí běží ode dne, kterým bylo účastníkovi řízení doručeno oznámení o zahájení řízení.

* * * * *

§ 166

Zástavní právo

Okresní správa sociálního zabezpečení a služební orgány mohou k zajištění vykonatelné pohledávky na přeplatku na dávce, regresní náhradě nebo pokutě zřídit rozhodnutím zástavní právo k majetku povinného, který má dluh na přeplatku na dávce, regresní náhradě nebo pokutě; ustanovení § 104i zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení o zřízení zástavního práva k majetku plátce pojistného, který má dluh na pojistném nebo penále, zde platí obdobně.

§ 166a

Pokračování nařízené karantény

Je-li pojištěnci po ukončení nařízené karantény nařízena v následujícím kalendářním dni další karanténa, považuje se tato další nařízená karanténa za pokračování předchozí nařízené karantény. Je-li pojištěnci v době trvání nařízené karantény nařízena další karanténa, jejíž délka přesahuje dobu trvání původní nařízené karantény, považuje se přesahující doba trvání této další nařízené karantény za pokračování předchozí nařízené karantény.